

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 1739266 evrak numaralı "Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi Kapsamında Ulusal Yetki Alanı Dışındaki Alanların Deniz Biyolojik Çeşitliliğinin Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı Anlaşması"nın beyanlarla birlikte onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan KURTULMUŞ
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Çevre
Esas Komisyon	Dışişleri
Tarih: 25-11-2025	Esas No: 2/3385

2 1 Kasım 2025

2 1 Kasım 2025

1746735

**BİRLEŞMİŞ MİLLETLER DENİZ HUKUKU SÖZLEŞMESİ KAPSAMINDA
ULUSAL YETKİ ALANI DIŞINDAKİ ALANLARIN DENİZ BİYOLOJİK
ÇEŞİTLİLİĞİNİN KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KULLANIMI
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 27 Eylül 2024 tarihinde New York'ta imzalanan "Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi Kapsamında Ulusal Yetki Alanı Dışındaki Alanların Deniz Biyolojik Çeşitliliğinin Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı Anlaşması"nın beyanlarla birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI

Sayı : Z-90666677-599- 344484
Konu : Anlaşma

19 Kasım 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti adına 27 Eylül 2024 tarihinde New York'ta imzalanan "Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi Kapsamında Ulusal Yetki Alanı Dışındaki Alanların Deniz Biyolojik Çeşitliliğinin Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı Anlaşması"nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince beyanlarla birlikte onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

Ek:

- 1- Genel Gerekçe
- 2- Beyanlar (Türkçe, İngilizce)
- 3- Anlaşma (Türkçe, İngilizce, Fransızca, Çince, Arapça, İspanyolca, Rusça)

19 Kasım 2025
1739266

19 Kasım 2025

1739266

(logo)

Referans: C.N.395.2024.TREATIES-XXI.10 (Depoziter Bildirimi)

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER DENİZ HUKUKU SÖZLEŞMESİ KAPSAMINDA ULUSAL
YETKİ ALANI DIŞINDAKİ ALANLARIN DENİZ BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİNİN
KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KULLANIMI ANLAŞMASI
NEW YORK, 19 HAZİRAN 2023

TÜRKİYE: İMZA

Depoziter sıfatıyla hareket eden Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri aşağıdaki hususu bildirir:

Yukarıdaki işlem 27 Eylül 2024 tarihinde şu beyanla yerine getirilmiştir:

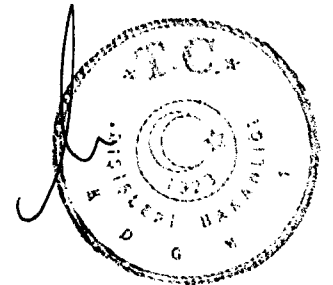
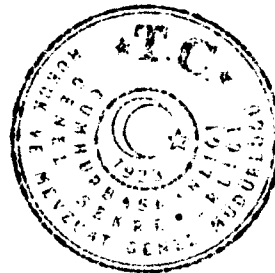
Beyan (Aslı: İngilizce)

“... Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından, Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi kapsamında ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımına ilişkin anlaşmanın (BBNJ Anlaşması) imzalanması, onaylanması, katılınması, kabulü veya uygun bulunması, 1982 tarihli Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'ne (BMDHS) taraf olmayan Türkiye'nin hak ve menfaatlerine hanel getirmez ve Türkiye'nin BMDHS'ye ilişkin hukuki tutumunda bir değişiklik olarak yorumlanamaz.

Türkiye, Birleşmiş Milletler Yerli Halklar Hakları Bildirgesi'nin kabulü sırasında Türkiye'nin yaptığı açıklamayı hatırlatarak, ülkesinde Anlaşma çerçevesinde “yerli halklar” olarak değerlendirilebilecek herhangi bir halk grubunun var olmadığını beyan eder.

Bu beyan, Türkiye tarafından ileride yapılabilecek ilave beyanlara ve/veya çekincelere hanel getirmez.”

27 Eylül 2024
(imza)

UNITED NATIONS

NATIONS UNIES

POSTAL ADDRESS—ADRESSE POSTALE UNITED NATIONS, N.Y. 10017

Reference: C.N.395.2024.TREATIES-XXI.10 (Depositary Notification)

AGREEMENT UNDER THE UNITED NATIONS CONVENTION ON THE LAW
OF THE SEA ON THE CONSERVATION AND SUSTAINABLE USE OF
MARINE BIOLOGICAL DIVERSITY OF AREAS BEYOND NATIONAL
JURISDICTION

NEW YORK, 19 JUNE 2023

TÜRKİYE: SIGNATURE

The Secretary-General of the United Nations, acting in his capacity as depositary,
communicates the following:

The above action was effected on 27 September 2024, with:

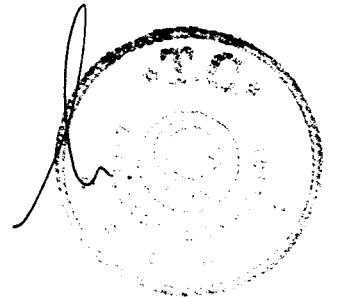
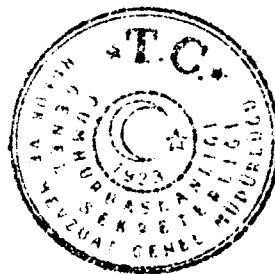
Declaration (Original: English)

“... the signature, ratification, accession, acceptance or approval of the agreement under the United Nations Convention on the Law of the Sea on the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction (BBNJ Agreement) by the Government of the Republic of Türkiye is without prejudice to the rights and interests of Türkiye as a non-party to the United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982 (UNCLOS) and cannot be construed as a change in the legal position of Türkiye with regard to UNCLOS.

Recalling Türkiye’s statement made during the adoption of the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, Türkiye declares that there does not exist any group of people in its territory which could be considered as ‘indigenous peoples’ within the framework of the Agreement.

This declaration is without prejudice to additional declarations and/or reservations that may be made in the future by Türkiye.”

27 September 2024

#ash Gİbidi

Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi Kapsamında Ulusal Yetki Alanı Dışındaki Alanların Deniz Biyolojik Çeşitliliğinin Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı Anlaşmasının Onaylanmasına İlişkin Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanı

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi Kapsamında Ulusal Yetki Alanı Dışındaki Alanların Deniz Biyolojik Çeşitliliğinin Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı Anlaşmasının ("BBNJ Anlaşması") imzalanmasının ve onaylanmasının, Türkiye Cumhuriyeti'nin Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi ("BMDHS") ve diğer ilgili belgelere taraf olmayan ülke olarak hukuki statüsünü etkilemeyeceğini ve bunun hiçbir şekilde Türkiye Cumhuriyeti'nin BMDHS ile ilgili hukuki tutumunda bir değişiklik teşkil ettiği şeklinde yorumlanamayacağını BBNJ Anlaşmasının 5. maddesinin 3. fıkrası uyarınca bu belgeyle teyit etmek ister.

BBNJ Anlaşmasının hiçbir hükmü, Türkiye Cumhuriyeti'nin kıyı devleti olarak egemenlik haklarını, yetkisini ve yükümlülüklerini etkilediği şeklinde yorumlanamaz. Türkiye Cumhuriyeti, BBNJ Anlaşmasında kıyı devletlerinin haklarına, yetkilerine ve yükümlülüklerine BMDHS kapsamında yapılan atıfları, BMDHS'ye taraf olmayan ülkelerin uluslararası teamül hukuku kapsamındaki eşdeğer haklarına, yetkilerine ve yükümlülüklerine atıfta bulunulduğu şeklinde anlamaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti, BBNJ Anlaşmasının 1. maddesinin 2. fıkrasında yer alan "ulusal yetki alanı dışındaki alanları", karasularının genişliğinin ölçüldüğü baz hatlarının 200 deniz mili dışındaki açık denizler ve Alan olarak anlamaktadır.

BBNJ Anlaşmasının 60. maddesinin 5. fıkrası uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti, BBNJ Anlaşmasının yorumlanması veya uygulanmasına ilişkin uyuşmazlıkların çözümü için tercih ettiği çözüm yolu olarak Uluslararası Adalet Divanını seçmektedir.

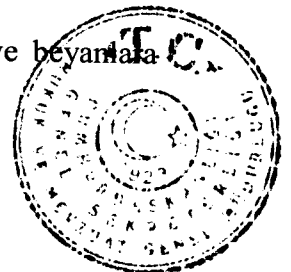
Türkiye Cumhuriyeti ayrıca, BBNJ Anlaşmasının 60. maddesinin 7. fıkrası uyarınca, BBNJ Anlaşmasının IX. Kısmı kapsamındaki uyuşmazlıkların çözümü için BMDHS'nin 298. maddesinde belirtilen her bir uyuşmazlık kategorisi ile ilgili olarak BMDHS'nin XV. Kısmı, 2. bölümünde öngörülen prosedürlerin hiçbirini kabul etmemektedir.

Türkiye Cumhuriyeti, Birleşmiş Milletler Yerli Halkların Hakları Bildirgesinin kabulü sırasında Türkiye Cumhuriyeti'nin yaptığı açıklamayı hatırlatarak, ülkesinde BBNJ Anlaşması çerçevesinde "yerli halklar" olarak değerlendirilebilecek herhangi bir halk grubunun var olmadığını beyan eder.

BBNJ Anlaşmasının 70. maddesi ve 10. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti, 10. maddenin 1. fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen geriye dönük etkilerin istisna oluşunu beyan eder. Bu nedenle BBNJ Anlaşmasının hükümleri Türkiye Cumhuriyeti için yalnızca BBNJ Anlaşmasının Türkiye Cumhuriyeti için yürürlüğe girmesinden sonra toplanan ve üretilen ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgileri ve deniz genetik kaynaklarıyla ilgili faaliyetlere uygulanır.

BBNJ Anlaşmasının 70. maddesine göre, BBNJ Anlaşmasının diğer maddelerinde açıkça izin verilmedikçe, BBNJ Anlaşmasına çekince veya istisna getirilemez. Ayrıca, BBNJ Anlaşmasının 71. maddesi uyarınca yapılan bir beyan, BBNJ Anlaşması hükümlerinin, beyanı yapan devlet veya bölgesel ekonomik entegrasyon örgütüne uygulanmasındaki hukuki etkisini kapsam dışı bırakma veya değiştirme iddiasında bulunamaz. Bu nedenle Türkiye Cumhuriyeti, 71. madde uyarınca herhangi bir İmzacı veya Tarafça yapılmış veya yapılacak olan ve BBNJ Anlaşması hükümlerinin etkisini kapsam dışı bırakan veya değiştiren beyan veya açıklamaları hiçbir şekilde dikkate almayacağını veya bunlarla bağlı olmayacağını beyan eder. Bu tür beyanlara ilişkin öalmama, Türkiye Cumhuriyeti'nin bu tür beyanları ne kabul ettiği ne de reddettiği şeklinde yorumlanır. Türkiye Cumhuriyeti, bu tür beyanlar konusunda herhangi bir zamanda, uygun gördüğü şekilde tutum alma hakkını saklı tutar.

Bu beyan, Türkiye Cumhuriyeti tarafından gelecekte yapılabilecek ilave beyanlara ve/veya çekincelere halel getirmez.

Declaration by the Republic of Türkiye upon Ratification of the Agreement under the United Nations Convention on the Law of the Sea on the Conservation and Sustainable Use of Marine Biological Diversity of Areas beyond National Jurisdiction

The Government of the Republic of Türkiye would like to confirm hereby with this document that the signature and ratification of the Agreement under the United Nations Convention on the Law of the Sea on the Conservation and Sustainable Use of Marine Biological Diversity of Areas beyond National Jurisdiction ("BBNJ Agreement") by the Republic of Türkiye, in conformity with Article 5, paragraph 3 of the BBNJ Agreement, shall not affect legal status of the Republic of Türkiye as a non-party to the United Nations Convention on the Law of the Sea ("UNCLOS") and other related instruments, and shall not be construed in any way as constituting a change in the legal position of the Republic of Türkiye with regard to UNCLOS.

Nothing in this BBNJ Agreement shall be interpreted as affecting the sovereign rights, jurisdiction and duties of the Republic of Türkiye as a coastal State. The Republic of Türkiye understands references in the BBNJ Agreement to the rights, jurisdiction and duties of coastal States under UNCLOS as referring to any equivalent rights, jurisdiction, and duties of non-parties to UNCLOS under customary international law.

The Republic of Türkiye understands "[a]reas beyond national jurisdiction" under Article 1, paragraph 2 of the BBNJ Agreement to mean the high seas beyond 200 nautical miles of the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured; and, the Area.

Pursuant to Article 60, paragraph 5 of the BBNJ Agreement, the Republic of Türkiye chooses the International Court of Justice as its means of choice for the settlement of disputes concerning the interpretation or application of the BBNJ Agreement.

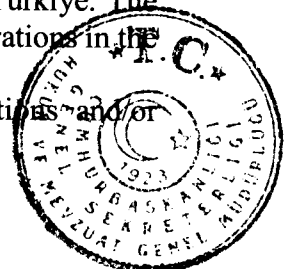
Furthermore, pursuant to Article 60, paragraph 7 of the BBNJ Agreement, the Republic of Türkiye does not accept any of the procedures provided for in Part XV, section 2 of UNCLOS with respect to each category of dispute set out in Article 298 of UNCLOS for the settlement of disputes under Part IX of the BBNJ Agreement.

Recalling the statement of the Republic of Türkiye made during the adoption of the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, the Republic of Türkiye declares that there does not exist any group of people in its territory which could be considered as "indigenous peoples" within the framework of the BBNJ Agreement.

Pursuant to Article 70 and Article 10, paragraph 1, of the BBNJ Agreement, the Republic of Türkiye declares the exception of the retroactive effects as set out in the second sentence of Article 10, paragraph 1, therefore the provisions of the BBNJ Agreement shall apply for the Republic of Türkiye only to activities with respect to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction collected and generated after the entry into force of the BBNJ Agreement for the Republic of Türkiye.

According to Article 70 of the BBNJ Agreement, no reservations or exceptions may be made to the BBNJ Agreement, unless expressly permitted by other articles of the BBNJ Agreement. Furthermore, a declaration made pursuant to Article 71 of the BBNJ Agreement cannot purport to exclude or to modify the legal effect of the provisions of the BBNJ Agreement in their application to the State or the regional economic integration organization that made the declaration. Therefore, the Republic of Türkiye declares that it shall not take into account or be bound in any way by declarations or statements that have been made or will be made by any Signatory or Party pursuant to Article 71, which exclude or modify the effect of the provisions of the BBNJ Agreement. Passivity with respect to such declarations shall be interpreted neither as acceptance nor rejection of such declarations on the part of the Republic of Türkiye. The Republic of Türkiye reserves the right to take a position at any time on such declarations in the manner deemed appropriate.

This declaration is made without prejudice to any additional declarations and/or reservations that may be made in the future by the Republic of Türkiye.

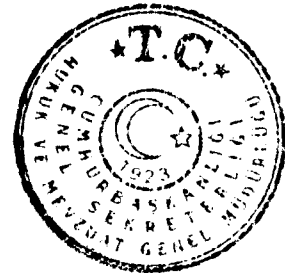
GENEL GEREKÇE

“Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi Kapsamında Ulusal Yetki Alanı Dışındaki Alanların Deniz Biyolojik Çeşitliliğinin Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı Anlaşması” ülkemiz adına 27 Eylül 2024 tarihinde New York’ta imzalanmıştır. Anlaşma, onay sürecini tamamlayan ülkeler bakımından 17 Ocak 2026 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Dünya okyanuslarının üçte ikisini ve hacim bakımından %95’ini oluşturan açık denizlerdeki aşırı ve kontrolsüz faaliyetler, deniz çevresi ve deniz kaynaklarına zarar vermektedir. Söz konusu Anlaşma, bu sorunlar karşısında devletlerin ulusal yetkisi dışındaki deniz alanlarını korumayı hedeflemektedir. Devletler tarafından deniz genetik kaynaklarından istifade edilmesine yönelik ekonomik hükümler de içeren Anlaşma, ülkelerin yetki alanında bulunmayan açık denizlerde ve bu denizlerin tabanında yürütülecek ve yakın gelecekte hızla yaygınlaşması beklenen faaliyetleri düzenlemektedir.

Bahse konu Anlaşma, ülkemizin taraf olmadığı Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesinin (BMDHS) üzerine inşa edilmiş, buna mukabil ülkemiz heyetinin Anlaşma müzakerelerinde BMDHS’ye taraf olmayan diğer ülkelerle yürüttüğü girişimler neticesinde, Anlaşma metnine BMDHS’ye taraf olmayan ülkelerin hukuki statülerini teminat altına alan önemli hükümler dercedilmiştir. Bu kapsamda, Anlaşma metnine, BMDHS’ye taraf olmayan ülkelerin hukuki pozisyonlarını muhafaza etmelerine imkân sağlayan dibace ve 5. maddenin üçüncü fıkrası ile ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklarda yine bu statülerin korunmasını sağlayan (BMDHS’ye taraf olmayan ülkelerin ulusal çıkarlarını gözeten, beyana dayalı ve çok seçenekli bir uyuşmazlık çözüm mekanizması) 60. madde eklenmiştir. Anlaşma çerçevesinde ülkemizin hukuki statüsünün kayda geçirilmesine ve uyuşmazlık çözümüne dair mekanizmalar bağlamındaki tercihine dair beyanlarımız bulunmaktadır.

Anlaşmanın yakın gelecekte itibaren taraf ülkelere sağlayacağı ekonomik ve çevresel faydalar ve ülkemizin hukuki statüsünü güvence altına alan hükümler dikkate alındığında, Anlaşmaya taraf olunmasının ülkemiz çıkarlarına uygun olduğu değerlendirilmektedir.

**BİRLEŞMİŞ MİLLETLER DENİZ HUKUKU SÖZLEŞMESİ KAPSAMINDA
ULUSAL YETKİ ALANI DIŞINDAKİ ALANLARIN DENİZ BİYOLOJİK
ÇEŞİTLİLİĞİNİN KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KULLANIMI
ANLAŞMASI**

GİRİŞ

İşbu Anlaşma'nın Tarafları,

Deniz çevresini koruma ve muhafaza etme yükümlülüğü dahil olmak üzere, 10 Aralık 1982 tarihli Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'nin ilgili hükümlerini *hatırlatarak,*

Sözleşme'de belirtilen haklar, yükümlülükler ve menfaatler dengesine saygı gösterilmesi gerekliliğini *vurgulayarak,*

Özellikle iklim değişikliğinin deniz ekosistemleri üzerinde yarattığı ısınma ve okyanus oksijensizleşmesi gibi etkilerin yanı sıra okyanus asitlenmesi, plastik kirliliği de dâhil olmak üzere kirlilik ve sürdürülebilir olmayan kullanım nedeniyle biyolojik çeşitlilik kaybını ve okyanus ekosistemlerinin bozulmasını tutarlı ve iş birliğine dayalı bir şekilde ele alma ihtiyacını *kabul ederek,*

Ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımının daha iyi ele alınması için Sözleşme çerçevesinde kapsamlı bir küresel rejime duyulan ihtiyacın *bilincinde olarak,*

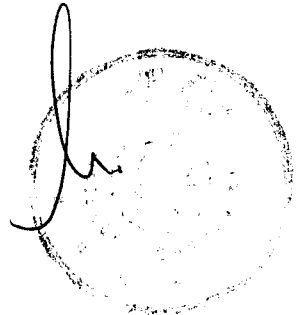
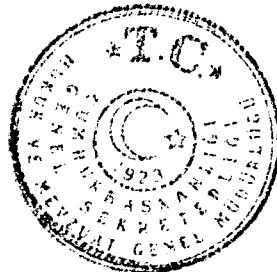
Tüm insanlığın çıkar ve ihtiyaçlarını, özellikle de denize kıyısı olsun veya olmasın gelişmekte olan devletlerin özel çıkar ve ihtiyaçlarını dikkate alan adil ve hakkaniyetli bir uluslararası ekonomik düzenin gerçekleştirilmesine katkıda bulunmanın önemini *kabul ederek,*

Ayrıca, gelişmekte olan Taraf Devletlere kapasite geliştirme ve deniz teknolojisinin geliştirilmesi ve transferi yoluyla desteğin, ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı hedeflerine ulaşılması için temel unsurlar olduğunu *da kabul ederek,*

Birleşmiş Milletler Yerli Halklar Hakları Bildirgesini *hatırlatarak,*

İşbu Anlaşma'daki hiçbir hükmün, Birleşmiş Milletler Yerli Halklar Hakları Bildirgesi'nde öngörülenler de dahil olmak üzere Yerli Halkların veya geçerli olduğu hallerde yerel toplulukların mevcut haklarını azaltacak veya ortadan kaldıracak şekilde yorumlanmayacağını *teyit ederek,*

Bir devletin, bu tür faaliyetlerin deniz çevresinin önemli ölçüde kirlenmesine veya deniz çevresinde önemli ve zararlı değişikliklere neden olabileceğine inanması için makul gerekçeleri olması halinde, bir devletin yetki alanı veya kontrolü altındaki faaliyetlerin

deniz çevresi üzerindeki potansiyel etkilerini uygulanabilir olduğu ölçüde Sözleşme'de belirlenen şekilde değerlendirme yükümlülüğünü *kabul ederek*,

Kazalar veya faaliyetlerden kaynaklanan kirliliğin Sözleşme uyarınca egemenlik haklarının kullanıldığı alanların ötesine yayılmamasını sağlamak için gerekli tüm önlemleri alma konusunda Sözleşme'de belirlenen yükümlülüğü *hatırda tutarak*,

Ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda, deniz çevresinin korunması, bakımı ve bilinçli kullanımını sağlayarak, okyanus ekosistemlerinin bütünlüğünü koruyarak ve ulusal yetki alanı dışındaki alanların biyolojik çeşitliliğinin içsel değerini muhafaza ederek, mevcut ve gelecek nesiller adına okyanusun bekçileri olarak hareket etmeyi *arzulayarak*,

Ulusal yetki alanı dışındaki alanlardan deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgilerinin üretilmesi, bunlara erişim ve bunların kullanımından doğan menfaatlerin adil ve hakkaniyetli paylaşımı ile birlikte araştırma ve yeniliğe katkı sağladığını ve işbu Anlaşma'nın genel amacına uygun olduğunu *kabul ederek*,

Tüm devletlerin egemenliğine, toprak bütünlüğüne ve siyasi bağımsızlığına *saygı göstererek*,

Sözleşme'ye veya diğer ilgili anlaşmalara taraf olmayan devletlerin hukuki statüsünün anlaşma hukuku kurallarına tabi olduğunu *hatırlatarak*,

Ayrıca, Sözleşme'de belirlendiği üzere, devletlerin deniz çevresinin korunması ve muhafazasına ilişkin uluslararası yükümlülüklerin uygulanmasından sorumlu olduklarını ve uluslararası hukuk çerçevesinde sorumlu tutulabileceklerini *hatırlatarak*,

Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasını *taahhüt ederek*,

Evrensel bir katılım elde etmeyi *hedefleyerek*,

Aşağıdaki hususlarda *mutabık kalmışlardır*:

BÖLÜM I

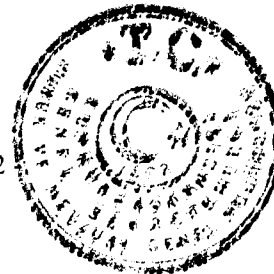
GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

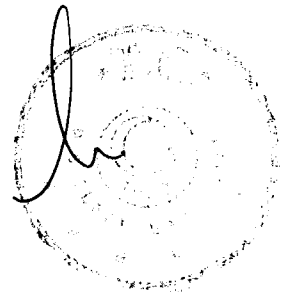
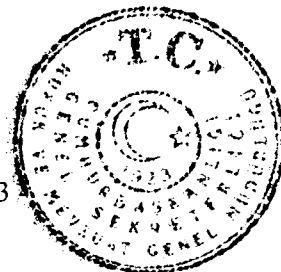
Terimlerin kullanımı

İşbu Anlaşma'nın amaçları doğrultusunda:

1. "Alan bazlı yönetim aracı", deniz koruma alanı dahil olmak üzere, coğrafi olarak tanımlanmış bir alan için işbu Anlaşma uyarınca belirli koruma ve sürdürülebilir kullanım hedeflerine ulaşmak amacıyla bir veya daha fazla sektör veya faaliyetin yönetildiği bir araç anlamına gelir.

2. "Ulusal yetki alanı dışındaki alanlar" açık denizler ve Alan anlamına gelir.
3. "Biyoteknoloji", spesifik kullanım için ürün veya süreç yaratmak veya bunları değiştirmek amacıyla biyolojik sistemleri, canlı organizmaları veya bunların türevlerini kullanan her türlü teknolojik uygulama anlamına gelir.
4. "Yerinde toplama", deniz genetik kaynakları ile ilgili olarak deniz genetik kaynaklarının ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda toplanması veya örnek alınması anlamına gelir.
5. "Sözleşme" 10 Aralık 1982 tarihli Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi anlamına gelir.
6. "Kümülatif etkiler" bilinen geçmiş ve mevcut veya makul olarak öngörülebilir faaliyetler dahil olmak üzere farklı faaliyetlerden veya benzer faaliyetlerin zaman içinde tekrarlanmasından ve iklim değişikliği, okyanus asitlenmesi ve ilgili etkilerin sonuçlarından kaynaklanan bileşik ve artımlı etkiler anlamına gelir.
7. "Çevresel etki değerlendirmesi", karar alınmasını şekillendirmek amacıyla bir faaliyetin potansiyel etkilerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik bir süreç anlamına gelir.
8. "Deniz genetik kaynakları" gerçek veya potansiyel değere sahip işlevsel kalıtım birimleri içeren deniz bitkisi, deniz hayvanı, mikrobiyal veya diğer kökenli herhangi bir materyal anlamına gelir.
9. "Deniz koruma alanı" spesifik uzun vadeli biyolojik çeşitlilik koruma hedeflerine ulaşmak için belirlenmiş ve yönetilen ve gerekli durumlarda koruma hedefleriyle uyumlu olması koşuluyla sürdürülebilir kullanıma izin verebilen coğrafi olarak tanımlanmış bir deniz alanı anlamına gelir.
10. "Deniz teknolojisi", diğerlerinin yanı sıra, deniz bilimleri ve ilgili deniz operasyonları ve hizmetleri hakkında kullanıcı dostu bir formatta sağlanan bilgi ve verileri; kılavuzları, yönergeleri, kriterleri, standartları ve referans materyalleri; örnekleme ve metodoloji ekipmanlarını; yerinde ve laboratuvar gözlemleri, analiz ve deneyler için gözlem tesisleri ve ekipmanlarını; modeller ve modelleme teknikleri dahil olmak üzere bilgisayar ve bilgisayar yazılımlarını; ilgili biyoteknolojiyi; ve deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı ile ilgili uzmanlık, bilgi, beceri, teknik, bilimsel ve yasal teknik bilgi ve analitik yöntemleri içerir.
11. "Taraflar", işbu Anlaşma ile bağlı olmayı kabul eden ve işbu Anlaşma'nın yürürlükte olduğu bir devlet veya bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü anlamına gelir.

12. "Bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü", belirli bir bölgedeki egemen devletler tarafından kurulmuş, üye Devletlerinin işbu Anlaşma ile düzenlenen konulara ilişkin yetkilerini devrettiği ve kendi iç usullerine uygun olarak bu Anlaşma'yı imzalama, onaylama, uygun bulma, kabul etme veya bu Anlaşma'ya katılma konusunda usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş bir örgüt anlamına gelir.
13. "Sürdürülebilir kullanım" biyolojik çeşitliliğin bileşenlerinin, biyolojik çeşitliliğin uzun vadede azalmasına yol açmayacak şekilde ve oranda kullanılması, böylece mevcut ve gelecek nesillerin ihtiyaç ve isteklerini karşılama potansiyelinin korunması anlamına gelir.
14. "Deniz genetik kaynaklarının kullanımı", yukarıda bulunan 3. fıkrada tanımlandığı üzere, biyoteknolojinin uygulanması dahil olmak üzere, deniz genetik kaynaklarının genetik ve/veya biyokimyasal bileşimi üzerinde araştırma ve geliştirme yapılması anlamına gelir.

Madde 2

Genel amaç

İşbu Anlaşma'nın amacı, Sözleşme'nin ilgili hükümlerinin etkin bir şekilde uygulanması ve daha fazla uluslararası iş birliği ve koordinasyon yoluyla, ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz biyolojik çeşitliliğinin halihazırda ve uzun vadede korunmasını ve sürdürülebilir kullanımını sağlamaktır.

Madde 3

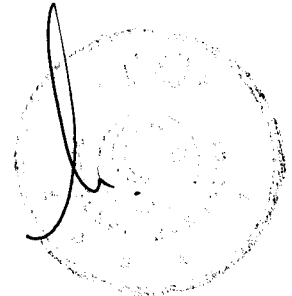
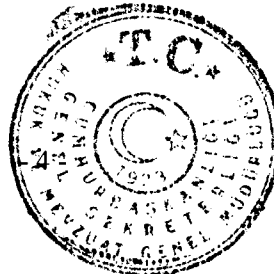
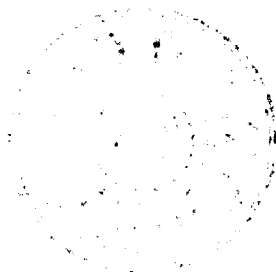
Uygulama kapsamı

İşbu Anlaşma, ulusal yetki alanı dışında kalan alanlarda uygulanır.

Madde 4

İstisnalar

İşbu Anlaşma, hiçbir savaş gemisi, askeri uçak veya donanma yardımcı aracına uygulanmaz. Bölüm II hariç olmak üzere, bu Anlaşma, bir Tarafın sahip olduğu veya işlettiği ve hali hazırda sadece hükümetin ticari olmayan hizmetlerinde kullanılan diğer gemi veya hava taşıtlarına uygulanmaz. Bununla birlikte, Taraflardan her biri, sahip olduğu veya işlettiği bu tür gemilerin veya hava taşıtlarının operasyonlarını veya operasyonel yeteneklerini olumsuz etkilemeyecek uygun önlemleri alarak bu gemilerin veya hava taşıtlarının makul ve uygulanabilir olduğu ölçüde bu Anlaşma ile tutarlı bir şekilde hareket etmelerini sağlar.

Madde 5

İşbu Anlaşma'nın Sözleşme ve ilgili hukuki belgeler ve çerçevelerle ve ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel organlarla ilişkisi

1. İşbu Anlaşma, Sözleşme bağlamında ve Sözleşme ile tutarlı bir şekilde yorumlanır ve uygulanır. Bu Anlaşma'daki hiçbir husus, 200 deniz mili dahilindeki ve ötesindeki münhasır ekonomik bölge ve kıta sahanlığı da dahil olmak üzere, devletlerin Sözleşme kapsamındaki hak, yetki ve görevlerine hanel getirmez.
2. İşbu Anlaşma, ilgili hukuki belgelere ve çerçevelere; ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel organlara zarar vermeyecek ve bu tür araçlar, çerçeveler ve organlarla tutarlılığı ve koordinasyonu teşvik edecek şekilde yorumlanır ve uygulanır.
3. Sözleşme'ye veya bu araçlarla ilgili diğer anlaşmalara taraf olmayanların hukuki statüsü işbu Anlaşma'dan etkilenmez.

Madde 6

İhtirazi Kayıt

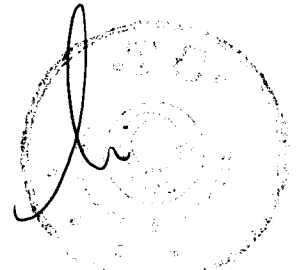
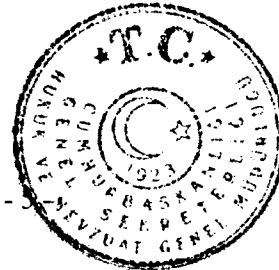
İşbu Anlaşma, Taraflar Konferansı'nın veya alt organlarının herhangi bir kararı veya tavsiyesi ile bunlara dayanılarak üstlenilen herhangi bir eylem, tedbir veya faaliyet de dahil olmak üzere, bu alanlardaki uyumsuzlukları da kapsamak üzere hiçbir egemenlik, egemenlik hakkı veya yetki alanı iddiasına hanel getirmez ve bu tür iddiaların ileri sürülmesi veya reddedilmesi için bir dayanak olarak kullanılmaz.

Madde 7

Genel ilkeler ve yaklaşımlar

İşbu Anlaşma'nın amaçlarına ulaşılması için Taraflara aşağıdaki ilke ve yaklaşımlar rehberlik eder:

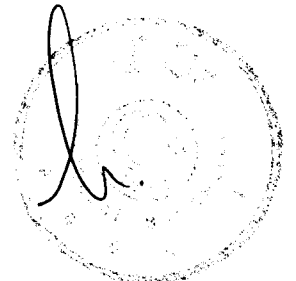
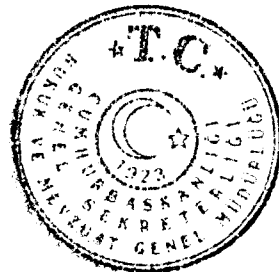
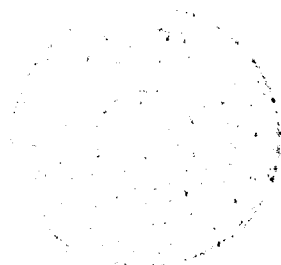
- (a) Kirlenen öder ilkesi;
- (b) Sözleşme'de belirtilen insanlığın ortak mirası ilkesi;
- (c) Açık denizlerdeki diğer serbestiyetlerle birlikte denizde bilimsel araştırma serbestliği;
- (d) Hakkaniyet ilkesi ve faydaların adil ve hakkaniyetli paylaşımı;
- (e) Uygun olduğu şekilde ihtiyat ilkesi veya ihtiyat yaklaşımı;

- (f) Ekosistem yaklaşımı;
- (g) Okyanus yönetimine bütüncül bir yaklaşım;
- (h) İklim değişikliği ve okyanus asitlenmesinin olumsuz etkileri de dahil olmak üzere ekosistem direncini güçlendiren ve aynı zamanda okyanusun iklimdeki rolünü destekleyen karbon döngüsü hizmetleri de dahil olmak üzere ekosistem bütünlüğünü koruyan ve geri kazandıran bir yaklaşım;
- (i) Eldeki en iyi bilim ve bilimsel bilginin kullanılması;
- (j) Mevcut olması halinde, Yerli Halkların ve yerel toplulukların ilgili geleneksel bilgilerinin kullanılması;
- (k) Ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımına yönelik işlemde bulunulurken Yerli Halkların veya gerektiğinde yerel toplulukların haklarına ilişkin olarak uygulanabilir olduğu şekilde ilgili yükümlülüklerine saygı gösterilmesi, bunların teşvik edilmesi ve göz önünde bulundurulması;
- (l) Deniz çevresinin kirlenmesini önlemek, azaltmak ve kontrol etmek için önlemler alınırken hasar veya tehlikelerin doğrudan veya dolaylı olarak bir alandan diğerine aktarılmaması ve bir kirlilik türünün diğerine dönüştürülmemesi;
- (m) Gelişmekte olan küçük ada devletleri ve az gelişmiş ülkelerin özel durumlarının bütünüyle tanınması;
- (n) Denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkelerin menfaatlerinin ve özel ihtiyaçlarının kabul edilmesi.

Madde 8 **Uluslararası İş Birliği**

1. Taraflar, işbu Anlaşma'nın amaçlarına ulaşmak amacıyla, ilgili hukuki belgeler ve çerçeveler ve ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel organlarla iş birliğini güçlendirmek ve geliştirmek ve bu organlar arasında iş birliğini teşvik etmek de dahil olmak üzere, ulusal yetki alanı dışında kalan alanlardaki deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için bu Anlaşma çerçevesinde iş birliği yapar.
2. Taraflar, diğer ilgili hukuki belgeler, çerçeveler veya küresel, bölgesel, alt-bölgesel veya sektörel organlar bağlamında karar alma süreçlerine katılırken, uygun olduğu ölçüde, işbu Anlaşma'nın amaçlarını desteklemek için çaba gösterir.

3. Taraflar, işbu Anlaşma'nın amaçlarını desteklemek üzere, Sözleşme'yle uyumlu şekilde deniz bilimsel araştırmaları ve deniz teknolojisinin geliştirilmesi ve transferi için uluslararası iş birliğini teşvik ederler.

II. BÖLÜM

FAYDALARIN ADİL VE HAKKANİYETLİ PAYLAŞIMI DAHİL OLMAK ÜZERE DENİZ GENETİK KAYNAKLARI

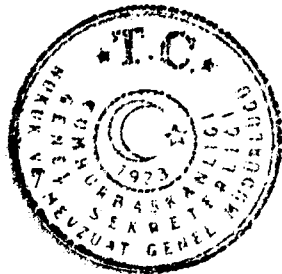
Madde 9 Amaçlar

İşbu Bölümün amaçları şunlardır:

- (a) Ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisi ve deniz genetik kaynaklarıyla ilgili faaliyetlerden elde edilen faydaların, ulusal yetki alanı dışındaki alanların biyolojik deniz çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için adil ve hakkaniyetli paylaşımı;
- (b) Tarafların, özellikle gelişmekte olan Taraf Devletler, bilhassa da en az gelişmiş ülkeler, denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkeler, coğrafi olarak dezavantajlı devletler, gelişmekte olan küçük ada devletleri, Afrika'nın kıyı devletleri, takımda devletleri ve gelişmekte olan orta gelirli ülkelerin, ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda bulunan deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisi ve deniz genetik kaynaklarıyla ilgili faaliyetlerini yürütmeleri için kapasitelerinin oluşturulması ve geliştirilmesi.
- (c) İşbu Anlaşma'nın uygulanmasında temel katkı olarak, bilimsel deniz araştırmalarının geliştirilmesi ve gerçekleştirilmesi de dahil olmak üzere bilgi, bilimsel yaklaşım ve teknolojik inovasyon üretilmesi;
- (d) İşbu Anlaşma uyarınca deniz teknolojisinin geliştirilmesi ve aktarımı.

Madde 10 Uygulama

1. İşbu Anlaşma'nın hükümleri, ilgili Taraf için bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden sonra ulusal yetki alanı dışındaki alanlardan toplanan ve üretilen deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisi ve deniz genetik kaynaklarıyla ilgili faaliyetlere uygulanır. İşbu Anlaşma'nın hükümlerinin uygulanması, Taraflardan birinin bu Anlaşma'yı imzalarken, onaylarken, uygun bulurken, kabul ederken ya da Anlaşma'ya katılırken 70. madde uyarınca yazılı bir

ekince sunmadıka, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden önce ulusal yetki alanı dışındaki alanlardan toplanan veya üretilen deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisinin ve deniz genetik kaynaklarının kullanımını da kapsar.

2. İşbu Bölümün hükümleri aşağıdakilere uygulanmaz:

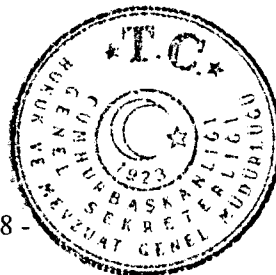
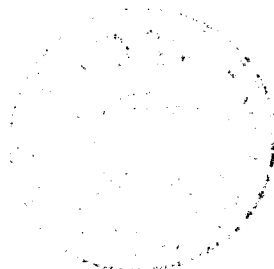
- a) İlgili uluslararası hukuk uyarınca düzenlenen balıkçılık ve balıkçılıkla ilgili faaliyetler; veya
- b) İşbu Bölüm kapsamında kullanım olarak düzenlendiği durumlar hariç olmak üzere, ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda balıkçılık ve balıkçılıkla ilgili faaliyetlerle yakalandığı bilinen balıklar ya da diğer canlı deniz kaynakları.

3. İşbu Bölümde belirtilen yükümlülükler, devletin ticari olmayan hizmetlerde bulunan gemi ve hava taşıtlarının askeri faaliyetleri de dahil olmak üzere, bir Tarafın askeri faaliyetlerine uygulanmaz. Deniz genetik kaynaklarının ve ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisinin kullanımıyla ilgili olarak bu Bölümde yer alan yükümlülükler, bir Tarafın askeri olmayan faaliyetlerinde uygulanmaz.

Madde 11

Ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarıyla ilgili faaliyetler

1. Coğrafi konumu ne olursa olsun bütün Taraflar ve Tarafların yetki alanındaki gerçek ve tüzel kişiler, ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisi ve deniz genetik kaynaklarıyla ilgili faaliyetleri yürütebilir. Bu faaliyetler işbu Anlaşma'ya göre yürütülür.
2. Taraflar, ulusal yetki alanı dışındaki alanların genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisi ve deniz genetik kaynaklarıyla ilgili bütün faaliyetlerde iş birliğini teşvik eder.
3. Ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarının yerinde toplanması, kıyı devletlerinin ulusal yetki alanlarının dahilindeki alanlarda meşru menfaatleri ile hakları ve diğer devletlerin ulusal yetki alanı dışındaki çıkarları göz önünde bulundurularak, Sözleşme'ye uygun olarak yürütülür. Taraflar bu amaçla, gerektiğinde 51. madde uyarınca belirlenen Takas Odası Mekanizmasının uygulanmasına yönelik özel yöntemler de dahil olmak üzere, işbu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla iş birliği yapmaya gayret eder.

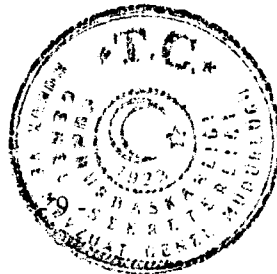

4. Hiçbir devlet, ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynakları üzerinde egemenlik ya da egemenlik hakkı talep edemez ya da kullanamaz. Böyle bir egemenlik ya da egemenlik hakkı iddiası ya da uygulaması tanınmaz.
5. Ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarının yerinde toplanması, deniz çevresinin veya kaynaklarının herhangi bir kısmı üzerinde hak talebinin yasal dayanağını oluşturmaz.
6. Ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisi ve deniz genetik kaynaklarıyla ilgili faaliyetler, özellikle insanlığın bilimsel bilgisini ilerletmek ve geliştirmekte olan devletlerin çıkarlarını ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak biyolojik deniz çeşitliliğinin korunmasını ve sürdürülebilir kullanımını teşvik etmek amacıyla tüm devletlerin çıkarına ve tüm insanlığın yararınadır.
7. Ulusal yetki alanı dışındaki bölgelerin deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisi ve deniz genetik kaynaklarıyla ilgili faaliyetler, münhasıran barışçıl amaçlarla yürütülür.

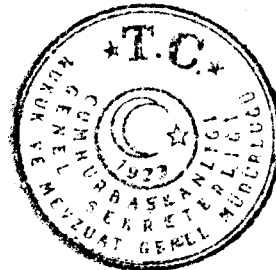
Madde 12

Deniz genetik kaynaklarına ilişkin faaliyetler ve ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgileri hakkında bildirim

1. Taraflar, işbu Bölüm uyarınca belirtilen bilgilerin Takas Odası Mekanizmasına bildirilmesini sağlamak amacıyla gerekli yasal, idari ya da politika tedbirlerini alır.
2. Aşağıdaki bilgiler, ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarının yerinde toplanmasından altı ay önce veya mümkün olan en kısa sürede Takas Odası Mekanizmasına bildirilir:
 - a) Uygun olduğu şekilde, bir parçası olduğu program/programlar da dahil olmak üzere, toplamının gerçekleştirilme niteliği ve amaçları,
 - b) Araştırmanın konusu veya biliniyorsa, aranacak veya toplanacak deniz genetik kaynakları ve bu kaynakların hangi amaçlarla toplanacağı,

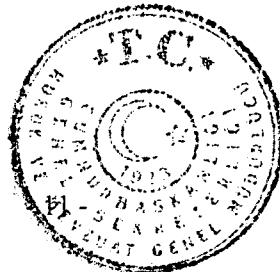

- c) Toplamanın gerçekleştirileceği coğrafi alanlar,
- d) Kullanılan gemilerin ismi, tonajı, türü ve sınıfı, bilimsel ekipman ve/veya çalışma yöntemleri de dahil olmak üzere, toplama için kullanılacak yöntem ve araçların özeti,
- e) Önerilen başlıca programlara yapılan her türlü diğer katkılara ilişkin bilgiler;
- f) Araştırma gemilerinin öngörülen ilk varış ve nihai ayrılış tarihleri ya da uygun olduğu şekilde ekipmanların kurulum ve kaldırılma tarihleri,
- g) Projeden sorumlu kişinin ya da sponsor kurumun/kurumların ismi/isimleri;
- h) Gelişmekte olan devletlerin bilim insanları başta olmak üzere, bütün devletlerin bilim insanlarının projeye katılmaları veya projeye ilişkilendirilmeleri için fırsatlar,
- i) Teknik yardıma ihtiyaç duyabilecek veya teknik yardım talep edebilecek devletlerin, özellikle de gelişmekte olan devletlerin projeye katılabilmeleri veya projede temsil edilebilmelerinin ne ölçüde düşünüldüğü,
- j) Mevcut uluslararası uygulama dikkate alınarak açık ve sorumlu veri yönetimine uygun olarak hazırlanmış bir veri yönetim planı.
- 3. Yukarıdaki 2. fıkrada anılan bildirimin alınmasının ardından Takas Odası Mekanizması, otomatik olarak standartlaştırılmış bir "BBNJ" grup tanımlayıcısı oluşturur.
- 4. Planlanan toplama işleminden önce Takas Odası Mekanizmasına sağlanan bilgilerde önemli bir değişiklik olması halinde, güncellenmiş bilgiler makul bir süre içinde ve mümkün olması halinde en geç yerinde toplama işleminin başlamasından önce Takas Odası Mekanizmasına bildirilir.
- 5. Taraflar, standartlaştırılmış "BBNJ" grup tanımlayıcısıyla birlikte aşağıdaki bilgilerin, kullanılabilir hale gelir gelmez herhalükarda ulusal yetki alanı dışındaki

alanların deniz genetik kaynaklarının yerinde toplanmasından itibaren en geç bir yıl içinde Takas Odası Mekanizmasına bildirilmesini sağlar:

- a) Deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgilerinin depolandığı veya depolanacağı depo veya veri tabanı;
 - b) Yerinde toplanan bütün deniz genetik kaynaklarının depolandığı veya depolanacağı veya muhafaza edileceği yer;
 - c) Deniz genetik kaynaklarının toplandığı coğrafi alanı detaylandıran, enlemi, boylamı ve toplamanın derinliğine ilişkin bilgileri içeren ve mevcut olduğu ölçüde gerçekleştirilen faaliyetten elde edilen bulguları içeren bir rapor;
 - d) Yukarıdaki 2. fıkranın (j) bendi kapsamında sağlanan veri yönetim planına ilişkin her türlü gerekli güncelleme.
6. Taraflar, mevcut uluslararası uygulamaya uygun olarak ve uygulanabilir olduğu ölçüde, kendi yetkisindeki depolarda veya veri tabanlarında bulunan deniz genetik kaynakları örneklerinin ve ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgilerinin ulusal yetki alanı dışındaki alanlardan geldiğinin tespit edilebilmesini sağlar.
7. Taraflar, mümkün olduğu ölçüde, kendi yetkileri altındaki depoların ve veri tabanlarının iki yılda bir, ilgili standartlaştırılmış "BBNJ" grup tanımlayıcılarıyla birlikte deniz genetik kaynaklarının dijital dizilim bilgilerine erişimle ilgili genel bir rapor hazırlamalarını ve raporu 15. madde uyarınca kurulan erişim ve fayda paylaşım komitesine sunmalarını sağlar.
8. Taraflar, ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarının ve mümkün olan durumlarda bu kaynaklara ilişkin dijital dizilim bilgisinin kendi ulusal yetki alanlarındaki gerçek veya tüzel kişiler tarafından ticarileştirme de dahil olmak üzere kullanıma tabi olduğu durumlarda, varsa standartlaştırılmış "BBNJ" grup tanımlayıcısı da dahil olmak üzere aşağıdaki bilgilerin, bu bilgiler elde edilir edilmez Takas Odası Mekanizmasına bildirilmesini sağlar:

- a) Varsa ve mümkün olduğu ölçüde, yayınlar, alınan patentler ve geliştirilen ürünler gibi kullanım sonuçlarının nerede bulunabileceği,
- b) Mevcut olduğu durumlarda, kullanıma konu olan deniz genetik kaynaklarıyla ilgili olarak Takas Odası Mekanizmasına yapılan toplama sonrası bildirimin ayrıntıları;
- c) Kullanıma konu olan örneklerin aslının nerede muhafaza edildiği;
- d) Deniz genetik kaynaklarına ve kullanılmakta olan deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgilerine erişim için öngörülen yöntemler ve bunun için bir veri yönetim planı;
- (e) Piyasaya sürüldükten sonra, varsa ilgili ürünlerin satışına ve herhangi bir ilave gelişmeye ilişkin bilgi.

Madde 13

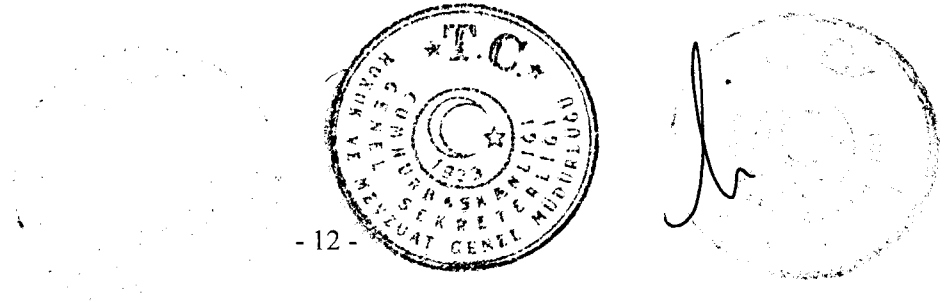
Yerli Halkların ve yerel toplulukların ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda deniz genetik kaynaklarıyla ilgili geleneksel bilgileri

Taraflar, yerli halkların ve yerel toplulukların yalnızca özgür, önceden ve bilgilendirilmiş rızası veya onayı ve katılımıyla, bu yerli halkların ve yerel toplulukların ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarıyla ilgili geleneksel bilgilerine erişimin sağlanması amacıyla, ilgili ve uygun olduğu durumlarda yasama, idari veya siyasi tedbirleri alır. Takas Odası Mekanizmasıyla bu tür geleneksel bilgiye erişim kolaylaştırılabilir. Bu tür geleneksel bilgilere erişim ve bu bilgilerin kullanımı karşılıklı olarak mutabık kalınan şartlara bağlıdır.

Madde 14

Faydaların adil ve hakkaniyetli paylaşımı

1. Ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisi ve deniz genetik kaynaklarıyla ilgili faaliyetlerden elde edilen faydalar, işbu Bölüm uyarınca adil ve hakkaniyetli bir şekilde paylaşılır ve ulusal yetki alanı dışındaki alanların biyolojik deniz çeşitliliğin korunmasına ve sürdürülebilir kullanımına katkıda bulunur.

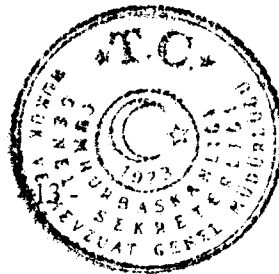

2. İşbu Anlaşma uyarınca parasal olmayan faydalar, diğerlerinin yanı sıra aşağıdaki şekillerde paylaşılır:

- (a) Mevcut uluslararası uygulamaya uygun olarak örneklere ve örnek koleksiyonlarına erişim;
- (b) Mevcut uluslararası uygulamaya uygun olarak dijital dizilim bilgisine erişim;
- (c) Mevcut uluslararası uygulamaya, açık ve sorumlu veri yönetişimine uygun olarak bulunabilir, erişilebilir, birlikte çalışılabilir ve yeniden kullanılabilir (FAIR) bilimsel verilere açık erişim;
- (d) Standartlaştırılmış “BBNJ” grup tanımlayıcılarının yanı sıra 12. madde uyarınca sunulan bildirimlerde yer alan kamuya açık olarak aranabilir ve erişilebilir formlarda bilgi;
- (e) İşbu Anlaşma’nın 5. Bölümü kapsamında sağlanan ilgili yöntemler doğrultusunda deniz teknolojisinin transferi;
- (f) Gelişmekten olan küçük ada devletleri ve en az gelişmiş ülkelerin özel durumları dikkate alınarak bilhassa gelişmekte olan devletler için özel girişimlerin yanı sıra araştırma projelerindeki bilim insanları ve araştırmacılar için özellikle doğrudan ilgili ve önemlileri olmak üzere ortaklık fırsatları ve araştırma programlarının finansmanı vasıtasıyla da dahil olmak üzere kapasite artırımı;
- (g) Özellikle gelişmekte olan devletlerdeki bilim insanları ve bilimsel kurumlarla artırılmış teknik ve bilimsel iş birliği;
- (h) 15. madde uyarınca kurulan erişim ve fayda paylaşım komitesinin tavsiyeleri dikkate alınarak Taraflar Konferansı tarafından belirlenen diğer fayda biçimleri.

3. Taraflar, kendi yetki alanlarındaki gerçek veya tüzel kişiler tarafından kullanıma tabi olan ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgilerinin ve deniz genetik kaynaklarının standartlaştırılmış “BBNJ” grup tanımlayıcılarıyla birlikte, söz konusu kullanımın başlamasından itibaren en geç üç yıl içinde veya mevcut uluslararası uygulama dikkate alınarak kullanılabilir hale gelir gelmez, ulusal veya uluslararası nitelikteki kamuya açık depolarda ve veri tabanlarında depolanmasını sağlamak için gerekli yasal, idari ve politika tedbirlerini alır.

4. Bir Tarafın yetkisindeki depolarda ve veri tabanlarında bulunan deniz genetik kaynaklarına ve ulusal yetki alanı dışındaki alanların genetik deniz kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisine erişim aşağıdaki makul koşullara tabi olabilir:

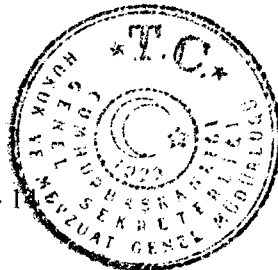
- (a) Deniz genetik kaynaklarının fiziksel bütünlüğünün korunması ihtiyacı;
- (b) Numunelerin, verilerin veya bilginin muhafaza edildiği gen bankası, biyoloji deposu veya veri tabanının yürütülmesiyle ilgili makul maliyetler;
- (c) Deniz genetik kaynaklarına, verilere veya bilgiye erişimle ilgili makul maliyetler;
- (d) İşbu Anlaşma'nın amaçları doğrultusunda diğer makul koşullar ve gelişmekte olan devletlerin araştırmacılarına ve araştırma kurumlarına, imtiyazlı ve öncelikli koşullar da dahil olmak üzere, adil ve en uygun koşullarda bu erişim için fırsatlar sağlanabilir.

5. Deniz genetik kaynaklarının ve deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisinin ticarileştirilmesi de dahil olmak üzere ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda kullanımından doğan parasal faydalar, ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için 52. madde kapsamında oluşturulan fon mekanizması aracılığıyla adil ve hakkaniyete uygun bir şekilde paylaşılır.

6. İşbu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi üzerine, Taraflar 52. maddede atıfta bulunulan özel fona yıllık katkıda bulunur. Bir Tarafın katkı miktarı, o Tarafın 47. maddenin 6 (e) fıkrası uyarınca Taraflar Konferansı tarafından onaylanan bütçeye yapacağı tahmini katkının yüzde 50'si kadardır. Bu tür ödemeler, Taraflar Konferansı tarafından aşağıdaki 7. fıkra uyarınca bir karar alınana kadar devam eder.

7. Taraflar Konferansı, 15. madde uyarınca kurulan Erişim ve Fayda Paylaşım Komitesinin tavsiyelerini dikkate alarak ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda deniz genetik kaynaklarının ve deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisinin kullanımından doğan parasal faydaların paylaşımına ilişkin yöntemler hakkında karar verir. Oydaşmaya varmak için tüm çabaların tükenmiş olması halinde, karar hazır bulunan ve oy kullanan Tarafların dörtte üç çoğunluk oyu ile alınır. Ödemeler 52. madde uyarınca oluşturulan özel fon aracılığıyla yapılır. Yöntemler aşağıdakileri içerebilir:

- (a) Hakediş ödemeleri;
- (b) Ürünlerin satışından elde edilen gelirin bir yüzdesinin ödenmesi de dahil olmak üzere, ürünlerin ticarileştirilmesiyle ilgili ödemeler veya katkılar;
- (c) Periyodik olarak ödenen ve bir Tarafın toplam performans düzeyini ölçen çeşitlendirilmiş bir dizi göstere temelinde hesaplanan kademeli bir ücret;
- (d) Erişim ve Fayda Paylaşım Komitesinin tavsiyeleri dikkate alınarak Taraflar Konferansı tarafından belirlenecek diğer yöntemler.

8. Taraflar Konferansı tarafından usullerin onaylanması aşamasında, bir Taraf, usullerin uygulanması için gerekli adımları atmasına zaman tanımak amacıyla usullerin dört yıla kadar bir süre için söz konusu Taraf için geçerli olmayacağına dair bir beyanda bulunabilir. Böyle bir beyanda bulunan Taraf, yeni yöntemler yürürlüğe girene kadar yukarıdaki 6. fıkrada atıfta bulunulan ödemeyi yapmaya devam eder.

9. Taraflar Konferansı, yukarıdaki 7. fıkra uyarınca ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisinin kullanımından kaynaklanan parasal faydaların paylaşımına ilişkin yöntemlere karar verirken, bu tür yöntemlerin karşılıklı biçimde destekleyici olması ve diğer erişim ve fayda paylaşımı araçlarına uyarlanabilmesi gerektiğini göz önünde bulundurarak Erişim ve Fayda Paylaşım Komitesinin tavsiyelerini dikkate alır.

10. Taraflar Konferansı, 15. madde uyarınca kurulan Erişim ve Fayda Paylaşım Komitesinin tavsiyelerini dikkate alarak, deniz genetik kaynaklarının ve deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgisinin ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda kullanımından doğan parasal faydaları iki yılda bir gözden geçirir ve değerlendirir. İlk gözden geçirme, işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden sonra en geç beş yıl içinde yapılır. Gözden geçirme, yukarıda 6. fıkrada atıfta bulunulan yıllık katkıları dikkate alır.

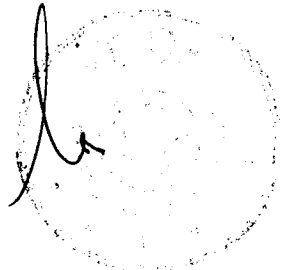
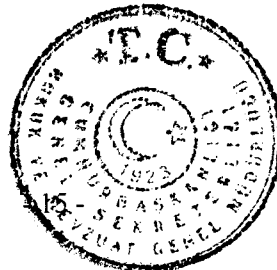
11. Taraflar, kendi yetkileri altındaki gerçek veya tüzel kişiler tarafından ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgileriyle deniz genetik kaynaklarına ilişkin faaliyetlerinden kaynaklanan faydaların işbu Anlaşma uyarınca paylaşılmasını sağlamak için uygun yasal, idari veya politika tedbirlerini alırlar.

Madde 15

Erişim ve Fayda Paylaşım Komitesi

1. İşbu belge ile bir Erişim ve Fayda Paylaşım Komitesi kurulmuştur. Komite, diğer hususların yanı sıra, 14. madde uyarınca fayda paylaşımına ilişkin kılavuz ilkelerin belirlenmesine, şeffaflığın sağlanmasına ve hem parasal hem de parasal olmayan faydaların adil ve hakkaniyete uygun bir şekilde dağıtılmasına hizmet eder.

2. Erişim ve Fayda Paylaşım Komitesi, işlevlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak üzere ilgili alanlarda uygun niteliklere sahip 15 üyeden oluşur. Üyeler Taraflarca aday gösterilir ve Taraflar Konferansı tarafından cinsiyet dengesi ve adil coğrafi dağılımın yanı sıra en az gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan küçük ada devletleri ve denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkeler de dahil olmak üzere gelişmekte olan devletlerin komitede temsil edilmesi dikkate alınarak seçilir. Komitenin görev tanımı ve çalışma usulleri Taraflar Konferansı tarafından belirlenir.

3. Komite, işbu Bölüm kapsamındaki konularda Taraflar Konferansına aşağıdakiler de dahil olmak üzere tavsiyelerde bulunabilir:

- (a) İşbu Bölüm uyarınca ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda deniz genetik kaynakları ve deniz genetik kaynakları için dijital dizilim bilgisiyle ilgili faaliyetler için kılavuzlar veya davranış kuralları;
- (b) İşbu Bölüm uyarınca alınan kararların uygulanmasına yönelik tedbirler;
- (c) 14. madde uyarınca parasal faydaların paylaşımına yönelik oran veya mekanizmalar;
- (d) Takas Odası Mekanizmasına ilişkin işbu Bölümle ilgili hususlar;
- (e) 52. madde uyarınca oluşturulan mali mekanizmaya ilişkin olarak işbu Bölümle ilgili hususlar;
- (f) Taraflar Konferansının Erişim ve Fayda Paylaşım Komitesinin ele almasını isteyebileceği işbu Bölüm kapsamındaki diğer konular.

4. Taraflardan her biri, Takas Odası Mekanizması aracılığıyla Erişim ve Fayda Paylaşım Komitesine, işbu Anlaşma kapsamında aşağıdakileri içeren gerekli bilgileri sunar:

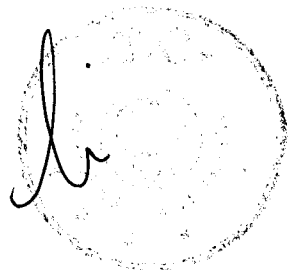
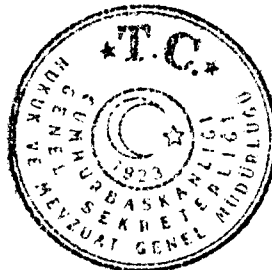
- (a) Erişim ve fayda paylaşımı ile ilgili yasal, idari ve politika tedbirleri;
- (b) Ulusal odak noktalarının iletişim bilgileri ve diğer ilgili bilgiler;
- (c) Taraflar Konferansınca alınan kararların gerektirdiği diğer bilgiler.

5. Erişim ve Fayda Paylaşım Komitesi, fayda paylaşımı, deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgilerinin kullanımı, en iyi uygulamalar, araçlar ve metodolojiler, veri yönetimi ve çıkarılan dersler de dahil olmak üzere yetkisi kapsamındaki faaliyetler hakkında ilgili hukuki belgeler ve çerçeveler ve ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel kurumlara danışabilir ve bunlarla bilgi alışverişini kolaylaştırabilir.

6. Erişim ve Fayda Paylaşım Komitesi, yukarıdaki 5. fıkra uyarınca alınan bilgiler konusunda Taraflar Konferansına tavsiyelerde bulunabilir.

Madde 16 **İzleme ve Şeffaflık**

1. Ulusal yetki alanı dışındaki bölgelerdeki deniz genetik kaynaklarıyla ve deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgileriyle ilgili faaliyetlerin kontrolü ve şeffaflığı,

Erişim ve Fayda Paylaşım Komitesinin tavsiyesi üzerine, işbu Bölüm ve Taraflar Konferansında kabul edilen prosedürler uyarınca, "BBNJ" olarak adlandırılan standardize edilmiş grup tanımlayıcıları kullanılarak Takas Odası Mekanizmasına bildirimde bulunulması suretiyle sağlanır.

2. Taraflar, ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda deniz genetik kaynakları faaliyetleri ve deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizilim bilgileri ve bunlardan elde edilen faydaların işbu Bölüm uyarınca paylaşımı ile ilgili olarak işbu bölüm hükümlerini uygulamaları hakkında Erişim ve Fayda Paylaşımı Komitesine periyodik olarak rapor verir.

3. Erişim ve Fayda Paylaşımı Komitesi, Takas Odası Mekanizması aracılığıyla alınan bilgilere dayanarak bir rapor hazırlar ve yorumda bulunabilecek Tarafların erişimine sunar. Erişim ve Fayda Paylaşım Komitesi, alınan yorumlarla birlikte raporu Taraflar Konferansının değerlendirmesine sunar. Taraflar Konferansı, Erişim ve Fayda Paylaşımı Komitesinin tavsiyelerini dikkate alarak, işbu maddenin uygulanması için Tarafların ulusal kapasitelerini ve koşullarını dikkate alan uygun kılavuz ilkeler belirleyebilir.

BÖLÜM III

DENİZ KORUMA ALANLARI DA DAHİL OLMAK ÜZERE

ALAN BAZLI YÖNETİM ARAÇLARI BENZERİ ÖNLEMLER

Madde 17

Amaçlar

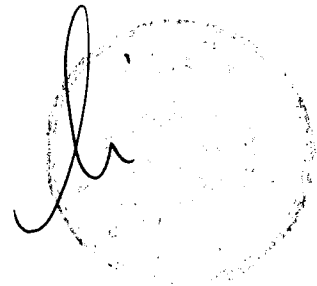
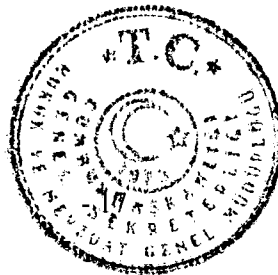
İşbu Bölümün amaçları aşağıdaki gibidir:

a) Ekolojik olarak temsili ve birbirine bağlı deniz koruma alanları ağlarını da içeren kapsamlı bir alan temelli yönetim araçları sistemi kurulması suretiyle, koruma gerektiren alanların muhafazası ve sürdürülebilir şekilde kullanımı;

b) Devletler, ilgili hukuki belgeler, ereve anlaşmalar ve ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel organlar arasında deniz koruma alanları da dahil olmak üzere alan bazlı yönetim araçlarının kullanımında iş birliği ve koordinasyonun güçlendirilmesi;

c) Biyolojik çeşitliliğin ve ekosistemlerin, üretkenliklerini ve sağlıklarını arttırmak ve iklim değişikliği, okyanus asitlenmesi ve deniz kirliliği ile ilgili olanlar da dâhil olmak üzere stres faktörlerine karşı direncini güçlendirmek amacıyla korunması, muhafaza edilmesi, restore edilmesi ve sürdürülmesi;

d) Kültürel değerlerin korunması da dahil olmak üzere gıda güvenliğinin ve diğer sosyo-ekonomik amaçların desteklenmesi;

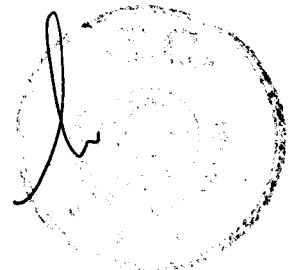
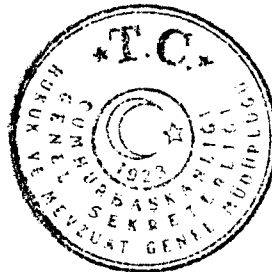
e) Özellikle en az gelişmiş ülkeler, denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkeler, coğrafi açıdan dezavantajlı devletler, gelişmekte olan küçük ada devletleri, kıyı Afrika devletleri, takımda devletleri ve gelişmekte olan orta gelirli ülkeler olmak üzere gelişmekte olan Taraf Devletlerin, gelişmekte olan küçük ada devletlerinin özel durumlarını dikkate alarak, deniz koruma alanları da dahil olmak üzere, alan bazlı yönetim araçlarının geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi, yönetilmesi ve uygulanmasında kapasite oluşturma ve deniz teknolojisinin geliştirilmesi ve transferi yoluyla desteklenmesi.

Madde 18 **Uygulama Alanı**

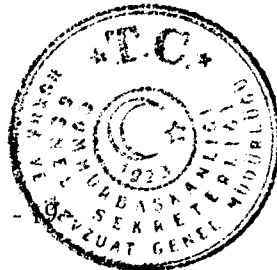
Deniz koruma alanları da dahil olmak üzere, alan bazlı yönetim araçlarının oluşturulması, ulusal yetki alanı dahilindeki herhangi bir alanı kapsamaz ve ilgili uyumsuzluklar da dahil olmak üzere herhangi bir egemenlik, egemenlik hakkı veya yetki alanı iddiasında bulunmak veya bu iddiaları reddetmek için bir temel olarak kullanılamaz. Taraflar Konferansı, deniz koruma alanları da dahil olmak üzere bu tür alan bazlı yönetim araçlarının oluşturulmasına yönelik teklifleri karar alma amacıyla değerlendirmez ve bu tür teklifler hiçbir koşulda herhangi bir egemenlik, egemenlik hakkı veya yetki alanı iddiasının tanınması veya tanınmaması olarak yorumlanamaz.

Madde 19 **Teklifler**

1. İşbu Bölüm kapsamında deniz koruma alanları da dahil olmak üzere alan bazlı yönetim araçlarının oluşturulmasına yönelik teklifler Taraflarca tek tek veya toplu olarak Sekreteryaya sunulur.
2. Taraflar, işbu Bölümde öngörüldüğü şekilde, tekliflerin geliştirilmesi için devletler ve küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organların yanı sıra sivil toplum, bilim camiası, özel sektör, Yerli Halklar ve yerel topluluklar da dahil olmak üzere, uygun şekilde ilgili paydaşlarla işbirliği yapar ve onlara danışır.
3. Teklifler, ihtiyati yaklaşım ve ekosistem yaklaşımı dikkate alınarak, mevcut en iyi bilim ve bilimsel bilgiler ile mevcut olduğu takdirde Yerli Halkların ve yerel toplulukların ilgili geleneksel bilgileri temelinde formüle edilir.
4. Belirlenen alanlara ilişkin teklifler aşağıdaki temel unsurları içerir:
 - (a) Ek 1'de belirtilen gösterge niteliğindeki kriterlere atıfta bulunarak, teklif konusu alanın coğrafi veya mekansal bir tanımı;

- (b) Alanın belirlenmesinde kullanılan, Ek 1'de belirtilen gibi kriterlerin yanı sıra, aşağıdaki 5. fıkra uyarınca daha fazla geliştirilebilecek ve revize edilebilecek kriterlere ilişkin bilgiler;
 - (c) Yerli Halklar ve yerel topluluklar tarafından kullanım da dahil olmak üzere alandaki insan faaliyetleri ve varsa bunların olası etkileri;
 - (d) Belirlenen alandaki deniz çevresinin ve biyolojik çeşitliliğin durumunun bir tanımı;
 - (e) Alan için geçerli olan koruma ve uygun olduğu hallerde sürdürülebilir kullanım hedeflerinin bir tanımı;
 - (f) Önerilen tedbirleri açıklayan ve belirtilen hedeflere ulaşmak için önerilen izleme, araştırma ve inceleme faaliyetlerini özetleyen bir taslak yönetim planı;
 - (g) Önerilen alanın statüsünün süresi ve varsa tedbirler;
 - (h) Varsa, komşu kıyı devletleri ve/veya ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organlar da dahil olmak üzere devletlerle yapılan istişareler hakkında bilgi;
 - (i) Deniz koruma alanları da dahil olmak üzere, ilgili hukuki belge ve çerçeveler ve ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organlar kapsamında uygulanan alan bazlı yönetim araçları hakkında bilgi;
 - (j) İlgili bilimsel girdiler ve mevcut olduğu takdirde, Yerli Halkların ve yerel toplulukların geleneksel bilgileri
5. Bu alanların belirlenmesine yönelik gösterge niteliğindeki kriterler, ilgili olduğu ölçüde, Ek 1'de belirtilenleri içerir ve Taraflar Konferansı tarafından değerlendirilmek ve onaylanmak üzere Bilim ve Teknik Kurulu tarafından daha da geliştirilebilir ve gerektiğinde revize edilebilir.
6. Yukarıdaki 5. fıkarda atıfta bulunulan gösterge kriterlerinin uygulanmasına ilişkin yöntemler ve yukarıdaki 4 (b) fıkrasında atıfta bulunulan tekliflere ilişkin rehberlik de dahil olmak üzere tekliflerin içeriğine ilişkin ilave gereklilikler, Taraflar Konferansı tarafından değerlendirilmek ve onaylanmak üzere gerektiği ölçüde Bilim ve Teknik Kurulu tarafından geliştirilir.

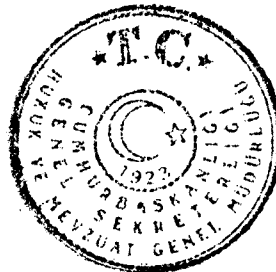
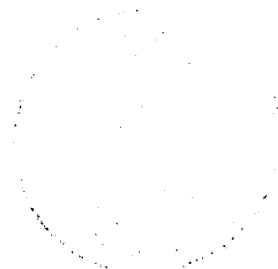

Madde 20
Tekliflerin Aleniyeti ve Ön Değerlendirmesi

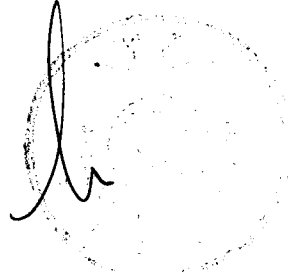
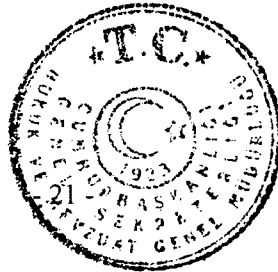
Bir teklifin yazılı olarak alınması üzerine Sekretarya teklifi kamuya açık hale getirir ve ön inceleme için Bilim ve Teknik Kuruluna iletir. İncelemenin amacı, teklifin işbu Bölümde ve Ek 1'de açıklanan gösterge niteliğindeki kriterler de dahil olmak üzere 19. madde kapsamında gerekli bilgileri içerip içermediğini belirlemektir. Sekretarya bu incelemenin sonuçlarını kamuya açık hale getirir ve teklif sahibine iletir. Bilim ve Teknik Kurulu tarafından yapılan ön incelemenin sonuçlarını dikkate alarak, teklif sahibi teklifi Sekretaryaya yeniden sunar. Sekretarya Tarafları bilgilendirir, yeniden sunulan teklifi kamuya açık hale getirir ve 21. madde uyarınca istişareleri kolaylaştırır.

Madde 21
Tekliflere İlişkin İstişare ve Tekliflerin Değerlendirilmesi

1. 19. madde kapsamında sunulan tekliflere ilişkin istişareler kapsayıcı, şeffaf ve devletler ile küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organların yanı sıra sivil toplum, bilim camiası, Yerli Halklar ve yerel topluluklar da dahil olmak üzere ilgili tüm paydaşlara açık olur.
2. Sekretarya aşağıdaki şekilde istişareleri kolaylaştırır ve girdileri toplar:
 - (a) Devletler, özellikle de komşu kıyı devletleri, bilgilendirilir ve diğerlerinin yanı sıra aşağıdaki hususları sunmaya davet edilir:
 - (i) Teklifin esasına ve coğrafi kapsamına ilişkin görüşler;
 - (ii) Diğer ilgili bilimsel girdiler;
 - (iii) Ulusal yetki alanı içindeki ve ulusal yetki alanı dışındaki komşu veya ilgili alanlarda mevcut tedbir veya faaliyetler hakkında bilgi;
 - (iv) Teklifin ulusal yetki alanı içindeki alanlar üzerindeki potansiyel etkilerine ilişkin değerlendirmeler;
 - (v) Diğer ilgili bilgiler;
 - (b) İlgili hukuki belge ve çerçeveler ile ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organlar bilgilendirilir ve diğerlerinin yanı sıra aşağıdaki hususları sunmaya davet edilir:
 - (i) Teklifin esasına ilişkin görüşler;
 - (ii) İlgili diğer bilimsel girdiler;

- (iii) İlgili alan veya komşu alanlarla ilgili olarak söz konusu araç, çerçeve veya organ tarafından kabul edilen mevcut tedbirler hakkında bilgi;
 - (iv) Teklifte tanımlanan tedbirlerin ve taslak yönetim planının diğer unsurlarının söz konusu organın yetki alanına giren yönlerine ilişkin değerlendirmeler;
 - (v) Söz konusu araç, çerçeve veya organın yetki alanına giren ilgili ek tedbirlere ilişkin değerlendirmeler;
 - (vi) Diğer ilgili bilgiler;
 - (c) Yerli Halklar ve ilgili geleneksel bilgiye sahip yerel topluluklar, bilim camiası, sivil toplum ve diğer ilgili paydaşlar diğerlerinin yanı sıra aşağıdaki hususları sunmaya davet edilir:
 - i. Teklifin esasına ilişkin görüşler;
 - ii. İlgili diğer bilimsel girdiler;
 - iii. Yerli Halkların ve yerel toplulukların ilgili tüm geleneksel bilgileri;
 - iv. Diğer ilgili bilgiler.
3. Yukarıdaki 2. fıkra uyarınca toplanan katkılar Sekreteryaya tarafından kamuoyuna açık hale getirilir.
4. Teklif edilen tedbirin devletlerin münhasır ekonomik bölgeleri ile tamamen çevrili alanları etkilediği durumlarda, teklif sahipleri:
- a) Söz konusu devletlerle, önceden bildirimde bulunmaları da dahil olmak üzere, hedefe yönelik ve proaktif istişarelerde bulunurlar;
 - b) Söz konusu devletlerin önerilen tedbire ilişkin görüş ve yorumlarını değerlendirir, bahsekonu görüş ve yorumlar için özel olarak hazırlanmış yanıtları yazılı biçimde sunar ve gerekli hallerde önerilen tedbiri uygun şekilde revize ederler.
5. Teklifin sahibi, istişare döneminde alınan katkıların yanı sıra, Bilim ve Teknik Kurulunun görüş ve sunduğu bilgileri de dikkate alır ve uygun olduğu şekilde, teklifi gereken şekilde revize eder veya teklifte yansıtılmayan, esasa ilişkin katkılar hakkında yanıt verir.
6. İstişare süreci zamanla sınırlı olur.
7. Gözden geçirilmiş teklif, teklifi değerlendirecek ve Taraflar Konferansına tavsiyelerde bulunacak olan Bilim ve Teknik Kuruluna sunulur.

8. Süre de dahil olmak üzere, istişare ve değerlendirme sürecinin modaliteleri, gelişmekte olan küçük ada devletlerinin özel koşulları göz önünde bulundurularak, Taraflar Konferansı tarafından değerlendirilmek ve onaylanmak üzere, gerekli hallerde Bilim ve Teknik Kurulunun ilk toplantısında ilave detaylandırmaya tabi tutulur.

Madde 22

Deniz koruma alanları da dahil olmak üzere, alan bazlı yönetim araçlarının oluşturulması

1. Taraflar Konferansı, nihai teklif ve taslak yönetim planı temelinde, işbu Bölüm uyarınca belirlenen istişare sürecinde edinilen katkı ve bilimsel girdileri ile Bilim ve Teknik Kurulunun bilimsel tavsiye ve önerilerini dikkate alarak:

a) Deniz koruma alanları ve ilgili tedbirler dahil alan bazlı yönetim araçlarının oluşturulmasına ilişkin kararları alır;

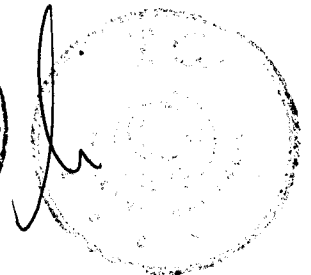
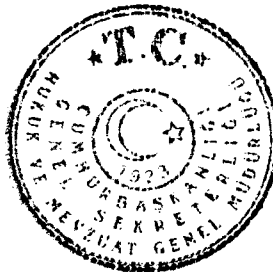
b) İlgili hukuki belgeler ve çerçeveler ve ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organlar tarafından kabul edilenlerle uyumlu tedbirler hakkında, bu araç, çerçeve ve organlarla işbirliği ve koordinasyon içinde kararlar alabilir;

c) Önerilen tedbirlerin diğer küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organların yetki alanına girmesi halinde, bu Anlaşma'nın Taraflarına ve küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organlara, ilgili tedbirlerin bu tür araç, çerçeve ve organlar aracılığıyla, kendi yetkileri doğrultusunda alınmasını teşvik etmek için tavsiyelerde bulunabilir.

2. Taraflar Konferansı, işbu madde kapsamında karar alırken, ilgili hukuki belge ve çerçeveler ile ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organların yetkilerine riayet eder ve bunlara hâlel getirmez.

3. Taraflar Konferansı, deniz koruma alanları da dahil olmak üzere, alan bazlı yönetim araçlarına ilişkin olarak ilgili hukuki belge ve çerçeveler ile ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organlar arasında iş birliği ve koordinasyonun yanı sıra bu tür araç ve çerçeveler kapsamında ve söz konusu organlar tarafından kabul edilen ilgili tedbirlere ilişkin eşgüdümün geliştirilmesi amacıyla düzenli istişareler için düzenlemeler yapar.

4. Taraflar Konferansı, işbu Bölümün uygulanması ve hedeflerine ulaşılmasında gerekli olduğu takdirde, ulusal yetki alanı dışında kalan alanlardaki, denizdeki biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı hususunda uluslararası iş birliği ve eşgüdümün ilerletilmesi için ve yukarıdaki 1. ve 2. fıkralara tabi olarak, ilgili hukuki belgeve çerçeveler veya ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel veya sektörel organlar tarafından kabul edilen deniz koruma alanları dahil mevcut alan bazlı yönetim araçlarına

ilişkin bir mekanizma geliştirmeyi değerlendirebilir ve uygun olduğu şekilde buna karar verebilir.

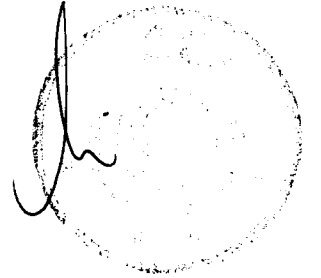
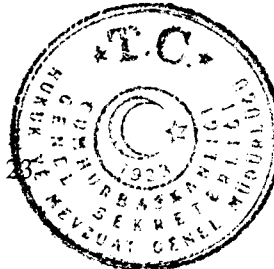
5. Taraflar Konferansı tarafından işbu Bölüm kapsamında alınan kararlar ve tavsiyeler, ulusal yetki alanı dahilindeki alanlarla ilgili olarak alınan tedbirlerin etkinliğini zayıflatmaz ve Sözleşme'ye uygun olarak tüm devletlerin hak ve yükümlülükleri dikkate alınarak alınır. İşbu Bölüm kapsamında önerilen tedbirler, bir kıyı devletinin Sözleşme kapsamında üzerinde egemenlik haklarını kullandığı deniz tabanı yüzeyindeki sular ve sualtı bölgelerindeki alt toprak tabakalarını etkilediği veya etkilemesinin makul olarak beklendiği durumlarda, bu tedbirler söz konusu kıyı devletinin egemenlik hakları dikkate alınarak uygulanır. Bu amaçla, işbu Bölümdeki hükümler uyarınca istişarelerde bulunulur.

6. Deniz koruma alanı da dahil olmak üzere, işbu Bölüm kapsamında oluşturulan bir alan bazlı yönetim aracının daha sonra tamamen veya kısmen bir kıyı devletinin ulusal yetki alanı altına girmesi halinde, ulusal yetki alanı içinde kalan kısım derhal yürürlükten kalkar. Halen ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda bulunan kısım, Taraflar Konferansı bir sonraki toplantısında deniz koruma alanı da dahil olmak üzere alan bazlı yönetim aracını ele alıp gerektiği şekilde değiştirmeye veya iptal etmeye karar verene kadar yürürlükte kalır.

7. İlgili bir hukuki belge veya çerçeve ya da ilgili bir küresel, bölgesel, alt bölgesel veya sektörel organın oluşturulması veya yetkisinde değişiklik yapılması üzerine, Taraflar Konferansı tarafından işbu Bölüm kapsamında kabul edilen ve daha sonra tamamen veya kısmen söz konusu araç, çerçeve veya organın yetkisine giren deniz koruma alanı dahil herhangi bir alan bazlı yönetim aracı veya ilgili tedbirler, Taraflar Konferansı söz konusu araç, çerçeve veya organla yakın işbirliği ve koordinasyon içinde deniz koruma alanı dahil alan bazlı yönetim aracını ve ilgili tedbirleri uygun şekilde muhafaza etmeye, değiştirmeye veya iptal etmeyi ele alıp bu konuda karar verene kadar yürürlükte kalır.

Madde 23 **Karar Alma**

1. Genel kural olarak, işbu Bölüm kapsamındaki karar ve tavsiyeler oydaşmayla alınır.
2. Oydaşmaya varılamaması halinde, işbu Bölüm kapsamındaki kararlar ve tavsiyeler, Taraflar Konferansının, hazır bulunan ve oy kullanan Tarafların üçte iki çoğunluk oyuyla oydaşmaya varılabilmesi için tüm çabaların tüketildiğine karar vermesinden sonra, hazır bulunan ve oy kullanan Tarafların dörtte üç çoğunluğuyla kabul edilir.
3. İşbu Bölüm kapsamında alınan kararlar, bu kararların alındığı Taraflar Konferansı toplantısından 120 gün sonra yürürlüğe girer ve tüm Taraflar için bağlayıcı olur.
4. Yukarıdaki 3. fıkrada öngörülen 120 günlük süre zarfında, herhangi bir Taraf, Sekreteryaya yazılı bildirimde bulunarak, işbu Bölüm kapsamında alınan bir karara itiraz

edebilir ve bu karar söz konusu Taraf için bağlayıcı olmaz. Bir karara yapılan itiraz, Sekretaryaya yazılı bildirimde bulunmak suretiyle herhangi bir zamanda geri çekilebilir; bunun üzerine karar, itirazın geri çekildiğinin bildirildiği tarihten 90 gün sonra söz konusu Taraf için bağlayıcı hale gelir.

5. Yukarıdaki 4. fıkra uyarınca itirazda bulunan Taraf, aşağıdaki nedenlerden bir veya daha fazlasına dayanan itirazının gerekçelerini, itirazını sunduğu sırada yazılı olarak Sekretarya'ya iletir:

a) Kararın işbu Anlaşma'ya veya itiraz eden Tarafın Sözleşme kapsamındaki hak ve yükümlülüklerine uygun olmaması;

b) Kararın itiraz eden Taraf aleyhine şekil veya esas bakımından makul olmayan bir şekilde ayrımcı olması;

c) Tarafın itirazı sunduğu anda, tüm makul çabaları göstermesine rağmen, pratikte bahsekonu kararı uygulayamaması.

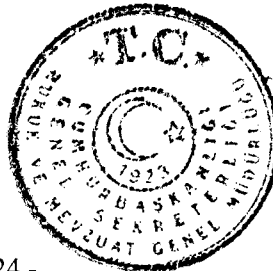
6. Yukarıdaki 4. fıkra uyarınca itirazda bulunan Taraf, uygulanabilir olduğu ölçüde, itiraz ettiği karara eşdeğer alternatif tedbirler veya yaklaşımlar kabul eder ve itiraz eden Tarafın Sözleşme kapsamındaki hak ve yükümlülüklerinin yerine getirilmesi için gerekli olduğu durumlar hariç olmak üzere, itiraz ettiği kararın etkinliğini zayıflatacak tedbirler almaz veya eylemlerde bulunmaz.

7. İtiraz eden Taraf, yukarıdaki 4. fıkra uyarınca yaptığı bildirim takiben Taraflar Konferansının bir sonraki olağan toplantısında ve daha sonra periyodik olarak 26. madde uyarınca izleme ve gözden geçirme için bilgi sağlama amacıyla yukarıdaki 6. fıkranın uygulanmasına dair rapor verir.

8. Yukarıdaki 4. fıkra uyarınca alınan bir karara itiraz, ancak itiraz eden Tarafın hala gerekli görmesi halinde, kararın yürürlüğe girmesinden sonra her üç yılda bir Sekretaryaya yazılı bildirimde bulunmak suretiyle yenilenebilir. Söz konusu yazılı bildirim, ilk itirazın gerekçelerine ilişkin bir açıklama içerir.

9. Yukarıdaki 8. fıkra uyarınca yenileme bildirimini alınmazsa, itiraz kendiliğinden geri çekilmiş sayılır ve bundan sonra karar, itirazın kendiliğinden geri çekilmesinden 120 gün sonra ilgili Taraf için bağlayıcı hale gelir. Sekretarya, itirazın kendiliğinden geri çekildiği tarihten 60 gün önce Tarafı bilgilendirir.

10. İşbu Bölüm kapsamında alınan Taraflar Konferansı kararları ve bunlara yapılan itirazlar Sekretarya tarafından kamuoyuna açık hale getirilir ve tüm devletlere ve ilgili hukuki belgelere ve çerçeveler ile ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organlara iletilir.

Madde 24

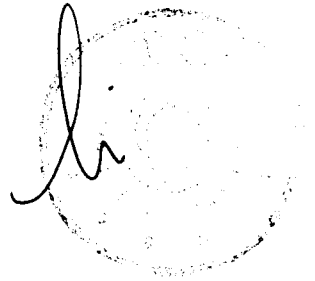
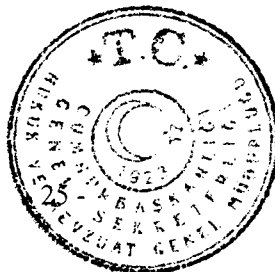
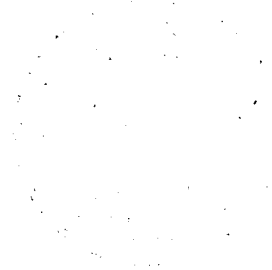
Acil Durum Önlemleri

1. Taraflar Konferansı, ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda, bir doğa olayı veya insan kaynaklı felaketin deniz biyolojik çeşitliliğine ciddi veya geri döndürülemez zarar verdiği veya verme olasılığının bulunduğu durumlarda, ciddi veya geri döndürülemez zararın daha da kötüleşmemesini sağlamak için acil olarak uygulanacak tedbirlere karar verir.
2. İşbu madde uyarınca alınan tedbirler, ancak ilgili hukuki belge veya çerçevelerle veya ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel veya sektörel organlarla istişare edildikten sonra, ciddi veya geri döndürülemez zararın işbu Anlaşma'nın diğer maddelerinin hükümlerinin uygulanması yoluyla veya ilgili bir hukuki belge veya çerçeve veya ilgili bir küresel, bölgesel, alt bölgesel veya sektörel organ tarafından zamanlıca yönetilememesi halinde gerekli kabul edilir.
3. Acil durumlarda alınan tedbirler, mevcut en iyi bilim ve bilimsel bilgilere ve mevcut olduğu takdirde Yerli Halkların ve yerel toplulukların ilgili geleneksel bilgilerine dayanır ve ihtiyatlı yaklaşımı dikkate alır. Bu tür tedbirler Taraflarca önerilebilir veya Bilim ve Teknik Kurulu tarafından tavsiye edilebilir ve oturumlar arası dönemde alınabilir. Bu tedbirler geçicidir ve kabul edilmelerini mütakiben Taraflar Konferansının bir sonraki toplantısında karar verilmek üzere gözden geçirilmeleri gerekir.
4. Tedbirler, yürürlüğe girmelerinden iki yıl sonra yürürlükten kalkar veya deniz koruma alanları dahil alan bazı yönetim araçları veya işbu Bölüm uyarınca oluşturulan ilgili tedbirlerle veya ilgili bir hukuki belge veya çerçeve veya ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel veya sektörel organ tarafından kabul edilen tedbirlerle veya tedbiri gerektiren koşulların ortadan kalkması halinde Taraflar Konferansı kararıyla değiştirilerek daha erken sona erdirilir.
5. İstişare usulleri de dahil olmak üzere acil durum tedbirlerine ilişkin usul ve kılavuzlar, Taraflar Konferansı tarafından en kısa sürede değerlendirilmek ve onaylanmak üzere Bilim ve Teknik Kurulu tarafından geliştirilir. Bu prosedürler kapsayıcı ve şeffaf olur.

Madde 25

Uygulama

1. Taraflar, kendi yetki veya kontrolleri altında bulunan ve ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda gerçekleştirilen faaliyetlerin işbu Bölüm kapsamında alınan kararlara uygun olarak yürütülmesini sağlarlar.
2. İşbu Anlaşma'daki hiçbir hüküm, bir Tarafın, uluslararası hukuka uygun olarak ve işbu Anlaşma'nın amaçlarını desteklemek üzere, kendi vatandaşları ve gemileri ile ilgili olarak veya kendi yetki alanı veya kontrolü altındaki faaliyetlerle ilgili olarak, işbu Bölüm uyarınca alınanlara ek olarak daha sıkı önlemler almasını engellemez.

3. İşbu Bölüm kapsamında alınan tedbirlerin uygulanması, gelişmekte olan küçük ada devletleri veya en az gelişmiş ülkeler olan Taraflara doğrudan veya dolaylı olarak orantısız bir yük getirmemelidir.

4. Taraflar, işbu Bölüm kapsamında Taraflar Konferansı tarafından alınan karar ve tavsiyelerin uygulanmasını desteklemek üzere, uygun olduğu ölçüde, ilgili hukuki belge ve çerçevelerde ve üyesi oldukları ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organlar nezdinde harekete geçilmesini teşvik ederler.

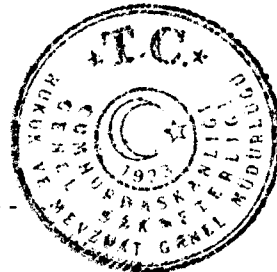
5. Taraflar, bu Anlaşma'ya Taraf olmaya uygun olan devletleri, özellikle de faaliyetleri, gemileri veya vatandaşları, deniz koruma alanı da dahil olmak üzere belirlenmiş bir alan bazlı yönetim aracına konu olan bir alanda faaliyet gösteren devletleri, Taraflar Konferansının deniz koruma alanları da dahil olmak üzere alan bazlı yönetim araçlarına ilişkin karar ve tavsiyelerinin işbu Bölüm kapsamında uygulanmasını destekleyecek tedbirler almaya teşvik ederler.

6. İlgili bir hukuk belge veya çerçeveye taraf veya katılımcı olmayan veya ilgili bir küresel, bölgesel, alt bölgesel veya sektörel organın üyesi olmayan ve böyle bir araç, çerçeve veya organ tarafından belirlenen tedbirlerin uygulanmasına başka bir şekilde rıza göstermeyen bir Taraf, ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda Sözleşme ve işbu Anlaşma uyarınca işbirliği yapma yükümlülüğünden muaf tutulmaz.

Madde 26

İzleme ve İnceleme

1. Taraflar, işbu Bölüm kapsamında oluşturulan deniz koruma alanları dahil olmak üzere alan bazlı yönetim araçlarının ve ilgili tedbirlerin uygulanması konusunda Taraflar Konferansı'na münferiden veya müştereken rapor sunar. Sekreteryaya, bu raporları ve sırasıyla aşağıdaki 2. ve 3. fıkralarda belirtilen bilgi ve incelemeleri kamuya açık hale getirir.
2. İlgili hukuki belge ve çerçeveler ile ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organlar, Taraflar Konferansı'na, işbu Bölüm kapsamında oluşturulan deniz koruma alanları da dahil olmak üzere alan bazlı yönetim araçlarının hedeflerine ulaşmak için benimsedikleri tedbirlerin uygulanmasına ilişkin bilgi sağlamaya davet edilir.
3. Deniz koruma alanları dahil işbu Bölüm kapsamında oluşturulan alan bazlı yönetim araçları, ilgili tedbirleri de içerecek şekilde, sırasıyla yukarıdaki 1. ve 2. fıkralarda atıfta bulunulan rapor ve bilgiler dikkate alınarak Bilim ve Teknik Kurulu tarafından izlenir ve periyodik olarak gözden geçirilir.
4. Yukarıdaki 3. fıkrada bahsi geçen incelemede, Bilim ve Teknik Kurulu, işbu Bölüm kapsamındaki hükümler uyarınca oluşturulan, deniz koruma alanları da dahil olmak üzere alan bazlı yönetim araçlarının etkinliğini, ilgili tedbirleri ve amaçlarına ulaşmada

kaydedilen ilerlemeyi değerlendirir ve Taraflar Konferansı'na tavsiyelerde ve önerilerde bulunur.

5. Taraflar Konferansı, gözden geçirmenin ardından ve gerektiğinde, deniz koruma alanları da dahil olmak üzere alan bazlı yönetim araçlarının ve Taraflar Konferansı tarafından kabul edilen ilgili tedbirlerin değiştirilmesi, genişletilmesi veya iptal edilmesi hususundaki karar veya tavsiyeleri, mümkün olan durumlarda, ihtiyati yaklaşım ve ekosistemi dikkate alarak, mevcut en iyi bilim ve bilimsel bilgi ile mevcut olduğu takdirde Yerli Halkların ve yerel toplulukların ilgili geleneksel bilgileri temelinde alır.

BÖLÜM IV ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMELERİ

Madde 27

Amaçlar

İşbu Bölümün amaçları şunlardır:

(a) Taraflarca değerlendirmelerin yürütülmesini ve raporlanmasına yönelik süreçleri, eşikleri ve diğer gereklilikleri belirleyerek, ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda çevresel etki değerlendirmesine ilişkin Sözleşme hükümlerini işlevsel hale getirmek;

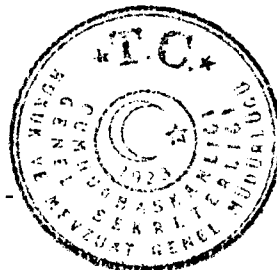
(b) İşbu Bölüm kapsamındaki faaliyetlerin, deniz çevresini koruma ve muhafaza etme amacıyla önemli olumsuz etkileri önlemek, azaltmak ve yönetmek üzere değerlendirilmesini ve yürütülmesini sağlamak;

(c) Ulusal yetki alanı dahilindeki alanlarda meydana gelen etkilerin ve kümülatif etkilerin dikkate alınmasını desteklemek;

(d) Stratejik çevresel değerlendirmelerin yürütülmesini sağlamak;

(e) Ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda yürütülen faaliyetlerin çevresel etkisinin değerlendirilmesine yönelik tutarlı bir çerçeve geliştirmek;

(f) Tarafların, özellikle gelişmekte olan Taraf Devletlerin ve en az gelişmiş ülkelerin, denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkelerin, coğrafi olarak dezavantajlı devletlerin, gelişmekte olan küçük ada devletlerinin, kıyı Afrika devletlerinin, takımda devletlerinin ve gelişmekte olan orta gelirli ülkelerin, işbu Anlaşma'nın amaçlarını desteklemek üzere çevresel etki değerlendirmeleri ve stratejik çevresel değerlendirmelerini hazırlamak, yürütmek ve değerlendirmek için kapasitelerini oluşturmak ve güçlendirmek.

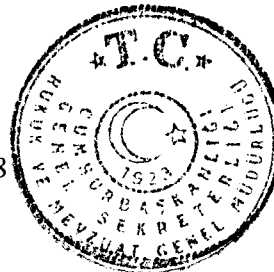

Madde 28
Çevresel Etki Değerlendirmeleri Yapma Yükümlülüğü

1. Taraflar, işbu Bölümde belirtilen ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda gerçekleştirilmesi planlanan, kendi yetki alanları veya kontrolleri altındaki planlanan faaliyetlerin deniz çevresi üzerindeki potansiyel etkilerinin, bunlara izin verilmeden önce değerlendirilmesini sağlar.
2. Ulusal yetki alanı içindeki deniz alanlarında planlanan bir faaliyet üzerinde yetki alanı veya kontrolü bulunan bir Taraf, faaliyetin ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda deniz çevresinde önemli kirliliğe veya önemli ve zararlı değişikliklere neden olabileceğini tespit ederse, söz konusu Taraf, bahsekonu faaliyetin çevresel etki değerlendirmesinin işbu Bölüm uyarınca gerçekleştirilmesini veya çevresel etki değerlendirmesinin Tarafın ulusal süreci kapsamında gerçekleştirilmesini sağlar. Bu değerlendirmeyi ulusal süreci kapsamında yürüten bir Taraf:
 - a) Ulusal süreç sırasında ilgili bilgileri zamanlıca Takas Odası Mekanizması aracılığıyla kullanıma sunar;
 - b) Faaliyetin ulusal sürecinin gereklilikleriyle uyumlu bir şekilde izlenmesini sağlar;
 - c) Çevresel etki değerlendirme raporlarının ve ilgili izleme raporlarının, işbu Anlaşma'da belirtilen Takas Odası Mekanizması aracılığıyla kullanıma sunulmasını sağlar.
3. Bilim ve Teknik Kurulu, yukarıdaki 2 (a) fıkrasında anılan bilgileri aldıktan sonra, planlanan faaliyet üzerinde yetki alanına veya kontrole sahip olan Tarafa yorumlarda bulunabilir.

Madde 29
Bu Anlaşma ile İlgili Hukuki Belgeler ve Çerçevesel ile İlgili
Küresel, Bölgesel, Alt Bölgesel ve Sektörel Organlar Kapsamında
Yürütülen Çevresel Etki Değerlendirmeleri Arasındaki İlişki

1. Taraflar, çevresel etki değerlendirmelerinin kullanımını ve 38. madde kapsamında geliştirilen standart ve/veya kılavuzların ilgili hukuki belge ve çerçevelerde ve üyesi oldukları ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organlar tarafından benimsenmesini ve uygulanmasını teşvik eder.
2. Taraflar Konferansı, Bilim ve Teknik Kurulunun, ulusal yetki alanının veya deniz çevresinin korunması yetki alanının dışındaki alanlardaki faaliyetleri düzenleyen ilgili hukuki belge ve çerçeveler ile ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organlarla iş birliği yapması için işbu Bölüm kapsamındaki mekanizmaları geliştirir.
3. Bilim ve Teknik Kurulu, 38. madde uyarınca işbu Anlaşma'nın Taraflarınca ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda faaliyetleri için çevresel etki değerlendirmelerinin yürütülmesine ilişkin standart veya kılavuzları geliştirmesi veya güncellemesi sırasında

uygun şekilde ilgili hukuki belge ve çerçeveler ve ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organlarla iş birliği yapar.

4. Planlanan faaliyet üzerinde yetki alanı veya kontrole sahip olan Taraf aşağıdakilere karar verdiği sürece, planlanan bir faaliyetin çevresel etki değerlendirmesi veya taramasının, ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda yapılması gerekli değildir:

- (a) Planlanan faaliyet veya faaliyet kategorisinin potansiyel etkilerinin değerlendirmesinin, diğer ilgili hukuki belge veya çerçevelerin veya ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel veya sektörel organların gerekliliklerine uygun olarak gerçekleştirilmiş olması;
- (b) Aşağıdakilerin gerçekleştirilmiş olması:
 - (i) Planlanan faaliyet için hâlihazırda yapılmış olan değerlendirmenin, işbu Bölüm uyarınca gerekli olan değerlendirmeye eşdeğer olması ve değerlendirmenin sonuçlarının dikkate alınmış olması veya
 - (ii) Değerlendirmeden kaynaklanan ilgili hukuki belge veya çerçevelerin veya ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel veya sektörel organların düzenleme veya standartlarının, işbu Bölüm kapsamındaki çevresel etki değerlendirmeleri eşiğinin altındaki potansiyel etkileri önlemek, hafifletmek veya yönetmek için tasarlanmış olması ve bunlara uyum sağlanmış olması.

5. İlgili Taraf, ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda planlanan bir faaliyetin çevresel etki değerlendirmesinin ilgili bir hukuki belge veya çerçeve veya ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel veya sektörel bir organ tarafından gerçekleştirilmesi halinde çevresel etki değerlendirmesi raporunun Takas Odası Mekanizması aracılığıyla yayımlanmasını sağlar.

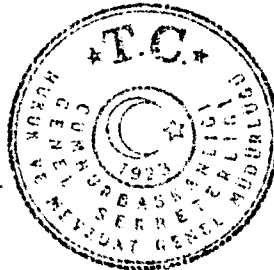
6. Yukarıdaki 4(b)(i) paragrafında belirtilen kriterleri karşılayan planlı faaliyetler, ilgili bir hukuki belge veya çerçeve veya ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel veya sektörel bir organ tarafından izleme ve incelemeye tabi olmadığı sürece, Taraflar faaliyetleri izleyip inceler ve izleme ve inceleme raporlarının Takas Odası Mekanizması aracılığıyla yayımlanmasını sağlar.

Madde 30

Çevresel Etki Değerlendirmelerinin Yürütülmesine İlişkin

Eşikler ve Faktörler

1. Planlanan bir faaliyetin deniz çevresi üzerinde küçük veya geçici bir etkiden daha fazlasına sahip olabileceği veya faaliyetin etkilerinin bilinmediği veya iyi anlaşılmadığı durumlarda, faaliyet üzerinde yetki alanı veya kontrole sahip olan Taraf, aşağıdaki 2. fıkrada belirtilen faktörleri kullanarak 31.madde uyarınca faaliyetin taramasını yürütür ve:

(a) Tarama, planlanan faaliyetin deniz çevresinde önemli kirliliğe veya önemli ve zararlı değişikliklere neden olabileceğine inanmak için makul gerekçelere sahip olup olmadığını değerlendirmesine olanak verecek kadar ayrıntılı olur ve şunları içertir:

- (i) Amacı, yeri, süresi ve yoğunluğu dahil planlanan faaliyetin tanımı
- (ii) Kümülatif etkiler ve uygun olduğu ölçüde planlanan faaliyetin alternatiflerinin dikkate alınması da dahil olmak üzere potansiyel etkilerin bir ön analizi;

(b) Tarama sonucunda, faaliyetin deniz çevresinde önemli bir kirliliğe veya önemli ve zararlı değişikliklere neden olabileceğine inanmak için Tarafın makul gerekçelere sahip olduğu belirlenirse, işbu Bölüm hükümlerine uygun olarak bir çevresel etki değerlendirmesi yapılır.

2. Taraflar, yetki alanları veya kontrolleri altındaki planlanan faaliyetlerin yukarıdaki 1. fıkrada belirtilen eşiği karşılayıp karşılamadığını belirlerken aşağıdaki sınırlı olmayan faktörleri dikkate alırlar:

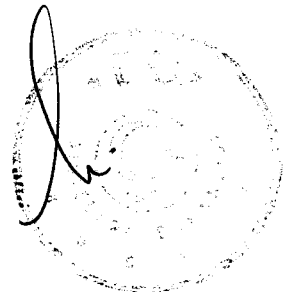
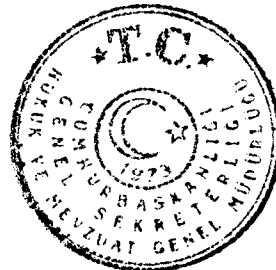
- (a) Faaliyetin türü, faaliyet için kullanılan teknoloji ve yürütülme biçimi;
- (b) Faaliyetin süresi;
- (c) Faaliyetin yeri;
- (d) Yerin özellikleri ve ekosistemi (özel ekolojik veya biyolojik öneme veya hassasiyete sahip alanlar dahil);
- (e) Potansiyel kümülatif etkiler ve ulusal yetki alanı alanı içindeki alanlardaki potansiyel etkiler dahil, faaliyetin potansiyel etkileri;
- (f) Faaliyetin etkilerinin ne ölçüde bilinmediği veya iyi anlaşılmadığı;
- (g) Diğer ilgili ekolojik veya biyolojik kriterler.

Madde 31

Çevresel Etki Değerlendirme Süreci

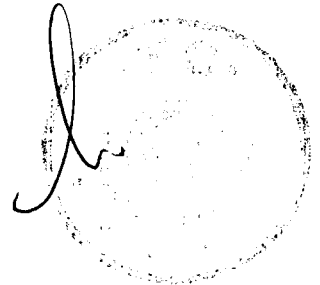
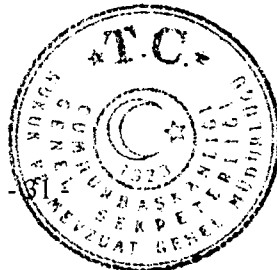
1. Taraflar, işbu Bölüm uyarınca çevresel etki değerlendirmesinin yürütülmesi sürecinin aşağıdaki adımları içermesini sağlar:

- (a) *Tarama.* Taraflar, 30. madde uyarınca kendi yetki alanı veya kontrolü altındaki planlanan bir faaliyetle ilgili olarak bir çevresel etki değerlendirmesinin gerekli olup olmadığını belirlemek için, zamanlıca bir tarama yapar ve tespitlerini kamuya açık hale getirir
 - i. Bir Taraf, kendi yetki alanı veya kontrolü altındaki planlanan bir faaliyet için bir çevresel etki değerlendirmesinin gerekli olmadığı sonucuna varırsa, işbu Anlaşma kapsamındaki Takas Odası Mekanizması

aracılığıyla 30. maddenin 1. fıkrasının (a) bendi uyarınca ilgili bilgileri kamuoyuna açık hale getirir;

- ii. Bir Taraf, mevcut en iyi bilim ve bilimsel bilgiye ve mevcut olduğu takdirde Yerli Halklar ve yerel toplulukların ilgili geleneksel bilgisine dayanarak, yukarıdaki (a) (i) bendine uygun olarak bir tespite varılan planlanan faaliyetin potansiyel etkileri hakkındaki görüşlerini, tespit eden Tarafa ve Bilim ve Teknik Kuruluna, tespitin yayınlanmasından itibaren 40 gün içinde bildirebilir;
 - iii. Görüşlerini kaydeden Taraf, üzerinde tespite varılmış olan planlanan faaliyetin potansiyel etkileri hakkında endişelerini dile getirirse, tespit eden Taraf bu endişeleri dikkate alır ve yaptığı tespiti yeniden gözden geçirebilir;
 - iv. Bilim ve Teknik Kurulu yukarıdaki (a) (ii) bendi uyarınca bir Tarafça kaydedilen endişeleri değerlendirirken, mevcut en iyi bilim ve bilimsel bilgi ile mevcut olduğu takdirde Yerli Halkların ve yerel toplulukların ilgili geleneksel bilgisine dayanarak sonucu değerlendirir ve uygun olduğu takdirde, tespiti yapan Tarafa, kaydedilen endişelere yanıt verme fırsatı verdikten sonra ve bu yanıtı dikkate alarak tavsiyelerde bulunabilir;
 - v. Yukarıdaki (a) (i) bendi uyarınca tespite varan Taraf, Bilim ve Teknik Kurulu tarafından yapılan tüm tavsiyeleri dikkate alır;
 - vi. Bilim ve Teknik Kurulunun görüş ve önerilerinin kaydedilmesi, Takas Odası Mekanizması aracılığı dahil kamuya açık hale getirilir;
- (b) *Kapsam Belirleme.* Taraflar, potansiyel kümülatif etkiler ve ulusal yetki alanı dahilindeki etkiler dahil ekonomik, sosyal, kültürel ve insan sağlığı etkileri gibi temel çevresel ve ilgili etkilerin yanı sıra, işbu Bölüm kapsamında yürütülecek çevresel etki değerlendirmelerine dahil edilmek üzere, planlanan faaliyetin varsa alternatiflerinin belirlenmesini sağlar. Kapsam, mevcut en iyi bilim ve bilimsel bilgiler ve mevcut olduğu takdirde Yerli Halkların ve yerel toplulukların ilgili geleneksel bilgilerinden yararlanılarak tanımlanır;
- (c) *Etki Analizi ve Değerlendirme.* Taraflar, kümülatif etkiler ve ulusal yetki alanı içindeki alanlardaki etkiler dahil olmak üzere planlanan faaliyetlerin etkilerinin, mümkün olan en iyi bilim ve bilimsel bilgiler ve mevcut olduğu takdirde Yerli Halkların ve yerel toplulukların ilgili geleneksel bilgilerinden yararlanılarak analiz edilmesini ve değerlendirilmesini sağlar;

(d) *Olası Olumsuz Etkilerin Önlenmesi, Hafifletilmesi ve Yönetilmesi*. Taraflar aşağıdakileri sağlar:

- i. Yetki alanı veya kontrolü altındaki planlanan faaliyetlerin potansiyel olumsuz etkilerini önleyecek, hafifletecek ve yönetecek tedbirlerin belirlenmesi ve bunların, önemli olumsuz etkilerden kaçınmak için analiz edilmesi. Bu önlemler, yetki alanı veya kontrolü altındaki planlanan faaliyetin alternatiflerinin değerlendirilmesini içerebilir;
- ii. Bu tedbirlerin, uygun olduğu yerlerde bir çevre yönetim planına dahil edilmesi;

(e) Taraflar, 32. madde uyarınca kamunun bilgilendirilmesini ve istişare yapılmasını sağlar;

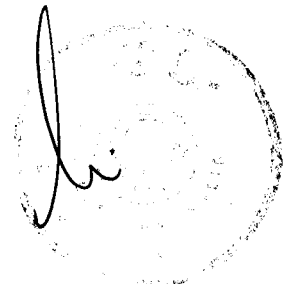
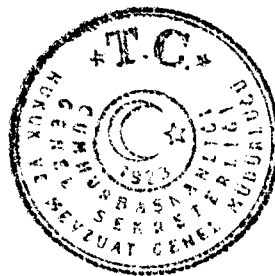
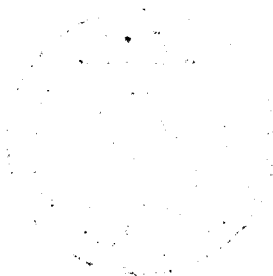
(f) Taraflar, çevresel etki değerlendirme raporunun 33. maddeye uygun olarak hazırlanmasını ve yayımlanmasını sağlar.

2. Taraflar, özellikle gelişmekte olan küçük ada devletlerinin yetki alanı veya kontrolü altındaki planlanan faaliyetler için ortak çevresel etki değerlendirmeleri yürütebilir.
3. Bilim ve Teknik Kurulunun düzenlemeleri çerçevesinde uzmanlardan oluşan bir liste oluşturulur. Sınırlı kapasiteye sahip Taraflar, yetki alanları veya kontrolleri altındaki önerilen bir faaliyetin taramasını ve bu faaliyetin çevresel etki değerlendirmelerini yapmak ve değerlendirmek için bu tür uzmanlardan tavsiye ve yardım isteyebilir. Uzmanlar, aynı faaliyete ilişkin çevresel etki değerlendirmesi sürecinin başka bir kısmı için görevlendirilemez. Tavsiye ve yardım talep eden Taraf, söz konusu çevresel etki değerlendirmelerinin inceleme ve karar alma amacıyla kendisine sunulmasını sağlar.

Madde 32

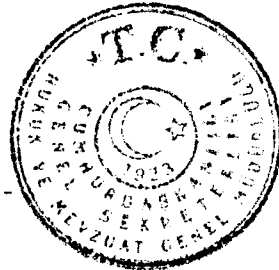
Kamuoyunun Bilgilendirilmesi ve Kamuoyu ile İstişare

1. Taraflar, Takas Odası Mekanizması ve Sekretarya aracılığıyla yayınlama da dahil olmak üzere, planlanan bir faaliyetin zamanlıca kamuoyuna bildirilmesini ve tüm devletlerin, özellikle de komşu kıyı devletlerinin ve en çok etkilenen devletler olmaları durumunda faaliyete komşu olan diğer devletlerin ve paydaşların çevresel etki değerlendirme sürecine katılımları için mümkün olduğu ölçüde planlı ve etkili şekilde zamana bağlı fırsatlar sağlanmasını temin eder. Faaliyete izin verilip verilmeyeceğine karar verilmeden önce 33. madde uyarınca taslak çevresel etki değerlendirmesi raporunun hazırlanması ve 31. maddenin 1 (b) fıkrası uyarınca çevresel etki değerlendirmesinin kapsamının belirlenmesi de dahil olmak üzere, çevresel etki

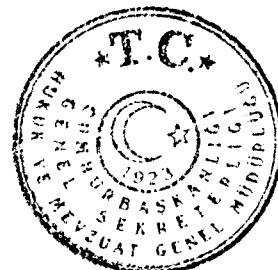
değerlendirmesi süreci boyunca, uygun olması halinde, yorumların sunulması da dahil olmak üzere bilgilendirme ve katılım fırsatları sunulur.

2. Planlanan faaliyetin niteliği ve deniz çevresi üzerindeki potansiyel tesirleri dikkate alınarak etkilenmesi en muhtemel olan devletler belirlenir ve bunlar aşağıda yer alanları içerir:
 - (a) Doğal kaynakların araştırılması, kullanılması, korunması veya yönetilmesi amacıyla egemenlik haklarını kullanan Kıyı Devletlerinin makul şekilde faaliyetten etkilendiğine inanılabilir;
 - (b) Planlanan faaliyet alanında, ekonomik faaliyetler de dahil beşerî faaliyetler yürüten ve makul olarak etkilenebileceği düşünülen devletler.
3. Bu süreçteki paydaşlar, ilgili geleneksel bilgiye sahip Yerli Halklar ve yerel toplulukları, ilgili küresel, bölgesel, alt bölgesel ve sektörel organlar, sivil toplum, bilim camiası ve kamuoyunu kapsamaktadır.
4. Kamuoyunun bilgilendirmesi ve kamuoyu ile istişare, 48. maddenin 3. fıkrasına uygun olmalı, kapsayıcı ve şeffaf olmalı, zamanlıca gerçekleştirilmeli, gelişmekte olan küçük ada devletlerini de içerdiğinde hedefe yönelik ve proaktif olmalıdır.
5. Komşu kıyı devletlerinden ve potansiyel olarak en çok etkilenen devletler olmaları halinde planlanan faaliyete komşu diğer devletlerden gelenler de dahil olmak üzere, istişare sürecinde alınan önemli yorumlar Taraflarca değerlendirilir ve yanıtlanır veya ele alınır. Taraflar, ulusal yetki alanı dahilindeki potansiyel etkilere ilişkin yorumları özellikle dikkate alır ve bu potansiyel etkileri ele almaya yönelik herhangi ek tedbirleri de içerecek şekilde, bu tür yorumları özel olarak ele alan, uygun şekilde yazılı yanıtlar verir. Taraflar, alınan yorumları ve bunlara verilen yanıtları veya bunların ele alınış biçimine ilişkin açıklamaları kamuya açık hale getirir.
6. Planlanan bir faaliyetin, devletlerin münhasır ekonomik bölgeleri ile tamamen çevrili olan açık deniz alanlarını etkilemesi halinde, Taraflar aşağıdaki hususları yerine getirir:
 - (a) Önceden bildirim de dahil olmak üzere, komşu devletlerle hedefe yönelik ve ön alıcı istişarelerde bulunulması.
 - (b) Komşu devletlerin planlanan faaliyete ilişkin görüş ve yorumlarının dikkate alınması, söz konusu görüş ve yorumları ele alan yazılı yanıtların sunulması ve uygun görüldüğü takdirde planlanan faaliyetin bu hususlara göre revize edilmesi.
7. Taraflar, bu Anlaşma kapsamındaki çevresel etki değerlendirme süreciyle ilgili bilgilere erişimi sağlar. Ancak, Tarafların, gizli veya özel bilgileri ifşa etmesi talep edilmez. Gizli veya özel bilgilerin redakte edildiği kamuya açık belgelerde belirtilir.

Madde 33
Çevresel Etki Değerlendirme Raporları

1. Taraflar, bu Bölüm uyarınca yapılan her türlü değerlendirme için bir çevresel etki değerlendirme raporu hazırlanmasını sağlar.
2. Çevresel Etki Değerlendirme Raporu; planlanan faaliyetin yeri ve planlanan faaliyetin tanımı, kapsam belirleme çalışmasının sonuçları, etkilenmesi muhtemel deniz ortamına ilişkin bir değerlendirme, potansiyel kümülatif etkiler ve ulusal yetki alanı dahilindeki etkiler de dahil olmak üzere potansiyel etkiler, etkileri önlemeye, hafifletmeye ve yönetmeye dair potansiyel önlemler, belirsizlikler ve bilgi eksikleri, kamu istişare süreci hakkında bilgi, planlanan faaliyete yönelik makul alternatiflerin değerlendirilmesine ilişkin bir açıklama, çevresel yönetim planı da dahil olmak üzere takip eylemlerinin muhtevası ve teknik olmayan bir özetten oluşur.
3. Taraflar, Bilim ve Teknik Kurulunun raporu ele almasına ve değerlendirmesine olanak tanımak üzere taslak Çevresel Etki Değerlendirme Raporu'nu kamu istişare süreci sırasında Takas Odası Mekanizması aracılığıyla erişime açar.
4. Bilim ve Teknik Kurulu, uygun bir şekilde ve zamanında, taslak Çevresel Etki Değerlendirme Raporu hakkında yorumda bulunabilir. Taraflar, Bilim ve Teknik /Kurulu tarafından yapılan her türlü yorumu dikkate alır.
5. Taraflar, Takas Odası Mekanizması aracılığıyla da olmak üzere, çevresel etki değerlendirmeler raporlarını yayımlar. Sekreteryaya, raporlar, Takas Odası Mekanizması aracılığıyla yayımlandığında tüm Taraflara zamanında bildirimde bulunulmasını sağlar.
6. Bilim ve Teknik /Kurulu, en iyi uygulamaların belirlenmesi ve yönlendirme kılavuzlarının geliştirilmesi amacıyla, nihai Çevresel Etki Değerlendirme Raporlarını bu Anlaşma kapsamındaki ilgili uygulamalar, prosedürler ve bilgiler temelinde değerlendirir.
7. Bilim ve Teknik Kurulu, en iyi uygulamaların belirlenmesi ve yönlendirme kılavuzlarının geliştirilmesi amacıyla, bu Anlaşma kapsamındaki ilgili uygulamalar, prosedürler ve bilgiler temelinde, 30. ve 31. maddeler uyarınca çevresel etki değerlendirmesi yapıp yapılmayacağına karar vermek için tarama sürecinde kullanılıp yayınlanmış bilgilerin bir kısmını değerlendirir ve gözden geçirir.

Madde 34
Karar Alma

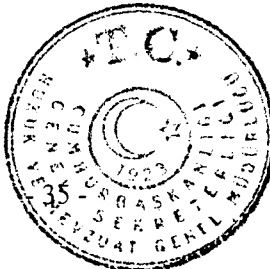
1. Planlanan bir faaliyetin yetkisi veya kontrolü altında gerçekleştiği Taraf, bu faaliyetin uygulanmasına devam edilip edilmeyeceğine karar vermekten sorumlu olur.
2. Bu Bölüm uyarınca yürütülen bir çevresel etki değerlendirmesi, planlanan faaliyetin bu Bölüm kapsamında devam edip edemeyeceği belirlenirken dikkate alınır. Bir Tarafın yetkisi veya kontrolü altında planlanan faaliyete izin verme kararı, hafifletici veya idari tedbirler dikkate alındığında, ancak Tarafın faaliyetin deniz çevresi üzerinde önemli olumsuz etkilerin önlenmesiyle tutarlı bir şekilde yürütülebilmesini sağlamak için tüm makul çabayı gösterdiğini tespit etmesi halinde verilir.
3. Karar belgeleri etki azaltmaya dair tedbirler ve takibe yönelik gereklilikler ile ilgili onay koşullarını açıkça belirtir. Karar belgeleri, Takas Odası Mekanizması dâhil olmak üzere, kamuya açık hale getirilir.
4. Taraflardan birinin talebi üzerine, Taraflar Konferansı, kendi yetki veya kontrolü altında planlanan bir faaliyetin devam edip edemeyeceğini belirlerken söz konusu Tarafa tavsiye ve yardım sağlayabilir.

Madde 35
İzin Verilen Faaliyetlerin Etkilerinin İzlenmesi

Taraflar, mevcut en iyi bilim ve bilimsel verileri ve yerli halkların ve varsa yerel toplulukların ilgili geleneksel bilgilerini kullanarak, ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda izin verdikleri veya katıldıkları faaliyetlerin deniz çevresini kirletme veya olumsuz etkileme olasılığının olup olmadığını belirlemek amacıyla bu faaliyetlerin etkilerini gözetim altında tutarlar. Özellikle, her bir Taraf, kendi yetkisi veya kontrolü dahilinde izin verilen bir faaliyetin çevresel ve ekonomik, sosyal, kültürel ve insan sağlığı üzerindeki etkilerini, faaliyetin onayında belirtilen koşullara uygun olarak izler.

Madde 36
İzin Verilen Faaliyetlerin Etkilerinin Raporlanması

1. Taraflar, münferiden veya müştereken hareket etsinler, izin verilen faaliyetin etkileri ve 35. madde uyarınca gerekli izleme sonuçları hakkında periyodik olarak rapor verir.
2. İzleme raporları, Takas Odası Mekanizması dâhil olmak üzere, kamuya açık hale getirilir. İzleme raporları Bilim ve Teknik Kurulu tarafından incelenip değerlendirilebilir.

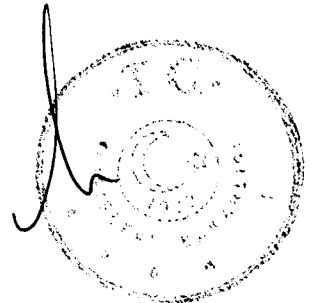
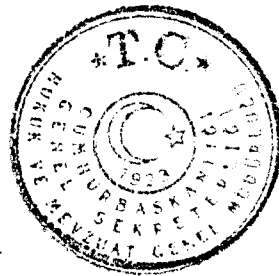
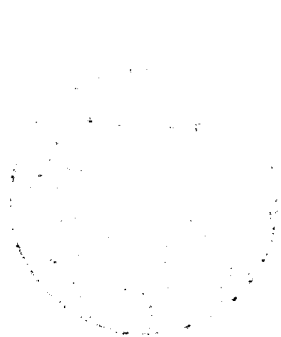

3. Bilim ve Teknik Kurulu, en iyi uygulamaların belirlenmesi de dahil olmak üzere izin verilen faaliyetlerin etkilerinin izlenmesi konusunda kılavuzlar geliştirilmesi amacıyla bu Anlaşma kapsamındaki ilgili uygulamalar, prosedürler ve bilgiler temelinde izleme raporlarını değerlendirir.

Madde 37

İzin Verilen Faaliyetlerin ve Etkilerinin Değerlendirilmesi

1. Taraflar, 35. maddeye göre izlenen izin verilmiş faaliyetlerin etkilerinin gözden geçirilmesini sağlar.
2. Faaliyet üzerinde yetkisi veya denetimi olan Taraf, çevresel etki değerlendirmesinde öngörülme, niteliği veya ciddiyeti bakımından önemli olumsuz etkiler tespit etmesi veya bunun faaliyetin onaylanması sırasında belirtilen koşullardan herhangi birinin ihlalden kaynaklanması halinde, faaliyete izin verme kararını gözden geçirir, Takas Odası Mekanizması dahil olmak üzere, Taraflar Konferansı'nı ve diğer Tarafları bilgilendirir ve:
 - (a) Bu etkilerin önlenmesi, hafifletilmesi ve/veya yönetilmesi için tedbirlerin önerilmesini ve uygulanmasını veya gerekli diğer önlemlerin alınmasını ve/veya uygun olduğu şekilde faaliyetin durdurulmasını talep eder.
 - (b) Yukarıdaki (a) bendi kapsamında uygulanan tedbirleri veya alınan önlemleri zamanında değerlendirir.
3. Bilim ve Teknik Kurulu, 36. madde uyarınca alınan raporlara dayanarak, faaliyetin önemli olumsuz etkilerinin olabileceğine dair bir risk bulunduğu kanaatine varırsa faaliyete izin veren Tarafa bildirimde bulunabilir. Söz konusu olumsuz etkiler, çevresel etki değerlendirmesinde öngörülme veya izin verilen faaliyete ilişkin onay koşullarından herhangi birinin ihlalden kaynaklanan bir durum olabilir. Heyet, durum kapsamında ilgili Tarafa tavsiyelerde bulunabilir.
4.
 - (a) Taraflar, mevcut en iyi bilim ve bilimsel verilere ve varsa yerli halkların ve yerel toplulukların ilgili geleneksel bilgilerine dayanarak, yetkilendirilen çevresel etki değerlendirmesinde öngörülme niteliği veya ciddiyeti bakımından önemli olumsuz etkileri olabileceğine veya yetkilendirilen faaliyetin onay koşullarının ihlalden kaynaklanabileceğine dair endişelerini, faaliyete izin veren Tarafa ve Bilim ve Teknik Kuruluna bildirebilir.
 - (b) Faaliyete izin veren Taraf, bu endişeleri dikkate alır.

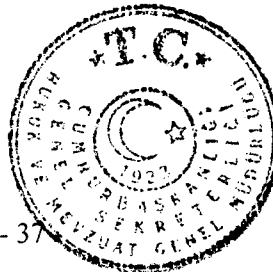

- (c) Bir Tarafın belirttiği endişelerin değerlendirilmesi üzerine, Bilim ve Teknik Kurulu konuyu mevcut en iyi bilim ve bilimsel bilgilere ve varsa Yerli Halkların ve yerel toplulukların ilgili geleneksel bilgilerine dayanarak ele alıp değerlendirebilir ve, söz konusu faaliyetin çevresel etki değerlendirmesinde öngörülmeleyen veya izin verilen faaliyetin onay koşullarının ihlalinden kaynaklanan önemli olumsuz etkileri olabileceği kanaatine varırsa faaliyete izin veren Tarafa bildirimde bulunabilir ve söz konusu Tarafa kaydedilen endişelere yanıt verme fırsatı tanıdıktan sonra, bu yanıtları dikkate alarak ve uygun olduğu takdirde, faaliyete izin veren Tarafa tavsiyelerde bulunabilir;
- (d) Tarafların belirttiği endişeler ile Bilim ve Teknik Kurulu tüm bildirim ve tavsiyeleri, Takas Odası Mekanizması aracılığıyla da olmak üzere, kamuya açık hale getirilir.
- (e) Faaliyete izin veren Taraf, Bilim ve Teknik Kurulu tüm bildirim ve tavsiyelerini dikkate alır.
5. Tüm devletler, özellikle de komşu kıyı devletleri, etkilenmeleri en muhtemel olan komşu diğer devletler ve paydaşlar Takas Odası Mekanizması aracılığıyla bilgilendirilirler ve bu Anlaşma kapsamında izin verilen herhangi bir faaliyetle ilgili izleme, raporlama ve gözden geçirme süreçlerinde kendilerine danışılabilir.
6. Taraflar, Takas Odası Mekanizması aracılığıyla da olmak üzere, aşağıdakileri yayımlar:
- (a) İzin verilen faaliyetin etkilerinin gözden geçirilmesine ilişkin raporlar;
- (b) Bir Tarafın faaliyete izin verme kararını değiştirmesi durumunda, Tarafın kararının gerekçelerinin kaydını da içeren karar belgeleri.

Madde 38

Bilim ve Teknik Kurulu Tarafından Çevresel Etki Değerlendirmelerine ilişkin olarak Geliştirilecek Standartlar ve/veya Kılavuz İlkeler

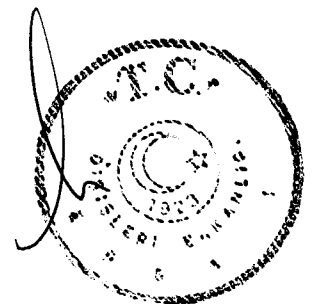
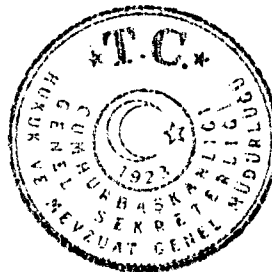
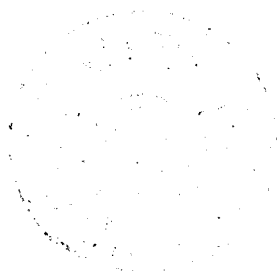
1. Bilim ve Teknik Kurulu, Taraflar Konferansı tarafından değerlendirilmek ve kabul edilmek üzere aşağıdaki konularda standartlar veya kılavuz ilkeler geliştirir:
- (a) Planlanan faaliyetler için 30. madde kapsamında bir tarama veya çevresel etki değerlendirmesi yapılmasına ilişkin koşulların karşılanıp karşılanmadığının söz konusu maddenin 2. fıkrasında belirtilen sınırlı olmayan faktörler temelinde belirlenmesi.

- (b) Ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda kümülatif etkilerin değerlendirilmesi ve bu etkilerin çevresel etki değerlendirme sürecinde nasıl dikkate alınması gerektiği.
 - (c) Ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda planlanan faaliyetlerin ulusal yetki alanı dahilindeki etkilerinin değerlendirilmesi ve bu etkilerin çevresel etki değerlendirme sürecinde nasıl dikkate alınması gerektiği.
 - (d) Nelerin gizli veya özel bilgi teşkil ettiğinin belirlenmesi de dâhil olmak üzere 32. madde kapsamında kamuya bildirim ve istişare süreci.
 - (e) En iyi uygulamalar da dahil olmak üzere, 33. madde uyarınca tarama sürecinde kullanılan çevresel etki değerlendirme raporlarının ve yayımlanmış bilgilerin gerekli içeriği.
 - (f) En iyi uygulamaların belirlenmesi de dahil olmak üzere, 35. ve 36. maddelerde belirtildiği şekilde izin verilen faaliyetlerin etkilerinin izlenmesi ve raporlanması.
 - (g) Stratejik çevresel değerlendirmelerin yürütülmesi.
2. Bilim ve Teknik Kurulu, Taraflar Konferansı tarafından değerlendirilmek ve kabul edilmek üzere aşağıdakileri de içeren konularda standartlar ve kılavuz ilkeler geliştirebilir:
- (a) Çevresel etki değerlendirmesi gerektiren veya gerektirmeyen faaliyetlerin ve bu faaliyetlerle ilgili kriterlerin periyodik olarak güncellendiği genel bir liste.
 - (b) Özel koruma veya dikkat gerektirdiği belirlenen alanlarda bu Anlaşma'nın taraflarınca üstlenilecek çevresel etki değerlendirmeleri.
3. Tüm kriterler 74. maddeye uygun olarak bu Anlaşma'nın bir ekinde belirlenir.

Madde 39 **Stratejik Çevresel Değerlendirmeler**

1. Taraflar, tek başlarına veya diğer Taraflarla işbirliği içinde, kendi yetki veya kontrolleri altındaki faaliyetlerle ilgili plan ve programların deniz çevresi üzerindeki potansiyel etkilerini ve alternatiflerini değerlendirmek amacıyla, ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda yürütülecek stratejik çevresel değerlendirmeler yapmayı değerlendirirler.
2. Taraflar Konferansı, bölge veya bölge hakkında mevcut en iyi bilgileri toplayıp sentezlemek, mevcut ve gelecekteki potansiyel etkileri değerlendirmek, eksik verileri ve araştırma önceliklerini belirlemek için alanın veya bölgenin stratejik çevresel değerlendirmesini yapabilir.

3. Taraflar, işbu Bölüm uyarınca çevresel etki değerlendirmeleri yaparken, mevcut olması halinde, yukarıdaki 1. ve 2. fıkralar uyarınca gerçekleştirilen ilgili stratejik çevresel değerlendirmelerin sonuçlarını dikkate alırlar.
4. Taraflar Konferansı, işbu maddede tanımlanan her bir stratejik çevresel değerlendirme kategorisinin gerçekleştirilmesine ilişkin bir kılavuz geliştirir.

BÖLÜM V

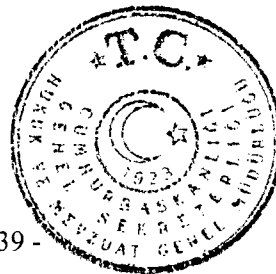
KAPASİTE GELİŞTİRME VE DENİZ TEKNOLOJİSİ TRANSFERİ

Madde 40

Amaçlar

İşbu Bölümün amaçları şunlardır:

- (a) Taraflara, özellikle gelişmekte olan Taraf Devletlere, işbu Anlaşma hükümlerinin uygulanmasında ve amaçlarına ulaşmalarında yardımcı olmak,
- (b) İşbu Anlaşma kapsamında üstlenilen faaliyetlerde kapsayıcı, adil ve etkili iş birliği ve katılımı sağlamak,
- (c) Gelişmekte olan Taraf Devletlerin deniz teknolojisine erişimi ve deniz teknolojisinin gelişmekte olan Taraf Devletlere transferi de dâhil olmak üzere, ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz biyolojik çeşitliliğinin korunmasına ve sürdürülebilir kullanımına ilişkin olarak Tarafların, özellikle gelişmekte olan Taraf Devletlerin, araştırma da dâhil olmak üzere deniz bilimsel ve teknolojik kapasitesini geliştirmek,
- (d) Ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda deniz biyolojik çeşitliliğinin korunmasına ve sürdürülebilir kullanımına dair bilgiyi artırmak, yaymak ve paylaşmak,
- (e) Daha spesifik olarak, Taraf Devletleri, özellikle en az gelişmiş ülkeleri, denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkeleri, coğrafi olarak dezavantajlı devletleri, gelişmekte olan küçük ada devletlerini, kıyı Afrika devletlerini, takımda devletlerini ve gelişmekte olan orta gelirli ülkeleri, kapasite geliştirme ve işbu Anlaşma kapsamında deniz teknolojisinin geliştirilmesi ve transferi aracılığıyla, aşağıdaki konularla ilgili amaçlara ulaşmaları konusunda desteklemek:

- i. 9.maddede belirtildiği üzere faydaların paylaşılması da dâhil olmak üzere deniz genetik kaynakları;
- ii. 17. maddede belirtildiği üzere deniz koruma alanları da dâhil olmak üzere alan bazlı yönetim araçları gibi tedbirler;
- iii. 27.maddede belirtildiği üzere çevresel etki değerlendirmeleri.

Madde 41

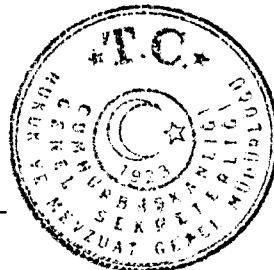
Kapasite geliştirme ve deniz teknolojisinin transferinde iş birliği

1. Taraflar, doğrudan veya ilgili hukuki araçlar ve çerçeveler ve ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel kuruluşlar aracılığıyla, Taraflara, özellikle gelişmekte olan Taraf Devletlere, kapasite geliştirme ve deniz bilimi ve deniz teknolojisinin gelişimi ve transferi aracılığıyla işbu Anlaşma'nın amaçlarına ulaşmalarında yardım etmek için iş birliğinde bulunurlar.
2. Taraflar, işbu Anlaşma kapsamında kapasite geliştirme ve deniz teknolojisinin transferini sağlarken, uygun olduğu hallerde özel sektör, sivil toplum ve geleneksel bilginin sahibi olarak Yerli Halklar ve yerel topluluklar gibi ilgili tüm paydaşlarla ortaklıklar kurmak ve onları sürece dahil etmek ve ilgili hukuki araçlar ve çerçeveler ile ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel kuruluşlar arasındaki iş birliği ve koordinasyonu güçlendirmek de dahil olmak üzere her düzeyde ve her şekilde iş birliği yaparlar.
3. Taraflar, bu Bölümü yürürlüğe koyarken, özellikle en az gelişmiş ülkeler, denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkeler, coğrafi olarak dezavantajlı devletler, gelişmekte olan küçük ada devletleri, kıyı Afrika devletleri, takımda devletleri ve gelişmekte olan orta gelirli ülkeler olmak üzere gelişmekte olan Taraf Devletlerin özel gereksinimlerini tam olarak tanırlar. Taraflar, kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferinin sağlanmasının ağır raporlama şartlarına bağlı olmamasını sağlarlar.

Madde 42

Kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi usulleri

1. Taraflar, imkanları dahilinde, gelişmekte olan Taraf Devletler için kapasite geliştirilmesini sağlar ve gelişmekte olan küçük ada devletlerinin ve en az gelişmiş

Ülkelerin zel durumlarını dikkate alarak, ihtiyaç duyan ve talep eden gelişmekte olan Taraf Devletlere, işbu Anlaşma hükümlerine uygun olarak, deniz teknolojisinin transferini gerçekleştirmek için iş birliği yaparlar.

2. Taraflar, ulusal politikalarını, önceliklerini, planlarını ve programlarını dikkate alarak, bu tür kapasite geliştirmeyi ve deniz teknolojisinin geliştirilmesini ve transferini desteklemek ve diğer destek kaynaklarına erişimi kolaylaştırmak için imkanları dahilinde kaynak sağlarlar.

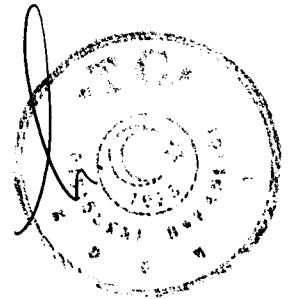
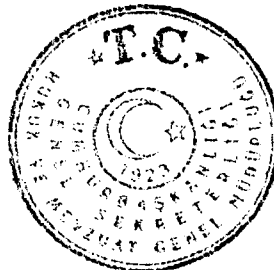
3. Kapasite geliştirme ve deniz teknolojisinin transferi katılımcı, kesişen ve toplumsal cinsiyete duyarlı, ülke odaklı, şeffaf, etkili ve tekrarlayan bir süreç olmalıdır. Uygun görüldüğü ölçüde, bu süreç, mevcut programların üzerine inşa edilir, onları tekrarlamaz ve ilgili hukuki araçların ve çerçevelerin ve ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel kuruluşların kapsamında kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi faaliyetlerinden öğrenilenler de dahil olmak üzere öğrenilen dersler tarafından yönlendirilir. Verimliliği ve sonuçları mümkün olduğu ölçüde en üst düzeye çıkarmak amacıyla bu faaliyetleri dikkate alır.

4. Kapasite geliştirme ve deniz teknolojisinin transferi, gelişmekte olan Taraf Devletlerin ihtiyaç ve önceliklerine dayanır ve bunlara cevap verecek şekilde, gelişmekte olan küçük ada devletlerinin ve en az gelişmiş ülkelerin özel durumları dikkate alınarak, münferit vaka bazında, alt-bölgesel veya bölgesel bazda ihtiyaç değerlendirmeleri yoluyla belirlenir. Bu tür ihtiyaçlar ve öncelikler kendi kendine değerlendirilebilir veya kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi komitesi ve Takas Merkezi Mekanizması aracılığıyla kolaylaştırılabilir.

Madde 43

Deniz teknolojisi transferi için ilave usuller

1. Taraflar, işbu Anlaşma kapsamında üstlenilen faaliyetlerde kapsayıcı, adil ve etkin iş birliği ve katılım için ve Anlaşma'nın amaçlarına tam olarak ulaşmak amacıyla teknoloji geliştirme ve transferini tam olarak gerçekleştirmenin önemine ilişkin uzun vadeli bir vizyonu paylaşır.
2. İşbu Anlaşma kapsamında üstlenilen deniz teknolojisi transferi, imtiyazlı ve ayrıcalıklı koşullar da dahil olmak üzere adil ve en uygun koşullarda ve karşılıklı olarak mutabık kalınan hüküm ve koşullar ile işbu Anlaşma'nın amaçlarına uygun olarak gerçekleştirilir.
3. Taraflar, gelişmekte olan küçük ada devletlerinin ve en az gelişmiş ülkelerin özel durumlarını dikkate alarak, işletme ve kurumlara teşvik sağlanması da dahil olmak üzere, gelişmekte olan Taraf Devletlere deniz teknolojisinin transferi için elverişli ekonomik ve yasal koşulların oluşturulmasını teşvik eder ve destekler.
4. Deniz teknolojisinin transferi, söz konusu teknolojiler üzerindeki tüm hakları dikkate alır ve diğerlerinin yanı sıra deniz teknolojisinin sahiplerinin, sağlayıcılarının ve

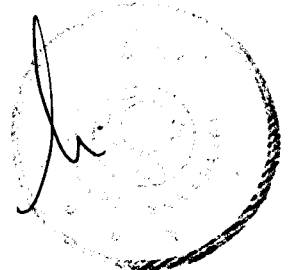
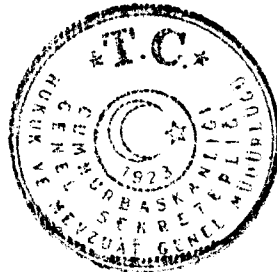
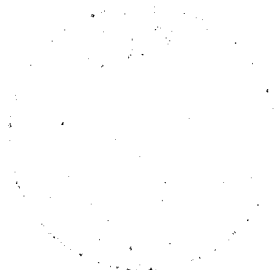
alıcılarının hakları ve yükümlülükleri de dahil olmak üzere tüm meşru menfaatler dikkate alınarak ve işbu Anlaşma'nın amaçlarına ulaşılması için gelişmekte olan devletlerin menfaatleri ve ihtiyaçları özellikle göz önünde bulundurularak gerçekleştirilir.

5. İşbu Bölüm uyarınca transfer edilen deniz teknolojisi, gelişmekte olan küçük ada devletleri ile en az gelişmiş ülkelerin özel durumu dikkate alınarak, uygun, ilgili ve mümkün olduğu ölçüde güvenilir, uygun fiyatlı, güncel, çevreye duyarlı ve gelişmekte olan Taraf Devletlerin erişebileceği bir biçimde olur.

Madde 44

Kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi türleri

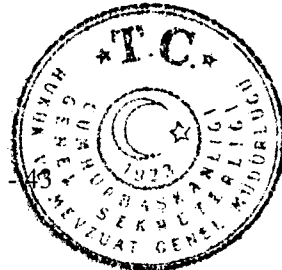
1. 40. maddede belirtilen amaçlar doğrultusunda, kapasite geliştirme ve deniz teknolojisinin transferi türleri, bunlarla sınırlı olmamak üzere, Tarafların insani, mali yönetim, bilimsel, teknolojik, idari, kurumsal ve diğer kaynak kapasitelerinin oluşturulması veya geliştirilmesine yönelik aşağıdaki gibi destekleri içerebilir:
- (a) İlgili veri, enformasyon, bilgi ve araştırma sonuçlarının paylaşılması ve kullanılması;
 - (b) Yerli Halkların ve yerel toplulukların ilgili geleneksel bilgileri de dahil olmak üzere, bu Yerli Halkların ve uygun olduğu hallerde bu toplulukların özgür, önceden ve bilgilendirilmiş rızası doğrultusunda bilgi yayılması ve farkındalığın artırılması;
 - (c) Ekipman ve bunların kullanımı ve bakımı için personel kapasitesi de dahil olmak üzere ilgili altyapının geliştirilmesi ve güçlendirilmesi;
 - (d) Kurumsal kapasitenin ve ulusal düzenleyici çerçevelerin veya mekanizmaların geliştirilmesi ve güçlendirilmesi;
 - (e) Değişim, araştırma iş birliği, teknik destek, eğitim ve öğretim ve deniz teknolojisinin transferi yoluyla insan ve mali yönetim kaynaklarına ilişkin kabiliyetlerin ve teknik uzmanlığın geliştirilmesi ve güçlendirilmesi;
 - (f) Kılavuzların, yönergelerin ve standartların geliştirilmesi ve paylaşılması;
 - (g) Teknik, bilimsel ve araştırma ve geliştirme programlarının geliştirilmesi;
 - (h) İşbu Anlaşma kapsamındaki faaliyetlerin etkili bir şekilde izlenmesi, kontrolü ve gözetimi için kapasitelerin ve teknolojik araçların geliştirilmesi ve güçlendirilmesi.
2. Bu maddede tanımlanan kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi türlerine ilişkin daha ayrıntılı bilgi Ek II'de yer almaktadır.

3. Taraflar Konferansı, kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi komitesi tarafından yapılan tavsiyeleri dikkate alarak, teknolojik gelişmeleri ve yenilikleri yansıtmak ve devletlerin, alt-bölgelerin ve bölgelerin değişen ihtiyaçlarına cevap vermek ve uyum sağlamak amacıyla, Ek II'de ayrıntılı olarak belirtilen kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi türlerinin gösterge niteliğindeki ve sınırlı olmayan listesini gerektiği şekilde periyodik olarak gözden geçirir, değerlendirir ve daha da geliştirir ve rehberlik sağlar.

Madde 45 **İzleme ve gözden geçirme**

1. Bu Bölümün hükümlerine uygun olarak yürütülen kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi periyodik olarak izlenir ve gözden geçirilir.
2. Yukarıda 1. fıkrada atıfta bulunulan izleme ve gözden geçirme, Taraflar Konferansının yetkisi altındaki kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi komitesi tarafından yürütülür ve aşağıdaki hususlar hedeflenir:
 - (a) 42. maddenin 4. fıkrası uyarınca, Gelişmekte olan Taraf Devletlerin özel ihtiyaçları ve geliştirmekte olan küçük ada devletleri ile en az gelişmiş ülkelerin özel durumları özellikle dikkate alınarak, geliştirmekte olan Taraf Devletlerin kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferine yönelik ihtiyaç ve önceliklerini değerlendirmek ve gözden geçirmek;
 - (b) Gelişmekte olan Taraf Devletlerin bu Anlaşma ile ilgili olarak değerlendirilen ihtiyaçlarının karşılanmasında gerekli olan, sağlanan ve seferber edilen desteği ve eksiklikleri gözden geçirmek;
 - (c) İhtiyaç değerlendirmelerinin yapılması da dahil olmak üzere, kapasite geliştirme ve deniz teknolojilerinin transferinin geliştirilmesi ve uygulanması amacıyla 52. madde ile ihdas edilen mali sistem kapsamında fonları belirlemek ve seferber etmek;
 - (d) Üzerinde mutabık kalınan göstergelere göre performansı ölçmek ve işbu Anlaşma kapsamında kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi faaliyetlerinin çıktıları, sonuçları, ilerlemesi ve etkililiğinin yanı sıra kazanımlar ve karşılaşılan zorluklar da dahil olmak üzere sonuçlara dayalı analizleri gözden geçirmek;
 - (e) Gelişmekte olan küçük ada devletlerinin ve en az gelişmiş ülkelerin özel durumlarını dikkate alarak, Anlaşma'nın amaçlarına ulaşmak amacıyla geliştirmekte

olan Taraf Devletlerin Anlaşma'yı uygulamalarını güçlendirebilmeleri için kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferinin nasıl daha da geliştirilebileceği de dahil olmak üzere takip faaliyetleri konusunda tavsiyelerde bulunmak;

3. Kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi faaliyetlerinin izlenmesi ve gözden geçirilmesini desteklemek için, Taraflar kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi komitesine raporlar sunar. Bu raporlar, kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi komitesinin tavsiyeleri dikkate alınarak, Taraflar Konferansı tarafından belirlenecek formatta ve aralıklarla olmalıdır. Taraflar raporlarını sunarken, uygun olduğu hallerde, kapasite geliştirme ve deniz teknolojisinin transferi konusunda bölgesel ve alt-bölgesel organlardan gelen girdileri dikkate alır. Taraflarca sunulan raporların yanı sıra bölgesel ve alt-bölgesel organlardan gelen her türlü katkı kamuya açık hale getirilmelidir. Taraflar Konferansı, raporlama gerekliliklerinin kolaylaştırılmasını ve özellikle gelişmekte olan Taraf Devletler için maliyet ve zaman gereklilikleri açısından külfetli olmamasını sağlar.

Madde 46

Kapasite Geliştirme ve Deniz Teknolojisi Transfer Komitesi

1. Bir Kapasite Geliştirme ve Deniz Teknolojisi Transfer Komitesi kurulmuştur.
2. Komite, uygun niteliklere ve uzmanlığa sahip, tarafsız ve Anlaşma'nın çıkarlarına en uygun şekilde hizmet eden, Taraflarca aday gösterilen ve Taraflar Konferansınca seçilen, cinsiyet dengesini ve adil coğrafi dağılımı dikkate alan ve en az gelişmiş ülkelerin, gelişmekte olan küçük ada devletlerinin ve denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkelerin Komitede temsil edilmesini sağlayan üyelerden oluşur. Komitenin görev tanımı ve çalışma usulleri Taraflar Konferansının ilk toplantısında belirlenir.
3. Komite, Taraflar Konferansı tarafından uygun şekilde değerlendirilmek ve harekete geçilmek üzere raporlar ve tavsiyeler sunar.

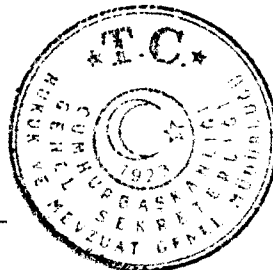
BÖLÜM VI

KURUMSAL DÜZENLEMELER

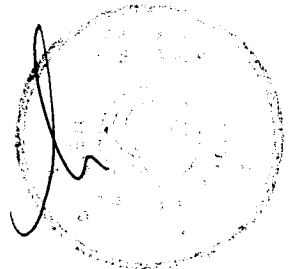
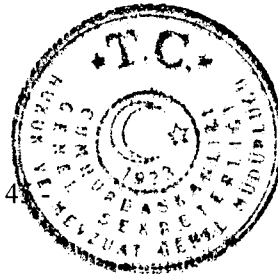
Madde 47

Taraflar Konferansı

1. Bir Taraflar Konferansı kurulmuştur.

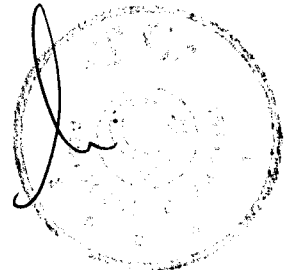
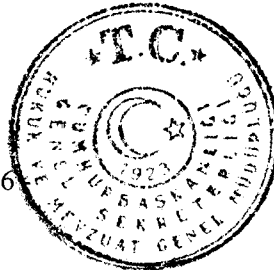
2. Taraflar Konferansının ilk toplantısı, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından toplanır. Bundan sonra, Taraflar Konferansı, belirleyeceği düzenli aralıklarla olağan toplantılar yapar. Taraflar Konferansının olağanüstü toplantıları, usul kurallarına uygun olarak diğer zamanlarda da yapılabilir.
3. Taraflar Konferansı, olağan toplantılarını Sekretarya merkezinde veya Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde yapar.
4. Taraflar Konferansı, ilk toplantısında, kendisi ve yardımcı organları için usul kurallarını, kendi finansmanını ve Sekretarya ile yardımcı organların finansmanını düzenleyen mali kuralları ve daha sonra kurabileceği diğer yardımcı organlar için usul kurallarını ve mali kuralları oydaşmayla kabul eder. Usul kuralları kabul edilmeye kadar, ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı hakkında Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi kapsamında yasal bağlayıcılığı olan uluslararası bir belgeye ilişkin hükümetler arası konferansın usul kuralları geçerlidir.
5. Taraflar Konferansı, karar ve tavsiyelerinin oydaşmayla kabul edilmesi için her türlü çabayı gösterir. İşbu Anlaşma'da aksi belirtilmedikçe, oydaşmaya varmak için çabalarının tükenmesi halinde, Taraflar Konferansının esasa ilişkin karar ve tavsiyeleri, hazır bulunan ve oy kullanan Tarafların üçte iki çoğunluğuyla, usule ilişkin kararları ise hazır bulunan ve oy kullanan Tarafların çoğunluğuyla kabul edilir.
6. Taraflar Konferansı, işbu Anlaşma'nın uygulanmasını gözden geçirir ve değerlendirir ve bu amaçla:
 - (a) İşbu Anlaşma'nın uygulanmasına ilişkin kararlar ve tavsiyeleri kabul eder;
 - (b) İşbu Anlaşma'nın uygulanmasına ilişkin olarak Taraflar arasında bilgi alışverişini gözden geçirir ve kolaylaştırır;
 - (c) Ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımına yönelik çabaların tutarlılığını teşvik etmek amacıyla, ilgili hukuki belge ve çerçeveler ile ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel ile bunlar arasında iş birliği ve koordinasyonu, uygun prosedürler oluşturmak da dahil olmak üzere teşvik eder;
 - (d) İşbu Anlaşma'nın uygulanmasını desteklemek için gerekli olabilecek yardımcı organları oluşturur;
 - (e) Oydaşmaya varmak için tüm yolların tüketilmiş olması halinde, hazır bulunan ve oy kullanan Tarafların dörtte üç oy çoğunluğuyla, belirleyebileceği sıklıkta ve mali dönem için bir bütçe kabul eder;
 - (f) İşbu Anlaşma'da tanımlanan veya Anlaşma'nın uygulanması için gerekli olabilecek diğer görevleri üstlenir.

7. Taraflar Konferansı, yetkisi dahilindeki herhangi bir konuda Taraflar Konferansına sunulan bir teklifin işbu Anlaşma'ya uygunluğuyla ilgili herhangi bir hukuki soru hakkında Uluslararası Deniz Hukuku Mahkemesinden istişari görüş talep etmeye karar verebilir. Diğer küresel, bölgesel, alt-bölgesel veya sektörel organların yetkileri dahilindeki bir konuda veya kıta veya kara parçası üzerindeki egemenlik veya diğer haklarla ilgili herhangi bir uyuşmazlığın veya bu konudaki bir talebin veya bir bölgenin ulusal yetki alanı dahilindeki hukuki statüsünün eşzamanlı olarak değerlendirilmesini zorunlu kılan bir konuda istişari görüş talebinde bulunulamaz. Talepte, istişari görüş istenen hukuki sorunun kapsamı belirtilir. Taraflar Konferansı böyle bir görüşün mümkün olan en kısa sürede verilmesini talep edebilir.
8. Taraflar Konferansı, işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden itibaren takip eden beş yıl içinde ve daha sonra kendi belirleyeceği aralıklarla, işbu Anlaşma hükümlerinin yeterliliğini ve etkililiğini değerlendirir ve gözden geçirir ve gerekirse, ulusal yetki alanı ötesindeki alanların deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımını daha iyi sağlamak için bu hükümlerin uygulanmasını güçlendirecek araçlar önerir.

Madde 48 **Şeffaflık**

1. Taraflar Konferansı, karar alma usullerinde ve işbu Anlaşma kapsamında yürütülen diğer faaliyetlerde şeffaflığı teşvik eder.
2. Taraflar Konferansı ve yardımcı organlarının tüm toplantıları, Taraflar Konferansı tarafından aksine karar verilmedikçe, usul kurallarına uygun olarak katılan gözlemcilere açıktır. Taraflar Konferansı, kararlarının kamuya açık bir kaydını yayımlar ve güncel tutar.
3. Taraflar Konferansı, işbu Anlaşma'nın uygulanmasında, bilginin kamuya yayılması ve ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel organların, Yerli Halkların ve ilgili geleneksel bilgiye sahip yerel toplulukların, bilim camiasının, sivil toplumun ve diğer ilgili paydaşların katılımının kolaylaştırılması ve bunlarla istişare edilmesi de dahil olmak üzere, uygun şekilde ve işbu Anlaşma hükümlerine uygun olarak şeffaflığı teşvik eder.
4. İşbu Anlaşma'ya taraf olmayan devletlerin temsilcileri, ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel organlar, Yerli Halklar ve ilgili geleneksel bilgiye sahip yerel topluluklar, bilim camiası, sivil toplum ve Taraflar Konferansı ile ilgili konulara ilgi duyan diğer paydaşlar, Taraflar Konferansı ve alt organlarının toplantılarına gözlemci olarak katılmayı talep edebilirler. Katılım usulleri, Taraflar Konferansının usul

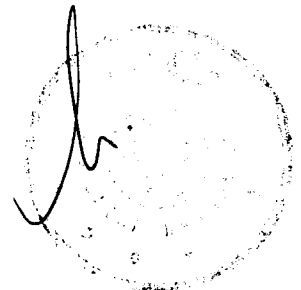
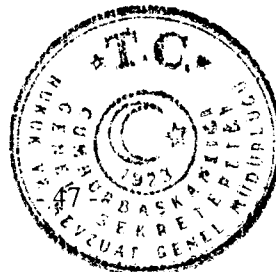
kurallarında belirlenir ve bu kurallar gereğinden fazla kısıtlayıcı olamaz. Usul kuralları ayrıca bu tür temsilcilerin ilgili tüm bilgilere zamanında erişebilmelerini de sağlar.

Madde 49 **Bilim ve Teknik Kurulu**

1. Bir Bilim ve Teknik Kurulu kurulmuştur.
2. Bilim ve Teknik Kurulu, ilgili bilimsel ve teknik uzmanlık ile Yerli Halkların ve yerel toplulukların ilgili geleneksel bilgilerindeki uzmanlık, cinsiyet dengesi ve hakkaniyetli coğrafi temsil de dahil olmak üzere çok disiplinli uzmanlık ihtiyacı dikkate alınarak, Taraflarca aday gösterilen ve Taraflar Konferansı tarafından seçilen uygun niteliklere sahip, uzman sıfatıyla ve Anlaşma'nın çıkarlarına en iyi şekilde hizmet eden üyelerden oluşur. Seçim süreci ve üyelerin görev süreleri de dahil olmak üzere, Bilim ve Teknik Kurulunun görev tanımı ve çalışma usulleri Taraflar Konferansı tarafından ilk toplantısında belirlenir.
3. Bilim ve Teknik Kurulu, ilgili hukuki belge ve çerçeveler ile ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel organların yanı sıra diğer bilim insanları ve uzmanlardan da gerekli olabilecek uygun tavsiyeleri alabilir.
4. Bilim ve Teknik Kurulu, Taraflar Konferansının yetkisi ve rehberliği altında ve yukarıda 2. fıkrada atıfta bulunulan çok disiplinli uzmanlığı dikkate alarak, Taraflar Konferansına bilimsel ve teknik tavsiyelerde bulunur, işbu Anlaşma kapsamında kendisine verilen görevleri ve Taraflar Konferansınca belirlenebilecek diğer görevleri yerine getirir ve çalışmalarını hakkında Taraflar Konferansına rapor sunar.

Madde 50 **Sekretarya**

1. İşbu belge ile bir Sekretarya kurulmuştur. Taraflar Konferansı, ilk toplantısında Sekretaryanın işleyişine ilişkin düzenlemeleri yapar ve Sekretaryanın yerini belirler.
2. Sekretarya faaliyete geçinceye kadar, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Birleşmiş Milletler Sekretaryası Hukuk İşleri Ofisi Okyanus İşleri ve Deniz Hukuku Bölümü aracılığıyla, işbu Anlaşma kapsamındaki Sekretarya görevlerini yerine getirir.
3. Sekretarya ve ev sahibi devlet bir merkez anlaşması akdedebilir. Sekretarya, ev sahibi devletin topraklarında hukuki ehliyete sahip olur ve ev sahibi Devlet, görevlerini yerine getirmesi için gerekli olan ayrıcalık ve bağışıklıkları sağlar.
4. Sekretarya:

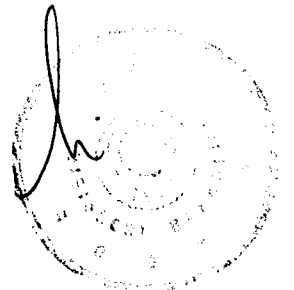
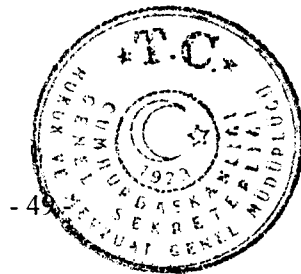
- (a) İşbu Anlaşma'nın uygulanması için Taraflar Konferansına ve onun alt organlarına idari ve lojistik destek sağlar.
- (b) Taraflar Konferansının ve bu Anlaşma uyarınca veya Taraflar Konferansı tarafından oluşturulabilecek diğer organların toplantılarını düzenler ve bunlara hizmet eder;
- (c) Taraflar Konferansı kararlarının kamuya açık hale getirilmesi ve tüm Tarafların yanı sıra ilgili hukuki belgeler ve çerçeveler ile ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel organlara iletilmesi de dahil olmak üzere, bu Anlaşma'nın uygulanmasına ilişkin bilgileri zamanında dağıtır;
- (d) Diğer ilgili uluslararası organların sekreteryaları ile uygun şekilde iş birliğini ve koordinasyonu kolaylaştırır ve özellikle Taraflar Konferansının onayına tabi olmak üzere, bu amaçla ve görevlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmesi için gerekli olabilecek idari ve sözleşmeye dayalı düzenlemeleri yapar.
- (e) İşbu Anlaşma kapsamındaki görevlerinin yerine getirilmesine ilişkin raporlar hazırlar ve bunları Taraflar Konferansına sunar.
- (f) İşbu Anlaşma'nın uygulanmasına yardımcı olur ve Taraflar Konferansı tarafından belirlenebilecek veya bu Anlaşma kapsamında kendisine verilebilecek diğer görevleri yerine getirir.

Madde 51

Takas Odası Mekanizması

1. İşbu belgeyle bir Takas Odası Mekanizması kurulmuştur.
2. Takas Odası Mekanizması öncelikle açık erişimli bir platformdur. Takas Odası Mekanizmasının işleyiş spesifik kuralları Taraflar Konferansı tarafından belirlenir.
3. Takas Odası Mekanizması:
 - (a) Tarafların, aşağıdaki hususlara ilişkin bilgiler de dâhil olmak üzere, bu Anlaşma hükümleri uyarınca gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin bilgilere erişmelerini, bu bilgileri edinmelerini ve yaymalarını sağlamak amacıyla merkezi bir platform olarak hizmet eder:
 - i) İşbu Anlaşma'nın II. bölümünde tanımlandığı üzere, ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynakları;

- ii) Deniz koruma alanları da dahil olmak üzere, alan bazlı yönetim araçlarının oluşturulması ve uygulanması;
 - iii) Çevresel etki değerlendirmeleri;
 - iv) Araştırma işbirliği ve eğitim fırsatları, teknolojik bilginin kaynakları ve mevcudiyeti hakkında bilgi de dahil olmak üzere, kapasite geliştirme ve deniz teknolojisinin transferi talepleri ve bunlarla ilgili fırsatlar ve deniz teknolojisinin transferine yönelik veriler, deniz teknolojisine erişimin kolaylaştırılması için fırsatlar ve finansman mevcudiyeti;
- (b) Kapasite geliştirme ihtiyaçlarının mevcut desteklerle ve deniz teknolojisinin transferine başışçı olarak katılmak isteyen hükümet, hükümet dışı veya özel kuruluşlar da dahil olmak üzere deniz teknolojisinin transferi için sağlayıcılarla eşleştirilmesini kolaylaştırır ve ilgili bilgi birikimi ve uzmanlığa erişimi kolaylaştırır;
- (c) Yerli halkların ve yerel toplulukların ilgili geleneksel bilgilerini de kapsayacak şekilde, ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel, ulusal ve sektörel Takas Odası Mekanizmaları ve diğer gen bankaları, depoları ve veri tabanları ile bağlantılar kurar ve imkanlar ölçüsünde, bilgi alışverişi için kamuya açık özel ve sivil toplum platformlarıyla bağlantıları teşvik eder;
- (d) Küresel Mekanizma kapsamında bölgesel ve alt-bölgesel mekanizmalar oluştururken, uygun olduğu hallerde, küresel, bölgesel ve alt-bölgesel takas kurumlarından istifade eder;
- (e) Taraflar ve diğer ilgili paydaşlar arasında ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı ile çevresel temel verilerin ve bilgilerin paylaşımını da kolaylaştırmak da dahil olmak üzere şeffaflığın artırılmasını teşvik eder;
- (f) Bilim ve teknik alanında iş birliği ve ortak çalışma da dahil olmak üzere uluslararası iş birliğini ve ortak çalışmayı kolaylaştırır;
- (g) Taraflar Konferansı tarafından belirlenebilecek veya bu Anlaşma kapsamında kendisine verilebilecek diğer görevleri yerine getirir.
4. Takas Odası Mekanizması, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü Hükümetlerarası Oşinografi Komisyonu, Uluslararası Deniz Yatağı Otoritesi, Uluslararası Denizcilik Örgütü ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü de dahil olmak üzere Taraflar Konferansı tarafından belirlenen diğer ilgili hukuki belgeler ve

çerçeveler ile ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel organlarla olası iş birliği saklı kalmak kaydıyla Sekreteryaya tarafından yönetilir.

5. Takas Odası Mekanizmasının idaresinde, gelişmekte olan Taraf Devletlerin özel ihtiyaçları ve gelişmekte olan küçük ada Taraf Devletlerinin özel durumları tam olarak kabul edilir ve bu devletlerin gereksiz engeller veya idari yükler olmaksızın mekanizmadan yararlanmalarını sağlamak için mekanizmaya erişimleri kolaylaştırılır. Bu devletler içerisinde ve bu devletlerle birlikte bilgi paylaşımı, farkındalık yaratma ve bilgiyi yaymanın yanı sıra bu devletler için özel programlar hazırlamaya yönelik faaliyetler hakkında bilgi verilir.
6. İşbu Anlaşma kapsamında sağlanan bilgilerin ve bunlara ilişkin hakların gizliliğine saygı gösterilir. İşbu Anlaşma'daki hiçbir hüküm, ifşası bir Tarafın iç hukuku veya yürürlükteki başka bir kanun tarafından yasaklanmış olan bilgilerin paylaşılmasını gerektirdiği şeklinde yorumlanmaz.

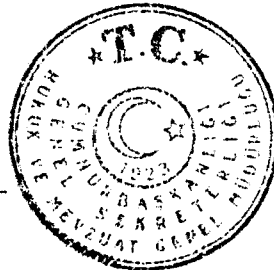
BÖLÜM VII

MALİ KAYNAKLAR VE MEKANİZMASI

Madde 52

Finansman

1. Taraflardan her biri, ulusal politikalarını, önceliklerini, plan ve programlarını dikkate alarak ve imkanları ölçüsünde, işbu Anlaşma'nın amaçlarına ulaşılmasını amaçlayan faaliyetler için kaynak sağlar.
2. Bu Anlaşma kapsamında kurulan kurumlar, Tarafların takdir edilen katkılarıyla finanse edilir.
3. İşbu Anlaşma kapsamında yeterli, erişilebilir, yeni, ilave ve öngörülebilir mali kaynaklar sağlamak üzere bir mekanizma kurulur. Bu mekanizma, gelişmekte olan Taraf Devletlere, kapasite geliştirme ve deniz teknolojisinin transferini destekleyen fonlar da dahil olmak üzere, işbu Anlaşma'nın uygulanmasında yardımcı olur ve deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için bu maddede öngörülen diğer işlevleri yerine getirir.
4. Mekanizma aşağıdakilerden oluşur:
 - (a) Gelişmekte olan Taraf Devletlerin, özellikle en az gelişmiş ülkelerin, denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkelerin ve gelişmekte olan küçük ada devletlerinin temsilcilerinin işbu Anlaşma ile kurulan organların toplantılarına katılımını kolaylaştırmak için Taraflar Konferansı tarafından oluşturulan gönüllü bir fon;
 - (b) Aşağıdaki kaynaklardan finanse edilen özel bir fon:
 - i) 14. maddenin 6. fıkrasında belirtilen yıllık katkılar;

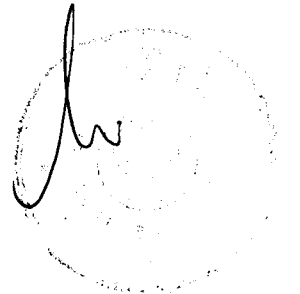
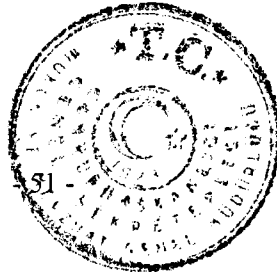

ii) 14. maddenin 7. fıkrasına uygun olarak sağlanan fonlar;

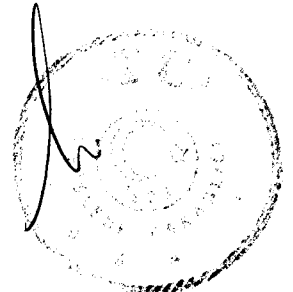
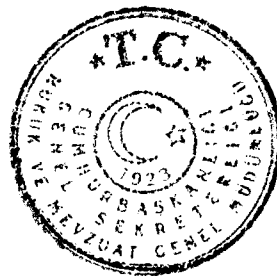
iii) Ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımına mali katkıda bulunmak isteyen Tarafların ve özel kuruluşların ilave katkıları;

(c) Küresel Çevre Fonu Güven Fonu.

5. Taraflar Konferansı, ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz biyolojik çeşitliliğinin korunmasını ve sürdürülebilir kullanımını desteklemek, ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz biyolojik çeşitliliğinin rehabilitasyonu ve ekolojik restorasyonunu finanse etmek için mali mekanizmanın bir parçası olarak ek fonlar oluşturma olasılığını değerlendirebilir
6. Özel fon ve Küresel Çevre Fonu Güven Fonu aşağıdaki amaçlar için kullanılır:
 - (a) Deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımına ilişkin etkili projeler ve deniz teknolojisinin transferine ilişkin eğitim faaliyetleri ve programları da dahil olmak üzere, işbu Anlaşma kapsamındaki kapasite geliştirme projelerinin finanse edilmesi;
 - (b) Gelişmekte olan Taraf Devletlere işbu Anlaşma'nın uygulanmasında yardımcı olunması;
 - (c) Geleneksel bilginin sahipleri olarak Yerli Halklar ve yerel topluluklar tarafından koruma ve sürdürülebilir kullanım programlarının desteklenmesi;
 - (d) Ulusal, alt-bölgesel ve bölgesel düzeylerde kamu istişarelerinin desteklenmesi;
 - (e) Taraflar Konferansı tarafından kararlaştırılan diğer faaliyetlerin üstlenilmesinin finanse edilmesi.
7. Mali mekanizma, mekanizma bünyesindeki fonların kullanımı arasında mükerrerlikten kaçınılmasını, tamamlayıcılık ve tutarlılığın teşvik edilmesini sağlamaya çalışmalıdır.
8. İşbu Anlaşma'nın uygulanmasını desteklemek üzere sağlanan mali kaynaklar, devletlerin, uluslararası finans kuruluşlarının, küresel ve bölgesel araçlar kapsamındaki mevcut finansman mekanizmalarının, bağışçı kuruluşların, hükümetler arası kuruluşların, sivil toplum kuruluşlarının ve gerçek ve tüzel kişilerin katkıları dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere hem ulusal hem de uluslararası kamu ve özel kaynaklardan ve kamu-özel sektör ortaklıkları yoluyla sağlanan finansmanı içerebilir.
9. İşbu Anlaşma'nın amaçları doğrultusunda mekanizma, uygun olduğu hallerde, Taraflar Konferansının yetkisi ve rehberliği altında çalışır ve Taraflar Konferansına karşı sorumlu olur. Taraflar Konferansı, genel stratejiler, politikalar, program öncelikleri ve mali kaynaklara erişim ve mali kaynakların kullanımı için uygunluk konularında rehberlik sağlar.
10. Taraflar Konferansı ve Küresel Çevre Fonu, Taraflar Konferansının ilk toplantısında yukarıdaki fıkraları yürürlüğe koyacak düzenlemeler üzerinde mutabık kalır.

11. Taraflar Konferansı, ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımının ele alınmasının aciliyetini kabul ederek, diğerlerinin yanı sıra özel fonun kurumsal yöntemlerini ve kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi komitesi aracılığıyla sağlanan bilgileri dikkate alarak, özel fon için tüm kaynaklardan 2030 yılına kadar bir başlangıç kaynak seferberliği hedefi belirler.
12. İşbu Anlaşma kapsamındaki fonlara erişim için uygunluk, ihtiyaç temelinde gelişmekte olan Taraf Devletlere açık olur. Özel fon kapsamındaki finansman, özellikle en az gelişmiş ülkeler, denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkeler, coğrafi açıdan dezavantajlı Devletler, gelişmekte olan küçük ada devletleri ve kıyı Afrika devletleri, takımda devletleri ve gelişmekte olan orta gelirli ülkeler gibi özel gereksinimleri olan Tarafların yardım ihtiyaçları dikkate alınarak ve gelişmekte olan küçük ada devletleri ile en az gelişmiş ülkelerin özel durumları göz önünde bulundurularak hakkaniyetli paylaşım kriterlerine göre dağıtılır. Özel fon, basitleştirilmiş başvuru ve onay prosedürleri ve bu tür gelişmekte olan Taraf Devletler için desteğin daha hazır hale getirilmesi yoluyla finansmana etkin erişim sağlamayı amaçlar.
13. Taraflar, kapasite kısıtlamaları ışığında, uluslararası örgütleri, ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı amacıyla uygun fonların ve teknik yardımın tahsisinde ve uzmanlık hizmetlerinden yararlanılmasında, özellikle en az gelişmiş ülkeler, denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada devletleri olmak üzere gelişmekte olan Taraf Devletlerin özel ihtiyaçlarını ve özel gereksinimlerini göz önünde bulundurarak, bu ülkelere ayrıcalıklı muamele yapmaları konusunda teşvik ederler.
14. Taraflar Konferansı, mali kaynaklar konusunda bir finans komitesi kurar. Komite, cinsiyet dengesi ve hakkaniyetli coğrafi dağılım dikkate alınarak, uygun niteliklere ve uzmanlığa sahip üyelerden oluşturulur. Komitenin görev tanımı ve çalışma usulleri Taraflar Konferansı tarafından kararlaştırılacaktır. Komite, mekanizma kapsamında fonların belirlenmesi ve harekete geçirilmesi konusunda periyodik olarak rapor hazırlar ve tavsiyelerde bulunur. Komite ayrıca, işbu Anlaşma'nın amaçlarına ulaşılmasına doğrudan veya dolaylı olarak katkıda bulunan diğer mekanizmalar ve araçlar kapsamındaki fonlar hakkında bilgi toplar ve rapor verir. Komite, bu maddede belirtilen hususlara ek olarak, diğer hususların yanı sıra aşağıdaki hususları da dikkate alır:
- (a) Tarafların, özellikle de gelişmekte olan Taraf Devletlerin ihtiyaçlarının değerlendirilmesi;
 - (b) Fonların mevcudiyeti ve zamanında ödenmesi;
 - (c) Fon toplama ve tahsisine ilişkin karar alma ve yönetim süreçlerinin şeffaflığı;
 - (d) Fonları alan gelişmekte olan Taraf Devletlerin fonların mutabık kalınan kullanımına ilişkin hesap verebilirliği.

15. Taraflar Konferansı, finans komitesinin rapor ve tavsiyelerini değerlendirir ve uygun önlemleri alır.
16. Taraflar Konferansı, ayrıca, özellikle gelişmekte olan Taraf Devletler için kapasite geliştirme ve deniz teknolojisinin transferi de dahil olmak üzere mali kaynakların yeterliliğini, etkinliğini ve erişilebilirliğini değerlendirmek üzere mali mekanizmanın periyodik bir incelemesini üstlenir.

BÖLÜM VIII

UYGULAMA VE UYGUNLUK

Madde 53

Uygulama

Taraflar, işbu Anlaşma'nın uygulanmasını sağlamak üzere, uygun olduğu şekilde, gerekli yasal, idari veya politika tedbirlerini alırlar.

Madde 54

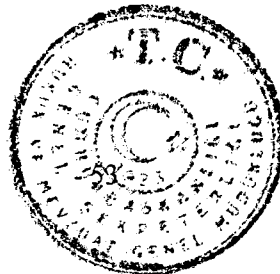
Uygulamanın takibi

Taraflardan her biri, işbu Anlaşma kapsamındaki yükümlülüklerinin uygulanmasını izler ve Taraflar Konferansı tarafından belirlenen formatta ve aralıklarla, işbu Anlaşma'yı uygulamak için aldığı tedbirler hakkında Konferansa rapor verir.

Madde 55

Uygulama ve Uygunluk Komitesi

1. İşbu Anlaşma hükümlerinin uygulanmasını kolaylaştırmak, değerlendirmek ve bunlara uyulmasını teşvik etmek üzere bir Uygulama ve Uygunluk Komitesi kurulmuştur. Uygulama ve Uygunluk Komitesi kolaylaştırıcı nitelikte olur ve şeffaf, çekişmesiz ve cezalandırıcı olmayan bir şekilde çalışır.
2. Uygulama ve Uygunluk Komitesi, Taraflarca aday gösterilen ve Taraflar Konferansı tarafından seçilen uygun niteliklere ve deneyime sahip üyelere oluşur ve cinsiyet dengesi ve hakkaniyetli coğrafi temsil göz önünde bulundurulur.

3. Uygulama ve Uygunluk Komitesi, Taraflar Konferansının ilk toplantısında kabul ettiği usul ve esaslar çerçevesinde çalışır. Uygulama ve Uygunluk Komitesi, diğerlerinin yanı sıra, bireysel ve sistemik düzeylerde uygulama ve uygunluk konularını ele alır, periyodik olarak rapor verir ve ilgili ulusal koşulların bilincinde olarak Taraflar Konferansına uygun tavsiyelerde bulunur.
4. Uygulama ve Uygunluk Komitesi, çalışmaları sırasında, işbu Anlaşma kapsamında kurulan organların yanı sıra ilgili hukuki belge ve çerçeveler ile ilgili küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve sektörel organlardan gerekli olabilecek uygun bilgileri alabilir.

BÖLÜM IX
UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ
Madde 56
Uyuşmazlıkların önlenmesi

Taraflar uyuşmazlıkları önlemek için iş birliği yapar.

Madde 57

Uyuşmazlıkları barışçıl yollarla çözme yükümlülüğü

Taraflar, işbu Anlaşma'nın yorumlanması veya uygulanmasına ilişkin uyuşmazlıklarını müzakere, soruşturma, arabuluculuk, uzlaştırma, tahkim, adli çözüm, bölgesel kurumlara veya düzenlemelere başvurma veya kendi seçecekleri diğer barışçıl yollarla çözmekle yükümlüdürler.

Madde 58

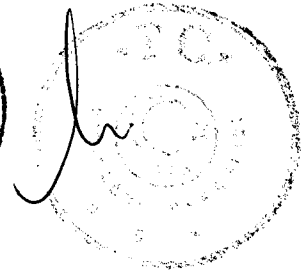
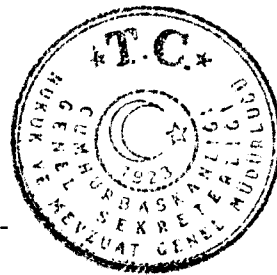
Uyuşmazlıkların Taraflarca seçilen herhangi bir barışçıl yolla çözülmesi

Bu Bölümde yer alan hiçbir husus, işbu Anlaşma'nın Taraflarından herhangi birinin, işbu Anlaşma'nın yorumlanması veya uygulanmasıyla ilgili olarak aralarında çıkan bir uyuşmazlığı kendi seçecekleri herhangi bir barışçıl yolla çözmek üzere herhangi bir zamanda anlaşmaya varma hakkını engellemez.

Madde 59

Teknik nitelikteki uyuşmazlıklar

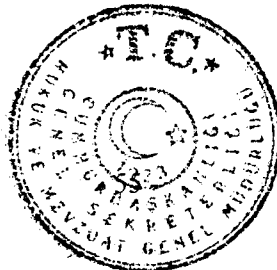
Bir uyuşmazlığın teknik nitelikte bir konuyla ilgili olması halinde, ilgili Taraflar uyuşmazlığı kendi aralarında oluşturacakları geçici bir uzman heyetine havale edebilirler. Uzman heyet, ilgili Taraflarla görüşür ve işbu Anlaşma'nın 60. maddesi uyarınca uyuşmazlıkların çözümü için bağlayıcı usullere başvurmaksızın uyuşmazlığı süratle çözmeye gayret eder.

Madde 60

Uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin usuller

1. İşbu Anlaşma'nın yorumlanması veya uygulanmasına ilişkin uyuşmazlıklar, Sözleşme'nin XV. Bölümünde öngörülen uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin hükümlere uygun olarak çözümlenir.
2. Sözleşme'nin XV. Bölümü ile V, VI, VII ve VIII sayılı Eklerinin hükümleri, Sözleşme'ye taraf olmayan işbu Anlaşma'nın bir Tarafını ilgilendiren uyuşmazlıkların çözümü amacıyla tekrarlanmış sayılır.
3. Sözleşme'nin 287. maddesi uyarınca Sözleşme'ye de Taraf olan işbu Anlaşma'nın bir Tarafı tarafından kabul edilen herhangi bir usul, söz konusu Taraf işbu Anlaşma'yı imzalarken, onaylarken, uygun bulurken, kabul ederken veya Anlaşma'ya katılırken veya daha sonra herhangi bir zamanda, işbu Bölüm kapsamındaki uyuşmazlıkların çözümü için Sözleşme'nin 287. maddesi uyarınca, başka bir usulü kabul etmedikçe, bu Bölüm kapsamındaki uyuşmazlıkların çözümünde uygulanır.
4. Aynı zamanda Sözleşme'ye Taraf olan işbu Anlaşma'nın bir Tarafınca Sözleşme'nin 298. maddesi uyarınca yapılan herhangi bir beyan, söz konusu Taraf işbu Anlaşma'yı imzalarken, onaylarken, uygun bulurken, kabul ederken veya işbu Anlaşma'ya katılırken veya daha sonra herhangi bir zamanda Sözleşme'nin 298. maddesi uyarınca işbu Bölüm kapsamındaki uyuşmazlıkların çözümü için farklı bir beyanda bulunmadıkça, işbu Bölüm kapsamındaki uyuşmazlıkların çözümü için geçerli olur.
5. Yukarıdaki 2. fıkra uyarınca, Sözleşme'ye Taraf olmayan işbu Anlaşma'nın bir Tarafı, bu Anlaşma'yı imzalarken, onaylarken, uygun bulurken, kabul ederken, bu Anlaşma'ya katılırken veya daha sonra herhangi bir zamanda, bu Anlaşma'nın yorumlanması veya uygulanması ile ilgili uyuşmazlıkların çözümü için depozitere sunulan yazılı bir beyan yoluyla aşağıdaki yollardan birini veya birkaçını seçmekte serbesttir:
 - (a) Uluslararası Deniz Hukuku Mahkemesi;
 - (b) Uluslararası Adalet Divanı;
 - (c) Bir Ek VII hakem heyeti;
 - (d) Söz konusu Ek'te belirtilen uyuşmazlık kategorilerinden biri veya daha fazlası için bir Ek VIII özel hakem heyeti.
6. Sözleşme'ye Taraf olmayan ve bir beyanda bulunmayan işbu Anlaşma'nın bir Tarafı, yukarıdaki 5 (c) fıkrasında belirtilen seçeneği kabul etmiş sayılır. Bir uyuşmazlığın tarafları, uyuşmazlığın çözümü için aynı usulü kabul etmişlerse, taraflar aksini kararlaştırmadıkça, uyuşmazlık sadece bu usule tabi tutulabilir. Bir uyuşmazlığın tarafları, uyuşmazlığın çözümü için aynı usulü kabul etmemişlerse, taraflar aksini kararlaştırmadıkça, uyuşmazlık yalnızca Sözleşme'nin VII sayılı Ek'i uyarınca tahkime

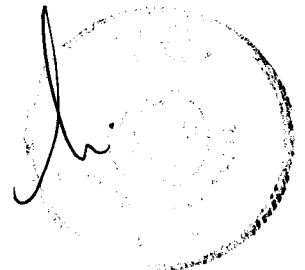
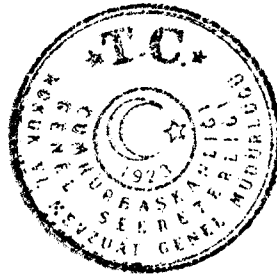
sunulabilir. Sözleşme'nin 287. maddesinin 6 ilâ 8. fıkraları, yukarıdaki 5. fıkra uyarınca yapılan beyanlarda uygulanır.

7. Sözleşme'ye Taraf olmayan işbu Anlaşma'nın bir Tarafı, bu Anlaşma'yı imzalarken, onaylarken, uygun bulurken, kabul ederken, bu Anlaşma'ya katılırken veya daha sonra herhangi bir zamanda, bu Bölümden doğan yükümlülöklere hâlel getirmeksizin, bu Bölüm kapsamındaki uyuşmazlıkların çözümü için Anlaşma'nın 298. maddesinde belirtilen uyuşmazlık kategorilerinden bir veya daha fazlasıyla ilgili olarak Sözleşme'nin XV. bölümünün 2. kısmında öngörölen usullerden herhangi birini veya daha fazlasını kabul etmediğini yazılı olarak beyan edebilir. Sözleşme'nin 298. maddesi bu tür bir beyana uygulanır.
8. İşbu maddenin hükümleri, Tarafların ilgili bir hukuki belge veya çerçevenin katılımcıları olarak veya ilgili bir küresel, bölgesel, alt-bölgesel veya sektörel organın üyeleri olarak bu tür belge ve çerçevelerin yorumlanması veya uygulanmasına ilişkin mutabık kaldıkları uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin usullere hâlel getirmez.
9. İşbu fıkroda yer alan hiçbir hükmün, Sözleşme'nin XV. Bölümünün 2. kısmı kapsamından bir mahkemenin veya mahkeme heyetinin yargı yetkisini sınırladığı şeklinde yorumlanamayacağı şartıyla, işbu Anlaşma'da yer alan hiçbir hüküm, bir mahkemeye veya mahkeme heyetine, ulusal yetki alanı dahilindeki bir alanın hukuki statüsünün eşzamanlı olarak değerlendirilmesiyle ilgili veya zorunlu olarak bunu gerektiren herhangi bir uyuşmazlık veya bu Anlaşma'nın bir Tarafının kıtasal veya adasal kara ülkesi üzerindeki egemenlik veya diğer haklarını veya iddiasını ilgilendiren herhangi bir uyuşmazlık konusunda yargı yetkisi verdiği şeklinde yorumlanamaz.
10. Şüpheyeye mahal vermemek için, işbu Anlaşma'daki hiçbir husus, kara veya deniz alanları üzerinde, bunlarla ilgili herhangi bir uyuşmazlık da dahil olmak üzere, egemenlik, egemenlik hakları veya yetki alanı iddialarının ileri sürölmesi veya reddedilmesi için bir dayanak olarak kullanılamaz.

Madde 61

Geçici düzenlemeler

Uyuşmazlığın Tarafları, uyuşmazlık bu Bölüm uyarınca çözölüne kadar pratik nitelikte geçici düzenlemeler yapmak için her türlü çabayı gösterir.

BÖLÜM X

BU ANLAŞMA'YA TARAF OLMAYANLAR

Madde 62

Bu Anlaşma'ya Taraf Olmayanlar

Taraflar, bu Anlaşma'ya taraf olmayanları Anlaşma'ya Taraf olmaya ve Anlaşma hükümleriyle uyumlu kanun ve yönetmelikleri kabul etmeye teşvik ederler.

BÖLÜM XI

İYİ NİYET VE HAKLARIN KÖTÜYE KULLANILMASI

Madde 63

İyi niyet ve hakların kötüye kullanılması

Taraflar, bu Anlaşma kapsamında üstlendikleri yükümlülükleri iyi niyetle yerine getirir ve burada tanınan hakları, hakkın kötüye kullanılması olmayacak bir biçimde kullanırlar.

BÖLÜM XII

NIHAİ HÜKÜMLER

Madde 64

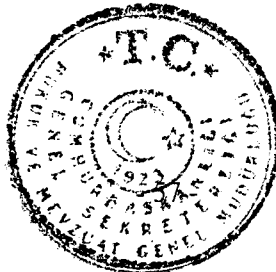
Oy kullanma hakkı

1. Aşağıdaki 2. fıkrada belirtilen durumlar hariç olmak üzere, bu Anlaşma'nın her bir Tarafı, bir oya sahiptir.
2. Bu Anlaşma'ya Taraf bir bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü, kendi yetkisi dahilindeki konularda, oy hakkını bu Anlaşma'ya Taraf olan üye devletlerin oy sayısına eşit sayıda kullanır. Böyle bir teşkilat, üye devletlerinden herhangi birinin oy hakkını kullanması halinde oy hakkını kullanmaz ve aynı durum, bunun tersi için de geçerli olur.

Madde 65

İmza

Bu Anlaşma, 20 Eylül 2023 tarihinden itibaren tüm devletlerin ve bölgesel ekonomik entegrasyon örgütlerinin imzasına açıktır ve 20 Eylül 2025 tarihine kadar New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde imzaya açık olmaya devam eder.

Madde 66
Onay, uygun bulma, kabul ve katılım

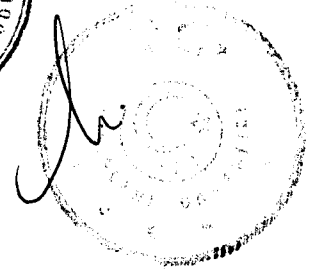
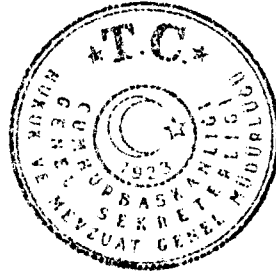
Bu Anlaşma, devletlerin ve bölgesel ekonomik entegrasyon örgütlerinin onayına, uygun bulmasına veya kabulüne tabidir. Anlaşma, imzaya kapatıldığı tarihten sonraki günden itibaren devletlerin ve bölgesel ekonomik entegrasyon örgütlerinin katılımına açıktır. Onay, uygun bulma, kabul ve katılım belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilir.

Madde 67
Bölgesel ekonomik entegrasyon örgütlerinin ve üye devletlerinin bu Anlaşma'ya tabi konulara ilişkin yetkilerinin paylaşımı

1. Üye devletlerinden herhangi biri taraf olmadan bu Anlaşma'ya Taraf olan herhangi bir bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü, bu Anlaşma kapsamındaki tüm yükümlülüklerle bağlıdır. Bu tür örgütlerin, üye devletlerinden birinin veya daha fazlasının bu Anlaşma'ya Taraf olması halinde, örgüt ve üye devletleri, bu Anlaşma kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmek için kendi sorumluluklarına karar verirler. Bu gibi durumlarda, örgüt ve üye devletleri, bu Anlaşma kapsamındaki hakları eşzamanlı olarak kullanma hakkına sahip değildir.
2. Bir bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü, bu Anlaşma'ya tabi konulara ilişkin yetkisinin kapsamını onay, uygun bulma, kabul veya katılım belgesinde beyan eder. Bu tür herhangi bir örgüt, Tarafları yetkisinin kapsamı ile ilgili herhangi bir değişiklikten kendisi bakımından haberdar edecek olan depoziteri de bilgilendirir.

Madde 68
Yürürlüğe Giriş

1. İşbu Anlaşma, altmışıncı onay, uygun bulma, kabul veya katılım belgesinin tevdi edildiği tarihten 120 gün sonra yürürlüğe girer.
2. Altmışıncı onay, uygun bulma, kabul veya katılma belgesinin tevdi edilmesinden sonra bu Anlaşma'yı onaylayan, uygun bulan veya kabul eden ya da bu Anlaşma'ya katılan her devlet veya bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü için bu Anlaşma, yukarıdaki 1. fıkra tabi olarak, onay, uygun bulma, kabul veya katılma belgesinin tevdi edilmesini takip eden otuzuncu günde yürürlüğe girer.
3. Yukarıdaki 1. ve 2. fıkraların amaçları doğrultusunda, bir bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü tarafından tevdi edilen herhangi bir belge, bu örgüte üye devletler tarafından tevdi edilenlere ek olarak sayılmaz.

Madde 69

Geçici uygulama

1. Bu Anlaşma, onay, uygun bulma, kabul veya katılım belgesinin imzalanması veya tevdi edilmesi sırasında depozitere yazılı olarak bildirimde bulunmak suretiyle geçici olarak uygulanmasına rıza gösteren bir devlet veya bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü tarafından geçici olarak uygulanabilir. Bu tür bir geçici uygulama, bildirimde depoziter tarafından alındığı tarihten itibaren geçerli olur.
2. Bir devlet veya bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü tarafından yapılan geçici başvuru, bu Anlaşma'nın söz konusu devlet veya bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü için yürürlüğe girmesiyle veya söz konusu devlet veya bölgesel ekonomik entegrasyon örgütünün depozitere geçici başvurusunu sona erdirmeye niyetini yazılı olarak bildirmesiyle sona erer.

Madde 70

Çekinceler ve istisnalar

Bu Anlaşma'nın diğer maddeleri yoluyla açıkça izin verilmedikçe, bu Anlaşma'ya hiçbir çekince veya istisna getirilemez.

Madde 71

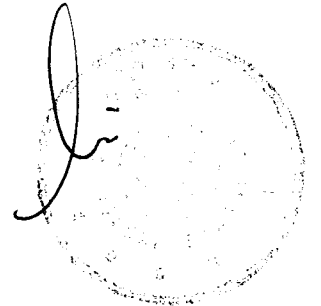
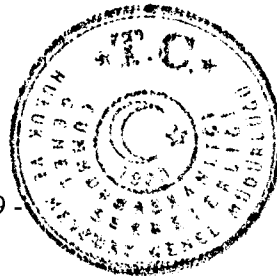
Beyanlar ve açıklamalar

70. Madde, bir devletin veya bölgesel ekonomik entegrasyon örgütünün, bu Anlaşma'yı imzalarken, onaylarken, uygun bulurken, kabul ederken veya Anlaşma'ya katılırken, diğer hususların yanı sıra, kanun ve yönetmeliklerini bu Anlaşma hükümleriyle uyumlu hale getirmek amacıyla, nasıl ifade edilirse edilsin veya nasıl adlandırılırsa adlandırılırsın, beyan veya açıklamalarda bulunmasına engel teşkil etmez; ancak bu beyan veya açıklamalar, söz konusu devlete veya bölgesel ekonomik entegrasyon örgütüne uygulanırken bu Anlaşma hükümlerinin yasal etkisini kapsam dışı bırakma veya değiştirme amacı taşımaz.

Madde 72

Değişiklik

1. Bir Taraf, Sekretaryaya göndereceği yazılı bir bildirimle bu Anlaşma'da değişiklik yapılmasını önerebilir. Sekretarya böyle bir bildirimi tüm Taraflara dağıtır. Bildirimin dağıtım tarihinden itibaren altı ay içinde Tarafların yarısından az olmayacak şekilde talebe

olumlu yanıt verilirse, önerilen değişiklik Taraflar Konferansı'nın bir sonraki toplantısında ele alınır.

2. Bu Anlaşma'da 47. maddeye uygun olarak kabul edilen bir değişiklik; onay, uygun bulma veya kabul için depoziter tarafından tüm Taraflara iletilir.

3. Bu Anlaşma'da yapılan değişiklikler, onaylayan, uygun bulan veya kabul eden Taraflar için, değişikliğin kabul edildiği tarihte bu Anlaşma'nın Taraflarının sayısının üçte ikisi tarafından onay, uygun bulma veya kabul belgelerinin tevdi edilmesini takip eden otuzuncu günde yürürlüğe girer. Bundan sonra, gerekli sayıda belgenin tevdi edilmesinden sonra bir değişikliğe ilişkin onay, uygun bulma veya kabul belgesini tevdi eden her bir Taraf için değişiklik; kendi onay, uygun bulma veya kabul belgesinin tevdi edilmesini takip eden otuzuncu günde yürürlüğe girer.

4. Bir değişiklik, kabulü sırasında, yürürlüğe girmesi için bu madde uyarınca gerekenden daha az veya daha fazla sayıda onay, tasdik veya kabul gerektiğini öngörebilir.

5. Yukarıdaki 3. ve 4. fıkraların amaçları doğrultusunda, bir bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü tarafından tevdi edilen herhangi bir belge, bu örgüte üye devletler tarafından tevdi edilmiş belgelere ek olarak sayılmaz.

6. Yukarıdaki 3. fıkra uyarınca değişikliklerin yürürlüğe girmesinden sonra bu Anlaşma'ya Taraf olan bir devlet veya bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü, söz konusu devlet veya bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü tarafından farklı bir niyet beyan edilmediği takdirde:

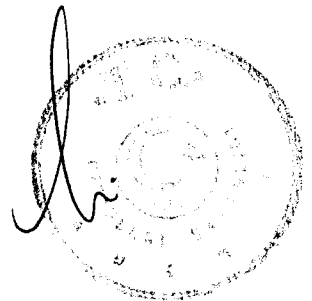
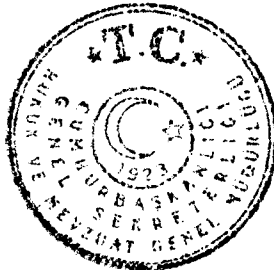
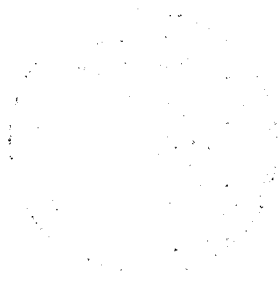
- (a) Bu şekilde değiştirilmiş haliyle işbu Anlaşma'nın bir Tarafı olarak kabul edilir;
- (b) Değişiklik ile bağlanmış olmayan herhangi bir Taraf ile ilgili olarak değiştirilmemiş Anlaşma'nın bir Tarafı olarak kabul edilir.

Madde 73

Fesih

1. Taraflardan biri, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine hitaben yazılı bir bildirimle bu Anlaşma'yı feshedebilir ve nedenlerini belirtebilir. Gerekçelerin belirtilmemesi feshin geçerliliğini etkilemez. Fesih, bildirim daha sonraki bir tarihi belirtmedikçe, bildirimin alındığı tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girer.

2. Fesih, Taraflardan herhangi birinin bu Anlaşma'da yer alan ve bu Anlaşma'dan bağımsız olarak uluslararası hukuk uyarınca tabi olacağı herhangi bir yükümlülüğü yerine getirme görevini hiçbir şekilde etkilemez

Madde 74

Ekler

1. Ekler bu Anlaşma'nın ayrılmaz bir parçasını oluşturur ve aksi açıkça belirtilmedikçe, bu Anlaşma'ya veya Bölümlerinden birine yapılan bir atıf, ilgili eklere yapılan bir atfı da içerir.
2. Bu Anlaşma'nın değiştirilmesine ilişkin 72. madde hükümleri, Anlaşma'ya yeni bir ekin teklif edilmesi, kabul edilmesi ve yürürlüğe girmesi için de geçerlidir.
3. Taraflardan herhangi biri, Taraflar Konferansının bir sonraki toplantısında görüşülmek üzere bu Anlaşma'nın herhangi bir ekinde değişiklik yapılmasını önerebilir. Ekler, Taraflar Konferansı tarafından değiştirilebilir. 72. madde hükümlerine bakılmaksızın, bu Anlaşma'nın eklerinde yapılacak değişikliklerle ilgili olarak aşağıdaki hükümler uygulanır:
 - (a) Önerilen değişiklik metni toplantıdan en az 150 gün önce Sekretaryaya iletilir. Sekretarya, önerilen değişiklik metnini aldıktan sonra bunu Taraflara iletir. Sekretarya, gerektiğinde ilgili yan kuruluşlara danışır ve toplantıdan en geç 30 gün önce tüm Taraflara herhangi bir yanıtı iletir;
 - (b) Bir toplantıda kabul edilen değişiklikler, aşağıdaki 4. fıkra uyarınca itirazda bulunanlar hariç olmak üzere, tüm Taraflar için toplantının sona ermesinden 180 gün sonra yürürlüğe girer.
4. Yukarıdaki 3 (b) fıkrasında öngörülen 180 günlük süre zarfında, herhangi bir Taraf, depozitere yazılı bildirimde bulunarak, değişiklikle ilgili itirazda bulunabilir. Bu itiraz, depozitere yapılacak yazılı bildirimle herhangi bir zamanda geri çekilebilir ve bunun üzerine, eke yapılan değişiklik, itirazın geri çekildiği tarihten sonraki otuzuncu günde söz konusu Taraf için yürürlüğe girer.

Madde 75

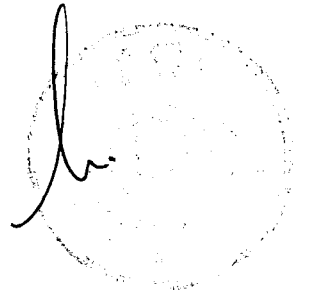
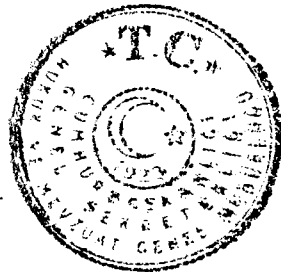
Depoziter

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, işbu Anlaşma'nın ve işbu Anlaşma'da yapılabilecek her türlü değişiklik veya revizyonun depoziteri olur.

Madde 76

Asıl Nüshalar

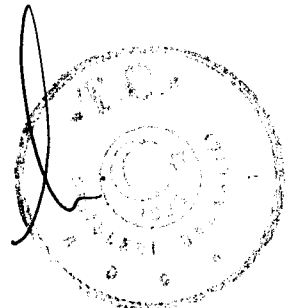
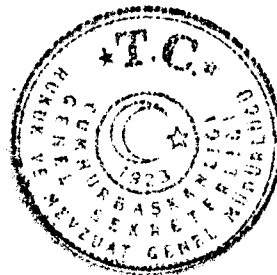
İşbu Anlaşma'nın Arapça, Çince, Fransızca, İngilizce, İspanyolca ve Rusça nüshaları eşit derecede geçerlidir.

EK I

Alanların belirlenmesi için gösterge niteliğindeki ölçütler

- (a) Benzersizlik;
- (b) Enderlik;
- (c) Türlerin yaşam öyküsü aşamaları bakımından özel önem;
- (d) İçinde bulunan türlerin özel önemi;
- (e) Tehdit altındaki, tehlike altındaki veya nesli tükenen türler veya habitatlar bakımından önemi;
- (f) İklim değişikliği ve okyanus asitlenmesi dahil olmak üzere bu tip durumlara karşı zafiyetler;
- (g) Kırılganlık;
- (h) Hassasiyet;
- (i) Biyoçeşitlilik ve üretkenlik;
- (j) Temsil edebilirlik;
- (k) Bağımlılık;
- (l) Doğallık;
- (m) Ekolojik bağlantısallık;
- (n) Bu alanda meydana gelen önemli ekolojik süreçler;
- (o) Ekonomik ve sosyal faktörler;
- (p) Kültürel faktörler;
- (q) Kümülatif ve sınır aşan etkiler;
- (r) Yavaş iyileşme ve dayanıklılık;
- (s) Yeterlilik ve uygulanabilirlik;
- (t) Çoğaltma;
- (u) Üremenin sürdürülebilirliği;
- (v) Koruma ve yönetim tedbirlerinin varlığı.

EK II

Kapasite geliştirme ve denizcilik teknolojisi transferi türleri

İşbu Anlaşma kapsamında, kapasite geliştirme ve deniz teknolojisi transferi girişimleri, aşağıdakilerle sınırlı olmamakla birlikte şunları içerebilir:

(a) Aşağıdakiler dahil olmak üzere ilgili veri, enformasyon, bilgi ve araştırmaların kullanıcı dostu formatlarda paylaşılması:

(i) Denizle ilgili bilimsel ve teknolojik bilginin paylaşımı;

(ii) Doğal kaynakların korunması ve ulusal yetki alanlarının ötesindeki bölgelerin deniz biyoçeşitliliğinin sürdürülebilir kullanımına ilişkin bilgi değişimi;

(iii) Araştırma ve geliştirme sonuçlarının paylaşımı;

(b) Aşağıdakiler dahil olmak üzere bilginin yayılması ve farkındalık yaratılması:

(i) Deniz bilimsel araştırmaları, deniz bilimleri ve ilgili deniz operasyonları ve hizmetleri;

(ii) Ulusal yetki alanı dışındaki alanlarda yürütülen araştırmalar yoluyla toplanan çevresel ve biyolojik bilgiler;

(iii) Bilginin sahiplerinin hür olarak, önceden ve bilgilendirilerek alınmış rızası dahilinde ilgili geleneksel bilgiler;

(iv) İklim değişikliğinin ısınma, okyanusun oksijensizleşmesi ve asitlenmesi gibi olumsuz etkileri de dahil olmak üzere ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz biyoçeşitliliğini etkileyen okyanus üzerindeki stres faktörleri;

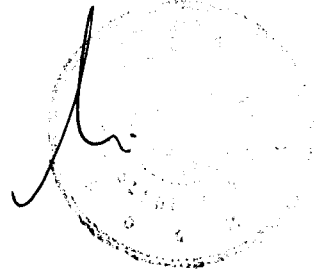
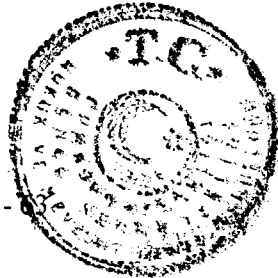
(v) Deniz koruma alanları da dahil olmak üzere alan bazlı yönetim araçları gibi tedbirler;

(vi) Çevresel etki değerlendirmeleri;

(c) Ekipman da dahil olmak üzere ilgili altyapının geliştirilmesi ve güçlendirilmesi, örneğin;

(i) Gerekli altyapının geliştirilmesi ve kurulması;

(ii) Örnek alma ve metodoloji ekipmanı da dahil olmak üzere teknoloji sağlanması (örneğin su örnekleri, jeolojik, biyolojik veya kimyasal örnekler için);

(iii) Deniz genetik kaynakları ve ulusal yetki alanı dışındaki alanların deniz genetik kaynaklarına ilişkin dijital dizi bilgileri, deniz koruma alanları da dahil olmak üzere alan bazlı yönetim araçları gibi tedbirler ve çevresel etki değerlendirmelerinin yürütülmesi ile ilgili faaliyetler bağlamında veri yönetimi de dahil olmak üzere araştırma ve geliştirme kabiliyetlerini desteklemek ve daha da geliştirmek için gerekli ekipmanın edinilmesi;

(d) Aşağıdakiler de dahil olmak üzere kurumsal kapasitenin ve ulusal düzenleyici çerçevelerin veya mekanizmaların geliştirilmesi ve güçlendirilmesi:

(i) Yönetişim, politika ve yasal çerçeveler ve mekanizmalar;

(ii) Ulusal, alt bölgesel veya bölgesel düzeylerdeki ilgili düzenleyici, bilimsel ve teknik gereklilikler de dahil olmak üzere hukuki, idari veya politika tedbirlerin geliştirilmesine, uygulanmasına ve yürütülmesine destek;

(iii) Veri izleme ve raporlama da dahil olmak üzere işbu Anlaşma hükümlerinin uygulanması için teknik destek;

(iv) Gelişmekte olan Taraf Devletlerin karar alıcılarını bilgilendirmek için gerekli olan bilgiye erişimi ve bilgi edinmeyi kolaylaştırmak da dahil olmak üzere bilgi ve verileri etkili ve verimli politikalara çevirme becerisi;

(v) İlgili ulusal ve bölgesel kurum ve kuruluşların kurumsal kapasitelerinin oluşturulması ve güçlendirilmesi;

(vi) Veri depoları da dahil olmak üzere ulusal ve bölgesel bilim merkezlerinin kurulması;

(vii) Bölgesel mükemmeliyet merkezlerinin geliştirilmesi;

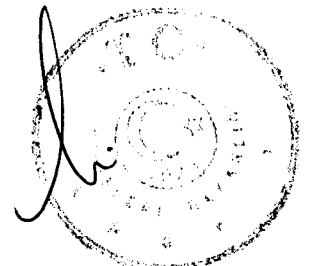
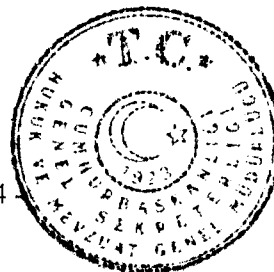
(viii) Bölgesel beceri geliştirme merkezlerinin geliştirilmesi;

(ix) Kuzey-Güney ve Güney-Güney iş birliği ve bölgesel deniz kuruluşları ve bölgesel balıkçılık yönetimi kuruluşları arasındaki iş birliği gibi bölgesel kuruluşlar arasındaki iş birliği bağlantılarının artırılması;

(e) Değişimler, araştırma işbirliği, teknik destek, eğitim ve öğretim ve deniz teknolojisi transferi yoluyla teknik uzmanlığın ve insan ve mali yönetim kaynağı olanaklarının güçlendirilmesi, örneğin:

(i) Veri toplama, teknik değişim, bilimsel araştırma proje ve programları ile gelişmekte olan Ülkeler'in kuruluşları ile işbirliği içinde ortak bilimsel araştırma projelerinin geliştirilmesi gibi yollarla deniz bilimleri alanında eşgüdüm ve işbirliği;

(ii) Aşağıdaki alanlarda eğitim ve öğretim:

- a. Bilimsel ve araştırma kapasitesini geliştirmek üzere gerek temel gerek uygulamalı doğal ve sosyal bilimler;
 - b. Bilimsel ve araştırma kapasitelerini geliştirmek üzere teknoloji ve deniz bilimleri ve teknolojisinin uygulanması;
 - c. Politika ve yönetim;
 - d. Geleneksel bilginin uygunluğu ve uygulanması;
- (iii) Geleneksel bilgi alanındaki uzmanlar da dahil uzman değişimi;
- (iv) Aşağıdaki yollarla insan kaynaklarının ve teknik uzmanlığın geliştirilmesine yönelik fon sağlanması:
- a. Gelişmekte olan küçük ada Taraf Devletlerinin temsilcilerine özel yeteneklerini geliştirmeleri için çalıştaylarda, eğitim programlarında ve diğer ilgili programlarda burs ve diğer hibelerin sağlanması;
 - b. Çevresel etki değerlendirmeleriyle ilgili olarak özellikle gelişmekte olan küçük ada Taraf Devletlerine mali ve teknik uzmanlık ve kaynakların sağlanması;
- (v) Eğitimli insan kaynakları arasında ağ oluşturma mekanizmalarının oluşturulması;
- f. Aşağıdakiler de dahil olmak üzere kılavuz, yönerge ve standartların oluşturulması ve paylaşımı;
 - (i) Kriterler ve referans materyalleri;
 - (ii) teknoloji standartları ve kuralları;
 - (iii) Çevresel etki değerlendirmelerinin nasıl yapılacağı, alınan dersler ve en iyi uygulamalara ilişkin bilgi ve becerinin paylaşımı için kılavuzların ve ilgili bilgilerin bir havuzu;
 - g. Biyoteknoloji araştırma faaliyetleri de dahil bilimsel, teknik ve araştırma-geliştirme faaliyetlerinin geliştirilmesi.

